КАМΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

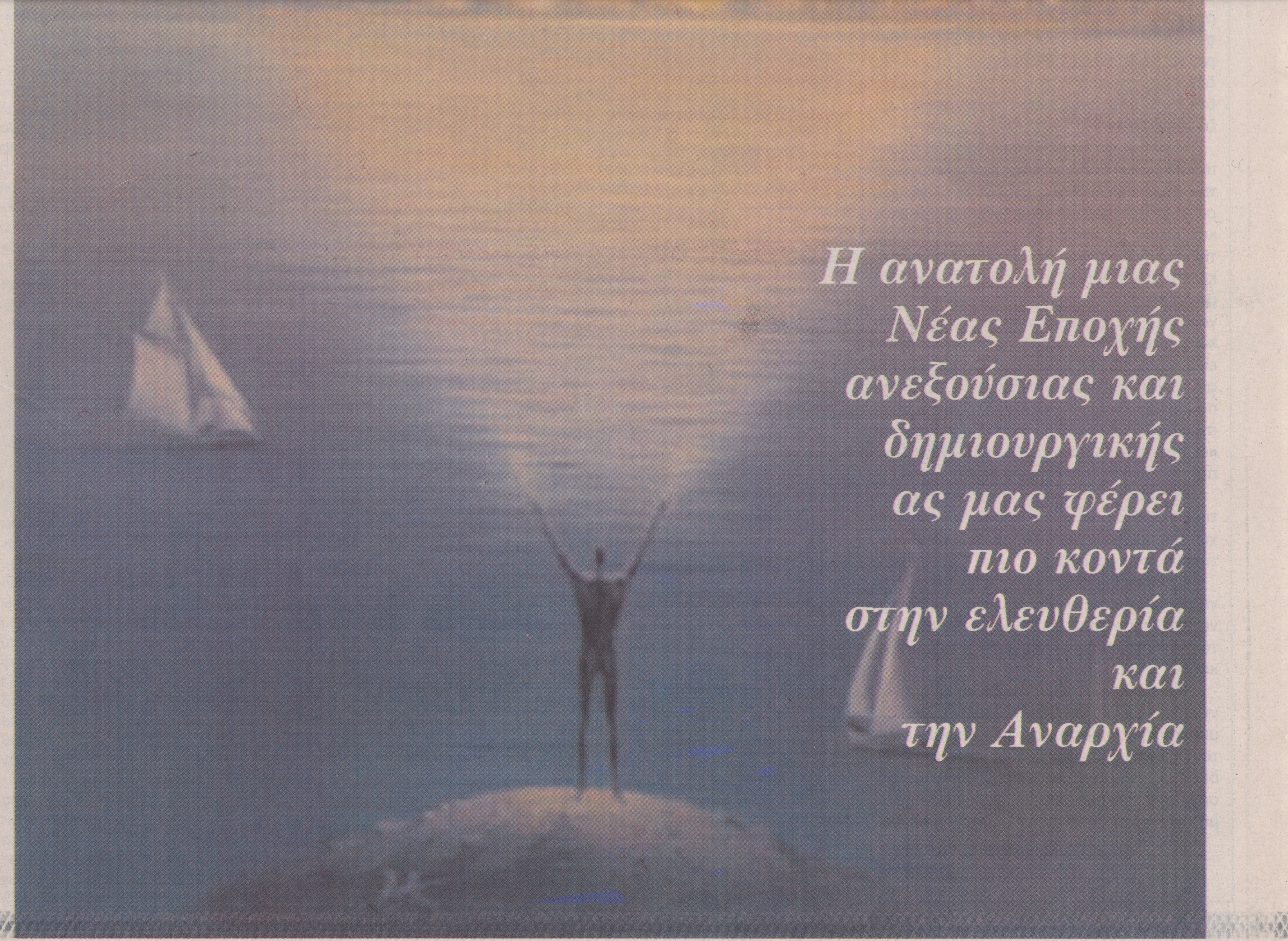
ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμός Φύλλου 123
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

1,5 ΕΥΡΩ

2013
Η ανατολή μιας
Νέας Εποχής
ανεξούσιας και
δημιουργικής
ας μας φέρει

Η ανατολή μιας
Νέας Εποχής
ανεξούσιας και
δημιουργικής
ας μας φέρει
πιο κοντά
στην ελευθερία
και
την Αναρχία

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ...
...ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Θα θέλαμε, πράγματι, με μια ευχή για το νέο έτος, να μπορούσε να διαλυθεί το εξουσιαστικό σκοτάδι που καλύπτει κάθε δημιουργική δυνατότητα των ανθρώπων να ζήσουν ελεύθερα και ανεξούσια. Παρ' ότι γνωρίζουμε ότι κάτι τέτοιο δεν αρκεί, δεν θα πάψουμε να το ευχόμαστε ολόψυχα και ειλικρινά. Γνωρίζουμε, όμως, ότι εύκολες λύσεις δεν υπάρχουν, ότι η φιλανθρωπία, την οποία εκθειάζουν με τόση υποκρισία οι πάσης φύσεως θιασώτες του κρατισμού, δεν μπορεί να κλείσει τις ορθάνοικτες πληγές στο σώμα ολόκληρης της ανθρωπότητας, αλλά και του πλανήτη και κάθε ζωντανής ύπαρξης. Και όμως, οι αυταπάτες θα έπρεπε να έχουν προ πολλού εκλείψει. Οι ελπίδες να έχουν πολλαπλασιαστεί, όχι προερχόμενες από κανενός είδους μεταφυσική αντίληψη του μέλλοντος, αλλά από την έμπρακτη βούληση για την καταστροφή των εξουσιαστικών στηριγμάτων. Και ένα από τα σημαντικότερα στηρίγματα της κυριαρχίας είναι η έλλειψη της πίστης, ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν, ότι οι άνθρωποι μπορούν να ζήσουν χωρίς να είναι υπόδουλοι σε συνήθειες που τους αλλοτριώνουν, χωρίς να πειθαρχούν σε αυθεντίες, ότι κανείς δεν είναι ανώτερος του άλλου, ότι κανείς δεν είναι αδύναμος και γι' αυτό πρέπει να ζει υποταγμένος.

Η μνήμη, θα επιμείνουμε, δεν είναι σκουπίδι. Η γνώση δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με την στείρα επανάληψη ανούσιων πληροφοριών, διοχετευμένων με το «τσουβάλι» έτσι

Ο Αντενάουερ της Ελλάδας

Είναι φοβερό το που μπορεί να οδηγήσει ο ιδεασμός μεγαλείου ένα αδύναμο μυαλό. Ο Αντωνάκης Σαμαράς μέσα στο προστατευμένο περιβάλλον του «Ιδρύματος Αντενάουερ» (ξαφνικά επέστρεψαν ή ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τρία γερμανικά ιδρύματα, ανάμεσα σε αυτά και το «Ρόζα Λούξεμπουργκ») μετά τις απαραίτητες ρεβεράντζες έπλεξε το εγκώμιο του εαυτού του, δια μέσου δύο γερμανών Καγκελάριων. Του Στρέζεμαν και του Αντενάουερ.

Κατά τον Αντώνη Σαμαρά και οι δύο καγκελάριοι ήταν Αντώνηδες Σαμαράδες. Ο πρώτος -τραγική φιγούρα- παρέλαβε μια πτωχευμένη και με ταπεινωτικούς όρους Γερμανία και επιχείρησε να καταστείλει το Ναζιστικό Κόμμα, τον πρόλαβε, όμως, ο θάνατος το 1929. Ο δεύτερος, ο Αντενάουερ, προερχόμενος από το Ναζιστικό Κόμμα, διορίστηκε απ' ευθείας από τους Νικητές που κατέκτησαν και διαίρεσαν τη Γερμανία. Τι θέλει να πει ο Σαμαράς; Ότι έρχονται οι Ναζί, ότι θα πεθάνει γρήγορα σαν τον Στρέζεμαν, ότι θα επιχειρήσει η Ελλάδα να κατακτήσει την Ευρώπη, ότι θα αποτύχει και θα την χωρίσουν οι Νικητές στα δύο και αυτός, ο Αντώνης Σαμαράς, θα βασιλέψει για μια εικοσαετία και βάλε;

Πάντως χρειάζεται θάρρος για να είσαι Σαμαράς. Ο Αντωνάκης, αρχές Δεκέμβρη πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη ...Βαυαρία για να πείσει τον Βαυαρό ...ομολογό του να μην πιέζει την Ελλάδα. (Ως γνωστόν, ο περιφερειάρχης της Βαυαρίας, ο κύριος Χεεχόφερ, είναι πολύ αυστηρός σε σχέση με τα ελληνικά ζητήματα). Είπε και τι δεν είπε στον βαυαρό περιφερειάρχη, για το νέο φορολογικό, για την χρυσή αυγή, για τη δραχμοφοβία, για τις επενδύσεις, για τη λίστα Λανγκάρντ, για τα εσωκομματικά της Νέας Δημοκρατίας, για την πρόοδο στις «ανακαταλήψεις των πόλεων», παρουσίασε το μυστικό σχέδιο για τη ανακα-

δε Αλέξη Τσίπρα να μιλά λιγότερο για την κρίση και να προτείνει λύσεις.

Δεύτερος σταθμός Αργεντινή. Εκεί η ίδια η φύση σαν να θέλησε να γιορτάσει την επίσκεψη του Αλέξη και ένα ηφαίστειο εξεράγη στη χώρα παίρνοντας σβάρνα και τη Χιλή! Και οι αργεντίνοι, όταν κυκλοφόρησε η ύποπτη φήμη ότι ήρθε ο βασιλιάς του «δεν πληρώνω» γιόρτασαν την άφιξη του με λεηλασίες στα σουπερμάρκετ που κόστισαν τη ζωή σε δύο ανθρώπους.

Και μια λεπτομέρεια που θα γεμίσει αισιοδοξία τους παντοειδείς θιασώτες του «ένοπλου» σε σχέση με το μέλλον τους. Η νυν πρόεδρος της Βραζιλίας Ντίλμα Ρούσεφ στο παρελθόν ήταν αντάρτισσα πόλης με πολύχρονη συμμετοχή σε αριστερίστικες ένοπλες οργανώσεις, για την δράση της, δε, φυλακίστηκε για τρία χρόνια μέχρι να αφεθεί ελεύθερη για λόγους υγείας. Κανείς δεν χάνεται...

Ο λαός τραγούδι θέλει...

Δεν θα επανερχόμασταν στο θέμα της Γιουροβίζιον, αλλά μας πληροφόρησαν ότι η ΔΗΜΑΡ, το κόμμα του ανυπόφορα βαρετού Φώτη Κουβέλη, εξέδωσε ανακοίνωση για το θέμα που μας έβγαλε εκτός εαυτού:

Η ΕΡΤ οφείλει να μην λάβει μέρος στη διοργάνωση της Eurovision. Αυτό θα είναι ένα ηχηρό μήνυμα προς τους πολίτες της Ευρώπης και του κόσμου, ότι ο Ελληνικός λαός απέχει από διοργανώσεις επιδεικτικής χλιδής».

Αυτός είναι ο μπάρμπα-Φώτης! Τι «θα πει ο κόσμος» αν αράξουν οι έλληνες στον καναπέ για να παρακολουθήσουν τη καθιερωμένη ετήσια σαχλαμάρα της Γιουροβίζιον; Πάλι «τεμπέληδες» και «ξιπασμένους» θα μας λούσουν οι κίτρινες γερμανικές φυλλάδες.

Οι Δανειστές και οι οικονομικές ελίτ είναι έξω φρενών με το χαμηλό επίπεδο του μέσου Έλληνα τηλεθεατή και σκέφτονται να επιβάλλουν νέα χαράτσια. Από την άλλη ο κυρ-Φώτης που είναι ο προστάτης Άγιος της Ελληνικής Οικογένειας -θυμηθείτε τις κόκκινες γραμμές του για το «επίδομα γάμου» και την «φορολόγηση των τέκνων»- θα ήθελε να τρέξουν όλοι στην Λυρική Σκηνή της γειτονιάς τους αντί να σπαταλούν το χρόνο τους βλέποντας μια σαχλαμάρα.

Ναι, ο Φώτης Κουβέλης θέλει μια καλύτερη κοινωνία. Να τι είπε στο συνέδριο των Οικολόγων:

«Προσδοκούμε καθημερινή πολιτική συνοδοιπορία στη μείζονα κοινωνικό - πολιτισμική μεταρρύθμιση που χρειάζεται η χώρα, και εννοώ τη στροφή της κοινωνίας από τον ευδαιμονισμό της άκριτης κατανάλωσης στην κριτική και λιτή ευδαιμονία της αλήθειας».

Ο Βασιλιάς της σαχλαμάρας, ο Φώτης ο Κουβέλης, που

κει, δεν θα πάψουμε να το ευχόμαστε ολό-ψυχα και ειλικρινά. Γνωρίζουμε, όμως, ότι εύκολες λύσεις δεν υπάρχουν, ότι η φιλανθρωπία, την οποία εκθειάζουν με τόση υποκρισία οι πάσης φύσεως θιασώτες του κρατισμού, δεν μπορεί να κλείσει τις ορθάνοικτες πληγές στο σώμα ολόκληρης της ανθρωπότητας, αλλά και του πλανήτη και κάθε ζωντανής ύπαρξης. Και όμως, οι αυταπάτες θα έπρεπε να έχουν προ πολλού εκλείψει. Οι ελπίδες να έχουν πολλαπλασιαστεί, όχι προερχόμενες από κανενός είδους μεταφυσική αντίληψη του μέλλοντος, αλλά από την έμπρακτη βούληση για την καταστροφή των εξουσιαστικών στηριγμάτων. Και ένα από τα σημαντικότερα στηρίγματα της κυριαρχίας είναι η έλλειψη της πίστης, ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν, ότι οι άνθρωποι μπορούν να ζήσουν χωρίς να είναι υπόδουλοι σε συνήθειες που τους αλλοτριώνουν, χωρίς να πειθαρχούν σε αυθεντίες, ότι κανείς δεν είναι ανώτερος του άλλου, ότι κανείς δεν είναι αδύναμος και γι' αυτό πρέπει να ζει υποταγμένος.

Η μνήμη, θα επιμείνουμε, δεν είναι σκουπίδι. Η γνώση δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με την στείρα επανάληψη ανούσιων πληροφοριών, διοχετευμένων με το «τσουβάλι» έτσι και αλλιώς με τον ασφαλέστερο τρόπο για την εξουσία. Ο αγώνας για την καταστροφή κάθε μορφής εξουσίας δεν μπορεί να γίνεται με δανεικές απόψεις. Η καθημερινότητα, λένε πολλοί καλοπροαίρετοι άνθρωποι, πνίγει κάθε διάθεση. Μόνο που η «καθημερινότητα» είναι κατασκευασμένη, ώστε να στερεύει η ανθρώπινη δημιουργικότητα και η ενέργεια που μπορεί να κατακλύζει τις ανθρώπινες σχέσεις. Η κυκλοφορία των εμπορευμάτων και η μετακίνηση των ανθρώπων μέσα στις πόλεις φαντάζει πια πανομοιότυπη.

Και όμως, δεν τους χαριζόμαστε, δεν τους παραχωρούμε και δεν θα τους παραχωρήσουμε με κανένα τρόπο τη σιγουριά ότι τελείωσαν μαζί μας.

Θα διατηρήσουμε με κάθε τρόπο ζωντανή την φλόγα της αναρχίας, θα συνεχίσουμε

Είναι φοβερό το πού μπορεί να οδηγήσει ο ιδεασμός μεγαλείου ένα αδύναμο μυαλό. Ο Αντωνάκης Σαμαράς μέσα στο προστατευμένο περιβάλλον του «Ιδρύματος Αντενάουερ» (ξαφνικά επέστρεψαν ή ήρθαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τρία γερμανικά ιδρύματα, ανάμεσα σε αυτά και το «Ρόζα Λούξεμπουργκ») μετά τις απαραίτητες ρεβεράντζες έπλεξε το εγκώμιο του εαυτού του, δια μέσου δύο γερμανών Καγκελάριων. Του Στρέζεμαν και του Αντενάουερ.

Κατά τον Αντώνη Σαμαρά και οι δύο καγκελάριοι ήταν Αντώνηδες Σαμαράδες. Ο πρώτος -τραγική φιγούρα- παρέλαβε μια πτωχευμένη και με ταπεινωτικούς όρους Γερμανία και επιχείρησε να καταστείλει το Ναζιστικό Κόμμα, τον πρόλαβε, όμως, ο θάνατος το 1929. Ο δεύτερος, ο Αντενάουερ, προερχόμενος από το Ναζιστικό Κόμμα, διορίστηκε απ' ευθείας από τους Νικητές που κατέκτησαν και διαίρεσαν τη Γερμανία. Τί θέλει να πει ο Σαμαράς; Ότι έρχονται οι Ναζί, ότι θα πεθάνει γρήγορα σαν τον Στρέζεμαν, ότι θα επιχειρήσει η Ελλάδα να κατακτήσει την Ευρώπη, ότι θα αποτύχει και θα την χωρίσουν οι Νικητές στα δύο και αυτός, ο Αντώνης Σαμαράς, θα βασιλέψει για μια εικοσαετία και βάλε;

Πάντως χρειάζεται θάρρος για να είσαι Σαμαράς. Ο Αντωνάκης, αρχές Δεκέμβρη πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη ...Βαυαρία για να πείσει τον Βαυαρό ...ομολογώ να μην πιέζει την Ελλάδα. (Ως γνωστόν, ο περιφερειάρχης της Βαυαρίας, ο κύριος Χεεχόφερ, είναι πολύ αυστηρός σε σχέση με τα ελληνικά ζητήματα). Είπε και τι δεν είπε στον βαυαρό περιφερειάρχη, για το νέο φορολογικό, για τη χρυσή αυγή, για τη δραχμοφοβία, για τις επενδύσεις, για τη λίστα Λανγκάρντ, για τα εσωκομματικά της Νέας Δημοκρατίας, για την πρόοδο στις «ανακαταλήψεις των πόλεων», παρουσίασε το μυστικό σχέδιο για τη ανακατάληψη της Villa Amalias και ζητιάνεψε την έμπρακτη στήριξη των Βαυαρών που την αξίζει και με το παραπάνω.

Ο επίτιμος πρόεδρος του κόμματος των Χριστιανοκοινωνιστών (CSU), Έντμουντ Στόιμπερ (σαν να λέμε ο γραμματέας της Νομαρχιακής Ηπείρου του ΛΑΟΣ, το CSU δεν αναμένεται να μπει ξανά στη Γερμανική Βουλή) είπε στο καφενείο σε μια παρέα ότι ο Σαμαράς είναι «αξιέπαινος». Μάλιστα, το είπε, τον άκουσαν όλοι. Και μια γερμανική έκδοση τον ονόμασε «πολιτικό της χρονιάς», τον ηγέτη του 19% που είναι το πραγματικό ποσοστό του, όταν έταζε τον ουρανό με τα άστρα στους ψηφοφόρους. Συγγνώμη, αλλά ο Βενιζέλος που είναι; Ο Κουβέλης;

Αυτό το Αλέξη, το μπραζιλέιρο

Αν την «εποχή της αστακομακαρονάδας» ρωτούσατε τον οποιονδήποτε τί θα έκανε αν έβγαζε πολλά λεφτά ξαφνικά, θα σας απαντούσε με μεγάλη πιθανότητα ότι θα ήθελε να πάει διακοπές σε εξωτικές χώρες. Ας σημειωθεί, ότι την εποχή εκείνη ήταν πολύ της μόδας τα χειμερινά ταξίδια σε χώρες που έχουν τώρα καλοκαίρι και τα αντίστοιχα διακοποδάνεια φυσικά.

της, δε, φυλακίστηκε για τρία χρόνια μέχρι να αφεθεί ελεύθερη για λόγους υγείας. Κανείς δεν χάνεται...

Ο λαός τραγούδι θέλει...

Δεν θα επανερχόμασταν στο θέμα της Γιουροβίζιον, αλλά μας πληροφόρησαν ότι η ΔΗΜΑΡ, το κόμμα του ανυπόφορα βαρετού Φώτη Κουβέλη, εξέδωσε ανακοίνωση για το θέμα που μας έβγαλε εκτός εαυτού:

Η ΕΡΤ οφείλει να μην λάβει μέρος στη διοργάνωση της Eurovision. Αυτό θα είναι ένα ηχηρό μήνυμα προς τους πολίτες της Ευρώπης και του κόσμου, ότι ο Ελληνικός λαός απέχει από διοργανώσεις επιδεικτικής χλιδής».

Αυτός είναι ο μπάρμπα-Φώτης! Τι «θα πει ο κόσμος» αν αράξουν οι έλληνες στον καναπέ για να παρακολουθήσουν τη καθιερωμένη ετήσια σαχλαμάρα της Γιουροβίζιον; Πάλι «τεμπέληδες» και «ξιπασμένους» θα μας λούσουν οι κίτρινες γερμανικές φυλλάδες.

Οι Δανειστές και οι οικονομικές ελίτ είναι έξω φρενών με το χαμηλό επίπεδο του μέσου Έλληνα τηλεθεατή και σκέφτονται να επιβάλλουν νέα χαράτσια. Από την άλλη ο κυρ-Φώτης που είναι ο προστάτης Άγιος της Ελληνικής Οικογένειας -θυμηθείτε τις κόκκινες γραμμές του για το «επίδομα γάμου» και την «φορολόγηση των τέκνων»- θα ήθελε να τρέξουν όλοι στην Λυρική Σκηνή της γειτονιάς τους αντί να σπαταλούν το χρόνο τους βλέποντας μια σαχλαμάρα.

Ναι, ο Φώτης Κουβέλης θέλει μια καλύτερη κοινωνία. Να τι είπε στο συνέδριο των Οικολόγων:

«Προσδοκούμε καθημερινή πολιτική συνοδοιπορία στη μείζονα κοινωνικό - πολιτισμική μεταρρύθμιση που χρειάζεται η χώρα, και εννοώ τη στροφή της κοινωνίας από τον ευδαιμονισμό της άκριτης κατανάλωσης στην κριτική και λιτή ευδαιμονία της αλήθειας».

Ο Βασιλιάς της σαχλαμάρας, ο Φώτης ο Κουβέλης, που έχει ψηφίσει όλα τα φρικτά μέτρα (για να στραφεί η κοινωνία στην *κριτική και λιτή ευδαιμονία της αλήθειας*) είτε άμεσα είτε κρυμμένος πίσω από τον Σαμαρά, διαθέτει χίλια δυο λογικά επιχειρήματα στη φαρέτρα του κατά της Γιουροβίζιον, που θα τα αραδιάσει ένα-ένα με την νανουριστική αψεγάδιαστη εκφορά του λόγου του. Τελικά το χειρότερο κουσούρι αυτού του ανθρώπου είναι ότι δεν διαθέτει ίχνος από χιούμορ.

...Και η εργατιά τραγούδι θέλει

«σαν έφοδος στον ουρανό απλώνεται ως τα αστέρια/χιλιάδες λύνονται φωνές, αρχίζει η πορεία/
χτυπάνε ασπίδες οι στολές τα χημικά στα χέρια/οι εργάτες μπαίνουν με πανώ, πλημμύρισε η πλατεία!/
η πόλη την ανάσα της κρατάει/και ο δρόμος με ένα σύνθημα μιλάει:
χωρίς εσένα γρανάζι δεν γυρνά/εργάτη μπορείς χωρίς αφεντικά
στα εργοστάσια ερημιά, στην πύλη αλυσίδα», κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Αυτό είναι το νέο εργατικό «χιτ»-παραγγελιά του ΚΚΕ, που

μπορούν να αλλάξουν, ότι οι άνθρωποι μπορούν να ζήσουν χωρίς να είναι υπόδουλοι σε συνήθειες που τους αλλοτριώνουν, χωρίς να πειθαρχούν σε αυθεντίες, ότι κανείς δεν είναι ανώτερος του άλλου, ότι κανείς δεν είναι αδύναμος και γι' αυτό πρέπει να ζει υποταγμένος.

Η μνήμη, θα επιμείνουμε, δεν είναι σκουπίδι. Η γνώση δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με την στείρα επανάληψη ανούσιων πληροφοριών, διοχετευμένων με το «τσουβάλι» έτσι και αλλιώς με τον ασφαλέστερο τρόπο για την εξουσία. Ο αγώνας για την καταστροφή κάθε μορφής εξουσίας δεν μπορεί να γίνεται με δανεικές απόψεις. Η καθημερινότητα, λένε πολλοί καλοπροαίρετοι άνθρωποι, πνίγει κάθε διάθεση. Μόνο που η «καθημερινότητα» είναι κατασκευασμένη, ώστε να στερεύει η ανθρώπινη δημιουργικότητα και η ενέργεια που μπορεί να κατακλύζει τις ανθρώπινες σχέσεις. Η κυκλοφορία των εμπορευμάτων και η μετακίνηση των ανθρώπων μέσα στις πόλεις φαντάζει πια πανομοιότυπη.

Και όμως, δεν τους χαριζόμαστε, δεν τους παραχωρούμε και δεν θα τους παραχωρήσουμε με κανένα τρόπο τη σιγουριά ότι τελείωσαν μαζί μας.

Θα διατηρήσουμε με κάθε τρόπο ζωντανή την φλόγα της αναρχίας, θα συνεχίσουμε να ψάχνουμε τους τρόπους να ξηλώνουμε το υφάδι που πλέκει η κυριαρχία: το ψεύδος και την λήθη.

Θα σταθούμε ακόμα πιο επίμονοι απέναντι στην εξουσία και στην πολιτική, ειδικά σε μια εποχή που προτάσσει το «ο σώζων εαυτόν σωθήτω». Και δεν έχουμε αυταπάτες. Ο διωγμός που θα εξαπολύσει με μεγαλύτερη σαφήνεια ο εξουσιαστικός εσμός με αφορμή την «κρίση» θα είναι άνευ προηγουμένου.

Καλή χρονιά σύντροφοι...
30/12/2012

ο Αντώνης Σαμαράς, θα βασιλέψει για μια εικοσαετία και βάλε;

Πάντως χρειάζεται θάρρος για να είσαι Σαμαράς. Ο Αντωνάκης, αρχές Δεκέμβρη πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη ...Βαυαρία για να πείσει τον Βαυαρό ...ομολογό του να μην πιέζει την Ελλάδα. (Ως γνωστόν, ο περιφερειάρχης της Βαυαρίας, ο κύριος Χεεχόφερ, είναι πολύ αυστηρός σε σχέση με τα ελληνικά ζητήματα). Είπε και τι δεν είπε στον βαυαρό περιφερειάρχη, για το νέο φορολογικό, για τη χρυσή αυγή, για τη δραχμοφοβία, για τις επενδύσεις, για τη λίστα Λανγκάρντ, για τα εσωκομματικά της Νέας Δημοκρατίας, για την πρόοδο στις «ανακαταλήψεις των πόλεων», παρουσίασε το μυστικό σχέδιο για τη ανακατάληψη της Villa Amalias και ζητιάνεψε την έμπρακτη στήριξη των Βαυαρών που την αξίζει και με το παραπάνω.

Ο επίτιμος πρόεδρος του κόμματος των Χριστιανοκοινωνιστών (CSU), Έντμουντ Στόιμπερ (σαν να λέμε ο γραμματέας της Νομαρχιακής Ηπείρου του ΛΑΟΣ, το CSU δεν αναμένεται να μπει ξανά στη Γερμανική Βουλή) είπε στο καφενείο σε μια παρέα ότι ο Σαμαράς είναι «αξιέπαινος». Μάλιστα, το είπε, τον άκουσαν όλοι. Και μια γερμανική έκδοση τον ονόμασε «πολιτικό της χρονιάς», τον ηγέτη του 19% που είναι το πραγματικό ποσοστό του, όταν έταζε τον ουρανό με τα άστρα στους ψηφοφόρους. Συγγνώμη, αλλά ο Βενιζέλος που είναι; Ο Κουβέλης;

Αυτό το Αλέξη, το μπραζιλέιρο

Αν την «εποχή της αστακομακαρονάδας» ρωτούσατε τον οποιονδήποτε τί θα έκανε αν έβγαζε πολλά λεφτά ξαφνικά, θα σας απαντούσε με μεγάλη πιθανότητα ότι θα ήθελε να πάει διακοπές σε εξωτικές χώρες. Ας σημειωθεί, ότι την εποχή εκείνη ήταν πολύ της μόδας τα χειμερινά ταξίδια σε χώρες που έχουν τώρα καλοκαίρι και τα αντίστοιχα διακοποδάνεια φυσικά.

Αυτό ακριβώς έκανε και ο Αλέξης Τσίπρας, που η αγαθή μοίρα τον προικίζει με πολλά λεφτά, όταν σχεδόν όλοι έχουν χρεοκοπήσει και καλώς ή κακώς είναι αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ακόμα καλύτερα, γιατί το χρεοκοπημένο κράτος θα τού καλύψει έτσι μεγάλο μέρος από τα έξοδα. Ο Αλέξης Τσίπρας ζει τον Σοσιαλισμό από τώρα.

Πρώτος προορισμός η «χώρα της σάμπα» η Βραζιλία και ο θρυλικός Λούλα Ντα Σίλβα και η διάδοχος του και νυν πρόεδρος της Βραζιλίας Ντίλμα Ρούσεφ που συνέστησαν στον Ελληνικό Λαό να είναι ψύχραιμος, να έχει θέληση και θα κατορθώσει να τα καταπιεί όλα τα μνημόνια και πολλά ακόμα, όπως ο λαός της Βραζιλίας που εξαθλιώθηκε μέχρι τελικής πτώσεως και είδε τις «φαβέλες» να διπλασιάζονται για να γίνει η Βραζιλία η Έκτη Δύναμη στον Κόσμο. Στον

Φώτης που είναι ο προστάτης Άγιος της Ελληνικής Οικογένειας -θυμηθείτε τις κόκκινες γραμμές του για το «επίδομα γάμου» και την «φορολόγηση των τέκνων»- θα ήθελε να τρέξουν όλοι στην Λυρική Σκηνή της γειτονιάς τους αντί να σπαταλούν το χρόνο τους βλέποντας μια σαχλαμάρα.

Ναι, ο Φώτης Κουβέλης θέλει μια καλύτερη κοινωνία. Να τι είπε στο συνέδριο των Οικολόγων:

«Προσδοκούμε καθημερινή πολιτική συνοδοιπορία στη μείζονα κοινωνικό - πολιτισμική μεταρρύθμιση που χρειάζεται η χώρα, και εννοώ τη στροφή της κοινωνίας από τον ευδαιμονισμό της άκριτης κατανάλωσης στην κριτική και λιτή ευδαιμονία της αλήθειας».

Ο Βασιλιάς της σαχλαμάρας, ο Φώτης ο Κουβέλης, που έχει ψηφίσει όλα τα φρικτά μέτρα (για να στραφεί η κοινωνία στην *κριτική και λιτή ευδαιμονία της αλήθειας*) είτε άμεσα είτε κρυμμένος πίσω από τον Σαμαρά, διαθέτει χίλια-δυο λογικά επιχειρήματα στη φαρέτρα του κατά της Γιουροβίζιον, που θα στα αραδιάσει ένα-ένα με την νανουριστική αψεγάδιαστη εκφορά του λόγου του. Τελικά το χειρότερο κουσούρι αυτού του ανθρώπου είναι ότι δεν διαθέτει ίχνος από χιούμορ.

...Και η εργατιά τραγούδι θέλει

«σαν έφοδος στον ουρανό απλώνεται ως τα αστέρια/χιλιάδες λύνονται φωνές, αρχίζει η πορεία/
χτυπάνε ασπίδες οι στολές τα χημικά στα χέρια/οι εργάτες μπαίνουν με πανώ, πλημμύρισε η πλατεία!/
η πόλη την ανάσα της κρατάει/και ο δρόμος με ένα σύνθημα μιλάει:
χωρίς εσένα γρανάζι δεν γυρνά/εργάτη μπορείς χωρίς αφεντικά
στα εργοστάσια ερημιά, στην πύλη αλυσίδα», κ.τ.λ., κ.τ.λ.

Αυτό είναι το νέο εργατικό «χιτ»-παραγγελιά του ΚΚΕ, που ερμηνεύει με την μεστή φωνή του ο κάπως παραγνωρισμένος βάρδος του λαϊκού πενταγράμμου, ο Γιώργος Σαρρής, που χαντακώθηκε για μια ακόμα φορά. Με ενθουσιασμό αναγγέλλεται, ότι *«ιδιαίτερη σημασία έχει ότι η ηχογράφηση του τραγουδιού έγινε στις 8 Νοέμβρη, την επομένη από τη 48ωρη απεργιακή μάχη στις 6-7 Νοέμβρη 2012»*. Την οποία 48ωρη απεργία δεν πήρε κανείς χαμπάρι, όπως δεν πήρε χαμπάρι και το νέο τραγουδάκι του ΚΚΕ, αν κρίνει κανείς από τον αριθμό των views στο youtube (τί να κάνουμε τώρα, έχουν καθιερωθεί ως δείκτες δημοφιλίας). Με το ζόρι φτάνουν τις 3.000...

«Αναγκαιότητα οι απολύσεις»

Με τον γνωστό κομμουνιστικό κυνισμό τους, οι άρχοντες του Περισσού ξεκίνησαν τις προαναγγελθείσες μαζικές α-

Η πολιτική διέξοδος και η χαμένη «πανοπλία» του κινήματος

«Το Μίσος συνεχιζόταν ακριβώς όπως και πριν, μόνο που είχε αλλάξει ο στόχος. Αυτό που έκανε εντύπωση στον Ουίνστον, όταν τα ξανασκέφτηκε όλ' αυτά, ήταν πως ο ομιλητής, πέρασε από την μια πολιτική γραμμή στην άλλη, ακριβώς στην μέση μιας φράσης, όχι μόνο χωρίς να σταματήσει, αλλά ν' αλλάξει ούτε καν την σύνταξη».

1984, Τ. Όργουελ

Η έννοια της πολιτικής, συχνά, προσδιορίζεται, εκτός των άλλων, ως ο ιδιαίτερος τρόπος επίλυσης συγκρούσεων, ή απλά έντονων αντιπαραθέσεων με βάση τον συμβιβασμό, την εξομάλυνση και την διαπραγμάτευση ανάμεσα στα εμπλεκόμενα, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, μέρη. Πολλές φορές μάλιστα, λανθασμένα κατά την γνώμη μας, μια τέτοια διαδικασία θεωρείται ή προβάλλεται ότι απέχει από ενέργειες που συγκαταλέγονται στην λεγόμενη «στρατιωτική λύση».

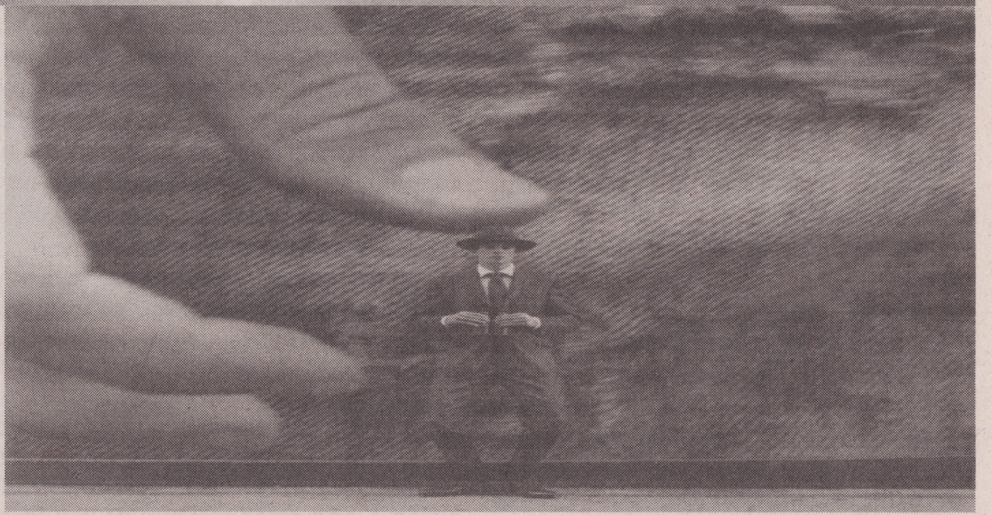
Σύμφωνα με τον Κλαούζεβιτς (Περί Πολέμου), «*ο πολιτικός αντικειμενικός στόχος δεν είναι σαν τέτοιος, ένας δεσποτικός ρυθμιστής· πρέπει να προσαρμόζεται στην φύση των μέσων που διαθέτει, πράγμα που τον οδηγεί συχνά στην πλήρη του μεταμόρφωση· παραμένει μολαταύτα πάντα στην πρώτη γραμμή των θεωρήσεων μας. Η Πολιτική, επίσης, θα διεισδύσει σ' ολόκληρη την πολεμική πράξη ασκώντας μια σταθερή επίδραση πάνω της, στο μέτρο που το επιτρέπει η φύση των εκρηκτικών δυνάμεων που ασκούνται σ' αυτήν*».

Ο Bernard Crick στην κλασσική του μελέτη με τίτλο In Defence of Politics [1962], προτείνει τον ακόλουθο ορισμό για την πολιτική: «*Πολιτική* [είναι] *η δραστηριότητα μέσω της οποίας αντιτιθέμενα συμφέροντα μέσα σ' ένα δεδομένο πλαίσιο κανόνων, συμβιβάζονται παίρνοντας, το καθένα, μερίδιο εξουσίας ανάλογα με την σημασία του για την ευημερία του τητας*». Μ' άλλα λόγια, σύμφωνα με αυτήν την άποψη, **το κλειδί για την πολιτική είναι η διάχυση της εξουσίας μέσω συμβιβασμών και όχι η διαρκής σύγκρουση κοινωνικών ομάδων ή συμφερόντων που κατέχουν εξουσία.** Είναι εμφανές, ότι ο Crick προσδεμένος σε φιλελεύθερες ορθολογιστικές αρχές, έτεινε στην εξίσωση της πολιτικής με την εκλογική διαδικασία και τον κομματικό ανταγωνισμό, προβάλλοντάς την ως μια εκπολιτισμένη δραστηριότητα, εντοπίζοντας τον κίνδυνο στην τάση για «*επιθυμία για βεβαιότητα με κάθε κόστος*».

Μα θα μπορούσε να είναι αλλιώς, αφού η πολιτική αφορά την άσκηση, την διεκδίκηση ή την κατοχύρωση εξουσίας;

Σε καμία περίπτωση κατά την γνώμη μας. Το πολιτικό πεδίο είναι εξουσιαστικό πεδίο. Έτσι, **η ενδυνάμωση ενός κόμματος από πολιτικά δίκτυα, κινηματικές διαδικασίες και δομές, όχι μόνο αναγνωρίζει το δίκτυο των σχέσεων του συνόλου των κομμάτων, το οποίο και αποτελεί κατά περίπτωση το κομματικό σύστημα, αλλά το ενισχύει ουσιαστικά προσδίδοντάς του την απαραίτητη κοινωνική νομιμοποίηση, ιδιαίτερα σε περιόδους πολιτικής «κρίσης».**

Η ύπαρξη εσωκομματικών φατριών και τάσεων είναι εξίσου λειτουργική τόσο στον περεταίρω επιμερισμό εξουσιών, όσο και στην αύξηση των δυνατοτήτων για κοινωνικό έλεγχο. Η, μέσω του καταστατικού πολλές φορές, θέσμιση των τάσεων στο εσωτερικό κομμάτων, είναι απλά ενδεικτική και μάλιστα διαρκώς διαφημιζόμενη ως η ύψιστη ένδειξη δημοκρατικότητας. Η πολιτική διαμάχη στο εσωτερικό κομμάτων ενίοτε καταλήγει σε διασπά-

σεις και συγκροτήσεις νέων κινήσεων, φορέων ή κομματικών σχηματισμών. Οι λόγοι που οδηγούν σε τέτοιου είδους διασπάσεις, μπορεί να αφορούν διαφορετικές ιδεολογικές κατευθύνσεις, ή να έχουν ως σημείο εκκίνησης τις ανάγκες εκπροσώπησης κοινωνικών ομάδων και συμφερόντων, που δεν καλύπτονται από τους υπάρχοντες κομματικούς σχηματισμούς.

Μπορεί, όμως, κάλλιστα μια «διάσπαση» να αποτελεί μέρος μιας συμφωνίας που προβλέπει την «έξοδο» για ένα διάστημα κομματικών στελεχών, τάσης ή τάσεων από ένα κόμμα και την «επανασυγκόλλησή» τους την επιθυμητή στιγμή. Οι παραπάνω πολιτικές συνήθειες δεν αφορούν, βέβαια, αποκλειστικά κομματικούς μηχανισμούς. Καταγράφονται με την ίδια σαφήνεια στις κινηματικές διαδικασίες, στα πολιτικά δίκτυα, στις κινηματικές δομές, στους «ζωτικούς» χώρους που διαφεντεύουν «αντιεξουσιαστικά» δουκάτα, ή σε εκφάνσεις που προσδιορίζονται ως ένοπλη αντιπολίτευση. Κύριος στόχος παραμένει η επίδειξη ιδεολογικών διαφορών και εν συνεχεία η πολιτική κάλυψη κινητοποιούμενων ατόμων ή ομάδων, η κατοχύρωση νέων «επαφών» και εν γένει η πολιτική ευκινησία, όταν οι καιροί το απαιτούν... **Η ειλικρίνεια, η ανιδιοτέλεια και οι ισότιμες σχέσεις δεν χωρούν στην πολιτική** και δεν θα μπορούσαν άλλωστε.

Μα, δεν υπάρχει περίπτωση, θα ρωτήσει κανείς, να εκδηλωθούν πραγματικές διαφορές και συγκρούσεις σ' αυτές τις περιπτώσεις;

Και βέβαια. Όμως και πάλι οι χαμαιλέοντες παραμένουν χαμαιλέοντες...

«Όταν αυτοί τα βρίσκουν στην βουλή, η μόνη αντιπολίτευση είμαστε εμείς»

Το παραπάνω σύνθημα έχει ακουστεί αρκετές φορές σε διαδηλώσεις από μέλη της λεγόμενης εξωκοινοβουλευτικής αρι-

...χων, ως ο ιδιαίτερος τρόπος επίλυσης συγκρούσεων, ή απλά έντονων αντιπαραθέσεων με βάση τον συμβιβασμό, την εξομάλυνση και την διαπραγμάτευση ανάμεσα στα εμπλεκόμενα, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, μέρη. Πολλές φορές μάλιστα, λανθασμένα κατά την γνώμη μας, μια τέτοια διαδικασία θεωρείται ή προβάλλεται ότι απέχει από ενέργειες που συγκαταλέγονται στην λεγόμενη «στρατιωτική λύση».

Σύμφωνα με τον Κλαούζεβιτς (Περί Πολέμου), «*ο πολιτικός αντικειμενικός στόχος δεν είναι σαν τέτοιος, ένας δεσποτικός ρυθμιστής· πρέπει να προσαρμόζεται στην φύση των μέσων που διαθέτει, πράγμα που τον οδηγεί συχνά στην πλήρη του μεταμόρφωση· παραμένει μολαταύτα πάντα στην πρώτη γραμμή των θεωρήσεων μας. Η Πολιτική, επίσης, θα διεισδύσει σ' ολόκληρη την πολεμική πράξη ασκώντας μια σταθερή επίδραση πάνω της, στο μέτρο που το επιτρέπει η φύση των εκρηκτικών δυνάμεων που ασκούνται σ' αυτήν*».

Ο Bernard Crick στην κλασική του μελέτη με τίτλο In Defence of Politics [1962], προτείνει τον ακόλουθο ορισμό για την πολιτική: «*Πολιτική* [είναι] *η δραστηριότητα μέσω της οποίας αντιτιθέμενα συμφέροντα μέσα σ' ένα δεδομένο πλαίσιο κανόνων, συμβιβάζονται παίρνοντας, το καθένα, μερίδιο εξουσίας ανάλογα με την σημασία του για την ευημερία του και την επιβίωση ολόκληρης της κοινότητας*» **[...]τέχουν εξουσία.** Είναι εμφανές, ότι ο Crick προσδεμένος σε φιλελεύθερες ορθολογιστικές αρχές, έτεινε στην εξίσωση της πολιτικής με την εκλογική διαδικασία και τον κομματικό ανταγωνισμό, προβάλλοντάς την ως μια εκπολιτισμένη δραστηριότητα, εντοπίζοντας τον κίνδυνο στην τάση για «*επιθυμία για βεβαιότητα με κάθε κόστος*».

Μα θα μπορούσε να είναι αλλιώς, αφού η πολιτική αφορά την άσκηση, την διεκδίκηση ή την κατοχύρωση εξουσίας;

Σε καμία περίπτωση κατά την γνώμη μας. Το πολιτικό πεδίο είναι εξουσιαστικό πεδίο. Έτσι, **η ενδυνάμωση ενός κόμματος από πολιτικά δίκτυα, κινηματικές διαδικασίες και δομές, όχι μόνο αναγνωρίζει το δίκτυο των σχέσεων του συνόλου των κομμάτων, το οποίο και αποτελεί κατά περίπτωση το κομματικό σύστημα, αλλά το ενισχύει ουσιαστικά προσδίδοντάς του την απαραίτητη κοινωνική νομιμοποίηση, ιδιαίτερα σε περιόδους πολιτικής «κρίσης»**.

Η ύπαρξη εσωκομματικών φατριών και τάσεων είναι εξίσου λειτουργική τόσο στον περεταίρω επιμερισμό εξουσιών, όσο και στην αύξηση των δυνατοτήτων για κοινωνικό έλεγχο. Η, μέσω του καταστατικού πολλές φορές, θέσμιση των τάσεων στο εσωτερικό κομμάτων, είναι απλά ενδεικτική και μάλιστα διαρκώς διαφημιζόμενη ως η ύψιστη ένδειξη δημοκρατικότητας. Η πολιτική διαμάχη στο εσωτερικό κομμάτων ενίοτε καταλήγει σε διασπάσεις και συγκροτήσεις νέων κινήσεων, φορέων ή κομματικών σχηματισμών. Οι λόγοι που οδηγούν σε τέτοιους είδους διασπάσεις, μπορεί να αφορούν διαφορετικές ιδεολογικές κατευθύνσεις, ή να έχουν ως σημείο εκκίνησης τις ανάγκες εκπροσώπησης κοινωνικών ομάδων και συμφερόντων, που δεν καλύπτονται από τους υπάρχοντες κομματικούς σχηματισμούς.

Μπορεί, όμως, κάλλιστα μια «διάσπαση» να αποτελεί μέρος μιας συμφωνίας που προβλέπει την «έξοδο» για ένα διάστημα κομματικών στελεχών, τάσης ή τάσεων από ένα κόμμα και την «επανασυγκόλλησή» τους την επιθυμητή στιγμή. Οι παραπάνω πολιτικές συνήθειες δεν αφορούν, βέβαια, αποκλειστικά κομματικούς μηχανισμούς. Καταγράφονται με την ίδια σαφήνεια στις κινηματικές διαδικασίες, στα πολιτικά δίκτυα, στις κινηματικές δομές, στους «ζωτικούς» χώρους που διαφεντεύουν «αντιεξουσιαστικά» δουκάτα, ή σε εκφάνσεις που προσδιορίζονται ως ένοπλη αντιπολίτευση. Κύριος στόχος παραμένει η επίδειξη ιδεολογικών διαφορών και εν συνεχεία η πολιτική κάλυψη κινητοποιούμενων ατόμων ή ομάδων, η κατοχύρωση νέων «επαφών» και εν γένει η πολιτική ευκινησία, όταν οι καιροί το απαιτούν... **Η ειλικρίνεια, η ανιδιοτέλεια και οι ισότιμες σχέσεις δεν χωρούν στην πολιτική** και δεν θα μπορούσαν άλλωστε.

Μα, δεν υπάρχει περίπτωση, θα ρωτήσει κανείς, να εκδηλωθούν πραγματικές διαφορές και συγκρούσεις σ' αυτές τις περιπτώσεις;

Και βέβαια. Όμως και πάλι οι χαμαιλέοντες παραμένουν χαμαιλέοντες...

«Οταν αυτοί τα βρίσκουν στην βουλή, η μόνη αντιπολίτευση είμαστε εμείς»

Το παραπάνω σύνθημα έχει ακουστεί αρκετές φορές σε διαδηλώσεις από μέλη της λεγόμενης εξωκοινοβουλευτικής αρι-

συνέχεια στη σελίδα 4

πολύσεις στον Ριζοσπάστη, παραμονές των γιορτών, «*για να μπορεί η εφημερίδα του ΚΚΕ να παίζει τον αναντικατάστατο ρόλο της στην υπεράσπιση του δίκιου της εργατικής τάξης και του λαού*».

Λίγο παρακάτω ζητάνε, ως συνήθως, και τα ρέστα:

«Η απόφαση για μείωση του προσωπικού πάρθηκε αφού εξαντλήθηκε κάθε άλλο μέσο, που δεν έθιγε τους εργαζόμενους στην εφημερίδα. Δεν έγιναν μειώσεις μισθών, όπως σε όλα τα αστικά ΜΜΕ».

Δεν είναι τίποτα αστοί στον Περισσό να περικόπτουν μισθούς. Μπαμ και κάτω! Και όμως, οι απολυμένοι έχουν δύο λόγους να μακαρίζουν την τύχη τους: Πρώτον ότι θα συνεχίσει να βγαίνει ο Ριζοσπάστης που αλύγιστα υπερασπίζεται το δίκιο της εργα-

φήμης οικονομολόγος» (που λέει και ο Τσίπρας) και βουλευτής του Σύριζα Σταθάκης σε ημερίδα του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων. Δεν μάθαμε τι ακριβώς συζητήθηκε, αλλά μάλλον θα πήγε πολύ καλά η ημερίδα, γιατί ο πρόεδρος του ΣΕΒ κύριος Δασκαλόπουλος, που εδώ και χρόνια δεν διαθέτει ούτε ένα εργοστάσιο και έγνοιες, αλλά απολαμβάνει την ξεγνοιασιά του ραντιέρη ακούστηκε να λέει:

«Δεν ξέρω εάν εσείς είστε ΣΕΒ και εγώ ΣΥΡΙΖΑ. Πάντως εκείνο που διαπίστωσα είναι ότι ούτε εσείς είστε ΣΥΡΙΖΑ ούτε εγώ ΣΕΒ».

Το ίδιο βράδυ, ο «διεθνούς φήμης» οικονομολόγος Σταθάκης πήγε ως το Χαλάνδρι, όπου «διασταύρωσε το ξίφος του» για το φλέγον ζήτημα της αυτοδιαχείρισης με

θόρυβη την ταχεία πορεία. Μαύρη στολή, παντού μαύρο χρώμα και οι σκιές αόρατες μέσα στο σκότος της νύχτας. Στοίχημα ένα, να αναρριχηθούμε ψηλά μέχρι το λυκαυγές. Πορεία ευθεία χωρίς παρακάμψεις, πάνω από κάθε εμπόδιο, πάνω από κάθε αντιξοότητα.

Σιωπή απόλυτη, τοπίο ψυχρό, ηρεμία παγωμένης νύχτας. Μοναχικό βάδην, κρυμμένη η ζωή του βουνού, κρυμμένη και η ομάδα μες στο σκοτάδι και τη σιωπή. Ο φόρτος βαραίνει τους ώμους, ο κόπος βαραίνει τα άκρα. Ο αγώνας με την πλαγιά σκληρός, ο στόχος καθαρός. Ένα βήμα ακόμη για την κορυφή.

*Η φάλαγγα κατ' άνδρα σταματά. Στάση προσοχής. **Η κορυφή κατελήφθη.** Στα πόδια μας η πόλη. Εκατομμύρια ψυχές κλει-*

αυτό το νέο κατόρθωμα των ένδοξων Χρυσαυγιτών με τις λεύτερες ψυχές που βγήκαν μια πρωινή βόλτα στον Υμηττό για να φωτογραφηθούν και να έχουν να λένε; (Ειρήσθω εν παρόδω, τέτοια ώρα δεν είναι σπάνιο φαινόμενο να δει κάποιος διάφορους φανατικούς του physique να κάνουν τζόκινγκ στον διπλανό χωματόδρομο). Ας σημειωθεί ότι ο Ηλίας Κασιδιάρης είναι ο μόνος Χρυσαυγίτης που πλησίασε τα διαλυμένα γραφεία της Χρυσής Αυγής από βομβιστική επίθεση στον Ασπρόπυργο, με στολή πυροτεχνουργού και τα ειδικά μπλε γάντια για να μην αφήσει αποτυπώματα στα μπάζα, προφανώς.

Η μόνη παρατήρηση που μας επιτρέπεται είναι ότι η 21η Δεκέμβρη 2012, ημέρα κατάληψης του υψώματος είναι το χειμε-

λεμική πράξη ασκώντας μια σταθερή επίδραση πάνω της, στο μέτρο που το επιτρέπει η φύση των εκρηκτικών δυνάμεων που ασκούνται σ' αυτήν».

Ο Bernard Crick στην κλασσική του μελέτη με τίτλο In Defence of Politics [1962], προτείνει τον ακόλουθο ορισμό για την πολιτική: «*Πολιτική* [είναι] *η δραστηριότητα μέσω της οποίας αντιτιθέμενα συμφέροντα μέσα σ' ένα δεδομένο πλαίσιο κανόνων, συμβιβάζονται παίρνοντας, το καθένα, μερίδιο εξουσίας ανάλογα με την σημασία του για την ευημερία του και την επιβίωση ολόκληρης της κοινό-*

ιδιαίτερα σε περιόδους πολιτικής «κρίσης».

Η ύπαρξη εσωκομματικών φατριών και τάσεων είναι εξίσου λειτουργική τόσο στον περαιτέρω επιμερισμό εξουσιών, όσο και στην αύξηση των δυνατοτήτων για κοινωνικό έλεγχο. Η, μέσω του καταστατικού πολλές φορές, θέσμιση των τάσεων στο εσωτερικό κομμάτων, είναι απλά ενδεικτική και μάλιστα διαρκώς διαφημιζόμενη ως η ύψιστη ένδειξη δημοκρατικότητας. Η πολιτική διαμάχη στο εσωτερικό κομμάτων ενίοτε καταλήγει σε διασπά-

ση» να αποτελεί μέρος μιας συμφωνίας που προβλέπει την «έξοδο» για ένα διάστημα κομματικών στελεχών, τάσης ή τάσεων από ένα κόμμα και την «επανασυγκόλληση» τους την επιθυμητή στιγμή. Οι παραπάνω πολιτικές συνήθειες δεν αφορούν, βέβαια, αποκλειστικά κομματικούς μηχανισμούς. Καταγράφονται με την ίδια σαφήνεια στις κινηματικές διαδικασίες, στα πολιτικά δίκτυα, στις κινηματικές δομές, στους «ζωτικούς» χώρους που διαφεντεύουν «αντιεξουσιαστικά» δουκάτα, ή σε εκφάνσεις που προσδιορίζονται ως

σει κανείς, να εκδηλωθούν πραγματικές διαφορές και συγκρούσεις σ' αυτές τις περιπτώσεις;

Και βέβαια. Όμως και πάλι οι χαμαιλέοντες παραμένουν χαμαιλέοντες…

«Όταν αυτοί τα βρίσκουν στην βουλή, η μόνη αντιπολίτευση είμαστε εμείς»

Το παραπάνω σύνθημα έχει ακουστεί αρκετές φορές σε διαδηλώσεις από μέλη της λεγόμενης εξωκοινοβουλευτικής αρι-

συνέχεια στη σελίδα 4

πολύσεις στον Ριζοσπάστη, παραμονές των γιορτών, «*για να μπορεί η εφημερίδα του ΚΚΕ να παίζει τον αναντικατάστατο ρόλο της στην υπεράσπιση του δίκιου της εργατικής τάξης και του λαού*».

Λίγο παρακάτω ζητάνε, ως συνήθως, και τα ρέστα:

«Η απόφαση για μείωση του προσωπικού πάρθηκε αφού εξαντλήθηκε κάθε άλλο μέσο, που δεν έθιγε τους εργαζόμενους στην εφημερίδα. Δεν έγιναν μειώσεις μισθών, όπως σε όλα τα αστικά ΜΜΕ».

Δεν είναι τίποτα αστοί στον Περισσό να περικόπτουν μισθούς. Μπαμ και κάτω! Και όμως, οι απολυμένοι έχουν δύο λόγους να μακαρίζουν την τύχη τους: Πρώτον ότι θα συνεχίσει να βγαίνει ο Ριζοσπάστης που αλύγιστα υπερασπίζεται το δίκιο της εργατικής τάξης και άρα το δικό τους (δεν είναι μικρό πράγμα αυτό αν το καλοσκεφτείς) και δεύτερον ότι οι Κομμουνιστές αποφάσισαν να τους αφήσουν ελεύθερους από τα μπουντρούμια του Περισσού και μάλιστα ολόκληρους και αρτιμελείς, χωρίς βασανιστήρια. Όποιος ξέρει λίγη Ιστορία, θα καταλάβει αμέσως…

Και με τους βιομήχανους και με τους αυτοδιαχειριστές

Στις 11 Δεκέμβρη και στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετάνια, παραβρέθηκε ο «διεθνούς φήμης οικονομολόγος» (που λέει και ο Τσίπρας) και βουλευτής του Σύριζα Σταθάκης σε ημερίδα του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων. Δεν μάθαμε τι ακριβώς συζητήθηκε, αλλά μάλλον θα πήγε πολύ καλά η ημερίδα, γιατί ο πρόεδρος του ΣΕΒ κύριος Δασκαλόπουλος, που εδώ και χρόνια δεν διαθέτει ούτε ένα εργοστάσιο και έγνοιες, αλλά απολαμβάνει την ξεγνοιασιά του ραντιέρη ακούστηκε να λέει:

«Δεν ξέρω εάν εσείς είστε ΣΕΒ και εγώ ΣΥΡΙΖΑ. Πάντως εκείνο που διαπίστωσα είναι ότι ούτε εσείς είστε ΣΥΡΙΖΑ ούτε εγώ ΣΕΒ».

Το ίδιο βράδυ, ο «διεθνούς φήμης» οικονομολόγος Σταθάκης πήγε ως το Χαλάνδρι, όπου «διασταύρωσε το ξίφος του» για το φλέγον ζήτημα της αυτοδιαχείρισης με τον Νίκο Χρυσόγελο εκ μέρους των Οικολόγων και με έναν ζωντανό θρύλο του αντιεξουσιαστικού κινήματος, τον τέταρτο «Άγιο των Εξαρχείων»[1] και Ισαπόστολο, τον Νώντα τον Σκυφτούλη…

Το ύψωμα 731

Αντιγράφουμε από το πολεμικό ημερολόγιο του ήρωα Ηλία Κασιδιάρη, τον οποίο και ευχαριστούμε θερμά για την μεγάλη συνεισφορά του στη σύνταξη των «Επιδρομών» αυτού του μήνα:

«21η Δεκεμβρίου 2012. Γυμνό βουνό της Αττικής. Η ομάδα με τα μαύρα συνεχίζει αθόρυβη την ταχεία πορεία. Μαύρη στολή, παντού μαύρο χρώμα και οι σκιές αόρατες μέσα στο σκότος της νύχτας. Στοίχημα ένα, να αναρριχηθούμε ψηλά μέχρι το λυκαυγές. Πορεία ευθεία χωρίς παρακάμψεις, πάνω από κάθε εμπόδιο, πάνω από κάθε αντιξοότητα.

Σιωπή απόλυτη, τοπίο ψυχρό, ηρεμία παγωμένης νύχτας. Μοναχικό βάδην, κρυμμένη η ζωή του βουνού, κρυμμένη και η ομάδα μες στο σκοτάδι και τη σιωπή. Ο φόρτος βαραίνει τους ώμους, ο κόπος βαραίνει τα άκρα. Ο αγώνας με την πλαγιά σκληρός, ο στόχος καθαρός. Ένα βήμα ακόμη για την κορυφή.

Η φάλαγγα κατ' άνδρα σταματά. Στάση προσοχής. ***Η κορυφή κατελήφθη.*** *Στα πόδια μας η πόλη. Εκατομμύρια ψυχές κλεισμένες σε οικιστικά τετράγωνα σκυροδέματος. Οι δικές μας ψυχές ελεύθερες. (sic) Βλέμματα στραμμένα στην Ανατολή. Προσμένουμε τη μεγάλη στιγμή.*

Με σταθερές, ευλαβικές κινήσεις ξετυλίγεται η σημαία. Μεμιάς κυματίζει στον Αττικό ουρανό. Χρώμα του αίματος και το σύμβολο του Ήλιου στο μέσο. Ένας νοητός ήλιος ανατέλλει στην ψυχή μας. Στο βάθος του ορίζοντα χρυσές ακτίνες διαλύουν το σκότος της νύχτας. Τα χέρια υψώνονται σε χαιρετισμό. Μία νέα Χρυσή Αυγή ανατέλλει».

Τι να προσθέσει η δική μας η πένα σε αυτό το νέο κατόρθωμα των ένδοξων Χρυσαυγιτών με τις λεύτερες ψυχές που βγήκαν μια πρωινή βόλτα στον Υμηττό για να φωτογραφηθούν και να έχουν να λένε; (Ειρήσθω εν παρόδω, τέτοια ώρα δεν είναι σπάνιο φαινόμενο να δει κάποιος διάφορους φανατικούς του physique να κάνουν τζόκινγκ στον διπλανό χωματόδρομο). Ας σημειωθεί ότι ο Ηλίας Κασιδιάρης είναι ο μόνος Χρυσαυγίτης που πλησίασε τα διαλυμένα γραφεία της Χρυσής Αυγής από βομβιστική επίθεση στον Ασπρόπυργο, με στολή πυροτεχνουργού και τα ειδικά μπλέ γάντια για να μην αφήσει αποτυπώματα στα μπάζα, προφανώς.

Η μόνη παρατήρηση που μας επιτρέπεται είναι ότι η 21η Δεκέμβρη 2012, ημέρα κατάληψης του υψώματος είναι το χειμερινό ηλιοστάσιο που οι παγανιστές όλου του κόσμου γιορτάζουν με αντίστοιχους πρωϊνούς περιπάτους και παντοειδείς τελετές. Το λέμε αυτό γιατί τώρα τελευταία η Χρυσή Αυγή διαθέτει διόλου ευκαταφρόνητο το χριστιανικό ποίμνιο…

Λεόν

1. Από το ομώνυμο ντοκυμαντέρ του Σταύρου Θεοδωράκη

Σύντροφοι/ισσες

και φίλες/φίλοι,

Επειδή, σε πολλές περιπτώσεις τα εμπόδια στη διανομή της εφημερίδας σας συνεχίζουν να υπάρχουν, σε διάφορες περιοχές, από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους καλοθελητές και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα να λαμβάνετε με **συνδρομή** την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακρι-

συνέχεια από τη σελίδα 3

στεράς πριν και μετά την ανάδειξη του Συ.ρι.ζα. ως αξιωματικής αντιπολίτευσης. Εύλογα καταλήγει κανείς, ότι όταν «αυτοί» δεν τα βρίσκουν στην βουλή, ο πολιτικός φορέας των εν λόγω διαδηλωτών δεν αποτελεί την μόνη αντιπολίτευση... Δεν πρόκειται, βέβαια, για προϊόν σύγχυσης, όσο και αν παραπέμπει σε κάτι τέτοιο.

Ας ανατρέξουμε, όμως, στην γειτονική Ιταλία, πριν κάποιες δεκαετίες και την έναρξη της περιόδου που ονομάστηκε «μολυβένια χρόνια», για να δούμε ορισμένες καταστάσεις με αρκετές διαφορές, αλλά και με σημαντικές ομοιότητες.

«Ένα τμήμα της αριστεράς (ΚΚΙ και συνομοσπονδία των συνδικάτων) αρχίζει να πλησιάζει τον κυβερνητικό χώρο ενάντια στην θέληση ευρύτατων τομέων του κινήματος. Η εξωκοινοβουλευτική αντιπολίτευση είναι τώρα υποχρεωμένη να επαναπροσδιοριστεί σε σχέση με το «συμβιβασμό» που ακολουθεί το ΚΚΙ. Κι αυτός ο επαναπροσδιορισμός σημαίνει κρίση και απώλεια ταυτότητας. Πράγματι, ο αγώνας για την ηγεμονία στους κόλπους της αριστεράς, που σ' ένα βαθμό δικαιολογούσε την ύπαρξη των «ομάδων», φαίνεται τώρα να λύνεται με μια μονόπλευρη απόφαση που διασπά, διαχωρίζει τις προοπτικές, βάζει τέλος στην διαλεκτική σχέση μέσα στην αριστερά. Από εδώ και πέρα το θέμα της «πολιτικής διεξόδου» και της εναλλακτικής διαχείρισης του κράτους ταυτίζεται με την μετριοπαθή πολιτική του ΚΚΙ. ***Για τις εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις, που σκοπεύουν να συνεχίσουν να κινούνται σ' αυτό το έδαφος, δεν μένει άλλο από το να προσπαθήσουν να παρακολουθήσουν και να καθορίσουν την πορεία του «συμβιβασμού», μετατρεπόμενες στην εξτρεμιστική εκδοχή του*** (ας θυμηθούμε το κατέβασμα «επαναστατικών» συνδυασμών στις δημοτικές εκλογές του '75 και τις βουλευτικές του

στόχο, ενώ άλλο τόσο δεν αποτέλεσε ποτέ «ιστορικό συμβιβασμό» η κυβερνητική συνεργασία με δεξιούς κομματικούς σχηματισμούς. Ακριβώς σ' αυτήν την στόχευση εντάσσεται κάθε αναφορά «ένοπλης αντιπολίτευσης», αφού είναι σαφής η διάθεση της πολιτικής αναγνώρισης και αργά ή γρήγορα της πολιτικής διευθέτησης των ζητημάτων που προκύπτουν, είτε λόγω της καταστολής, είτε των νέων προσανατολισμών της ιδεολογικής καθοδήγησης.

Το «κίνημα», λοιπόν, στα καθ' ημάς, μπορεί να δούλεψε φιλότιμα για τον Συ.ρι.ζα., να καμαρώνει για την νέα ΕΔΑ, να ανασκουμπώνεται ακόμη περισσότερο για να στεριώσει ένα «πλατύ αντιφασιστικό μέτωπο», κόβοντας κουστούμια που μπορεί να φορέσει ο καθείς συνεπής δημοκράτης, αλλά κατά πως φαίνεται πρέπει να είναι έτοιμο να δεχθεί και τις παραχωρήσεις (κινηματικοί πόροι, καταστολή), που προϋποθέτει η ένταξη στα πλάνα του κυβερνητισμού. Πρόκειται για τους ίδιους κινηματίες που λόγω της εκλογικής ανόδου του Συριζα δεν ενδιαφέρονται πλέον να κρύψουν με οποιοδήποτε τρόπο ότι ο αναρχισμός δεν αποτελεί παρά το πολιτικό τους αποχωρητήριο.

Πρόσφατα το ΚΚΕ, στις εορταστικές του εκδηλώσεις για τα 94 χρόνια από την ίδρυσή του, **χαρακτήρισε την συγκρότηση και την δράση του ΔΣΕ ως την κορυφαία στιγμή του κοινωνικού και ταξικού πολέμου στην Ελλάδα**. Είναι προφανές, ότι το ΚΚΕ υπενθυμίζει ότι κατόρθωσε να συγκροτήσει κυβέρνηση και στρατό προτού ηττηθεί και στην συνέχεια στείλει εξόριστους σε κομμουνιστικά κράτη χιλιάδες μαχητές, όπου μάλιστα οι διαφωνούντες έλαβαν την γνωστή «κατάλληλη» μεταχείριση. **Κορυφαία «στιγμή» για κάθε εξου-**

ρεψε τον συσχετισμό των δυνάμεων σε βάρος του Δημοκρατικού Στρατού», ενώ ο Ζαχαριάδης, στην ομιλία του στην ίδια Ολομέλεια, υποστήριξε ότι «αν από το 1946 ήταν γνωστός ο άτιμος ρόλος του προβοκάτορα Τίτο, τότε το ΚΚΕ δεν θα κατέληγε στην απόφαση να ξαναπάρει τα όπλα. Θα ακολουθούσε άλλο δρόμο, πιο επίμονο, βασανιστικό, μακρύ, γιατί είναι ολοφάνερο, πως δεν μπορούσε να προχωρήσει σε μια νέα ένοπλη αντιπαράθεση, χωρίς να έχει εξασφαλίσει τα νώτα, την στιγμή που ο μοναρχοφασισμός διέθετε την αμέριστη και ολόπλευρη αμερικανοαγγλική βοήθεια...».

Πράγματι, λοιπόν, «κορυφαία στιγμή», χωρίς καμία αμφιβολία, ένα τελικά τεράστιο «λάθος». Μόνο που πριν από το τερά-

με ενεργοποιήσει τη δυνατότητα να λαμβάνετε με **συνδρομή** την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.**

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων.

λυβένια χρόνια», για να δούμε ορισμένες καταστάσεις με αρκετές διαφορές, αλλά και με σημαντικές ομοιότητες.

«Ένα τμήμα της αριστεράς (ΚΚΙ και συνομοσπονδία των συνδικάτων) αρχίζει να πλησιάζει τον κυβερνητικό χώρο ενάντια στην θέληση ευρύτατων τομέων του κινήματος. Η εξωκοινοβουλευτική αντιπολίτευση είναι τώρα υποχρεωμένη να επαναπροσδιοριστεί σε σχέση με το «συμβιβασμό» που ακολουθεί το ΚΚΙ. Κι αυτός ο επαναπροσδιορισμός σημαίνει κρίση και απώλεια ταυτότητας. Πράγματι, ο αγώνας για την ηγεμονία στους κόλπους της αριστεράς, που σ' ένα βαθμό δικαιολογούσε την ύπαρξη των «ομάδων», φαίνεται τώρα να λύνεται με μια μονόπλευρη απόφαση που διασπά, διαχωρίζει τις προοπτικές, βάζει τέλος στην διαλεκτική σχέση μέσα στην αριστερά. Από εδώ και πέρα το θέμα της «πολιτικής διεξόδου» και της εναλλακτικής διαχείρισης του κράτους ταυτίζεται με την μετριοπαθή πολιτική του ΚΚΙ. ***Για τις εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις, που σκοπεύουν να συνεχίσουν να κινούνται σ' αυτό το έδαφος, δεν μένει άλλο από το να προσπαθήσουν να παρακολουθήσουν και να καθορίσουν την πορεία του «συμβιβασμού», μετατρεπόμενες στην εξτρεμιστική εκδοχή του*** (ας θυμηθούμε το κατέβασμα «επαναστατικών» συνδυασμών στις δημοτικές εκλογές του '75 και τις βουλευτικές του '76» (Do you Remember Revolution, Αυτοκριτική του Αντάρτικου, Νέγκρι, Κούρτσιο, Σκαλτσόνε κ.α.).

Η άσκηση, λοιπόν, εξουσίας από την πλευρά της αριστεράς δεν αποτελούσε φυσικά ουδέποτε «συμβιβασμό», αλλά

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

****

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης

(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της

σης.

Το «κίνημα», λοιπόν, στα καθ' ημάς, μπορεί να δούλεψε φιλότιμα για τον Συ.ρι.ζα., να καμαρώνει για την νέα ΕΔΑ, να ανασκουμπώνεται ακόμη περισσότερο για να στεριώσει ένα «πλατύ αντιφασιστικό μέτωπο», κόβοντας κουστούμια που μπορεί να φορέσει ο καθείς συνεπής δημοκράτης, αλλά κατά πως φαίνεται πρέπει να είναι έτοιμο να δεχθεί και τις παραχωρήσεις (κινηματικοί πόροι, καταστολή), που προϋποθέτει η ένταξη στα πλάνα του κυβερνητισμού. Πρόκειται για τους ίδιους κινηματίες που λόγω της εκλογικής ανόδου του Συριζα δεν ενδιαφέρονται πλέον να κρύψουν με οποιοδήποτε τρόπο ότι ο αναρχισμός δεν αποτελεί παρά το πολιτικό τους αποχωρητήριο.

Πρόσφατα το ΚΚΕ, στις εορταστικές του εκδηλώσεις για τα 94 χρόνια από την ίδρυσή του, **χαρακτήρισε την συγκρότηση και την δράση του ΔΣΕ ως την κορυφαία στιγμή του κοινωνικού και ταξικού πολέμου στην Ελλάδα**. Είναι προφανές, ότι το ΚΚΕ υπενθυμίζει ότι κατόρθωσε να συγκροτήσει κυβέρνηση και στρατό προτού ηττηθεί και στην συνέχεια στείλει εξόριστους σε κομμουνιστικά κράτη χιλιάδες μαχητές, όπου μάλιστα οι διαφωνούντες έλαβαν την γνωστή «κατάλληλη» μεταχείριση. **Κορυφαία «στιγμή» για κάθε εξουσιαστή δεν παύει να αποτελεί η επιβολή της λήθης, η διαστρέβλωση της ιστορίας.**

Η 6η Ολομέλεια της Κεντρικής επιτροπής του κόμματος τον Οκτώβρη του 1949 διατύπωσε την άποψη ότι «είναι αναμφισβήτητο, πως η τιτική προδοσία χειροτέ-

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε, ακόμη, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κε-

ρεψε τον συσχετισμό των δυνάμεων σε βάρος του Δημοκρατικού Στρατού», ενώ ο Ζαχαριάδης, στην ομιλία του στην ίδια Ολομέλεια, υποστήριξε ότι «αν από το 1946 ήταν γνωστός ο άτιμος ρόλος του προβοκάτορα Τίτο, τότε το ΚΚΕ δεν θα κατέληγε στην απόφαση να ξανάπαρει τα όπλα. Θα ακολουθούσε άλλο δρόμο, πιο επίμονο, βασανιστικό, μακρύ, γιατί είναι ολοφάνερο, πως δεν μπορούσε να προχωρήσει σε μια νέα ένοπλη αντιπαράθεση, χωρίς να έχει εξασφαλίσει τα νώτα, την στιγμή που ο μοναρχοφασισμός διέθετε την αμέριστη και ολόπλευρη αμερικανοαγγλική βοήθεια…».

Πράγματι, λοιπόν, «κορυφαία στιγμή», χωρίς καμία αμφιβολία, ένα τελικά τεράστιο «λάθος». Μόνο που πριν από το τεράστιο «λάθος» και την «προδοσία του Τίτο», τον Ιούλιο του 1946 ο Ζαχαριάδης προτείνε την «ανεξαρτησία της Ελλάδας» υπό την εγγύηση όλων των Μεγάλων Δυνάμεων. Στην 7η Ολομέλεια, ο ίδιος ο Ζαχαριάδης διάβασε ολόκληρο το "ντοκουμέντο της λίμνης Ρίτσα», που είχε συνυπογράψει ο Στάλιν και στο οποίο, μετά την ήττα, τίθενται οι «νέοι» στόχοι του ΚΚΕ «πάνω στην βάση του προγράμματος του αγώνα για την ανεξαρτησία και την δημοκρατικοποίηση της Ελλάδας να δημιουργήσει πλατύ δημοκρατικό συνασπισμό, όπου να τραβηχτούνε, όσοι δέχονται το μίνιμουμ αυτό πρόγραμμα δημοκρατικής ανάπτυξης της Ελλάδας». Οι «κορυφαίες στιγμές» του ταξικού και κοινωνικού πολέμου στην Ελλάδα σε συνέχειες... Και για να μην ξεχνιόμαστε. **Αμέσως μετά την συμφωνία της Βάρκιζας, το ΚΚΕ προχώρησε**

δρομική επιταγή αντικαταβολής στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.**

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΧΡΟΝΟΣ 11ος, Φύλλο 123
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Διόλιος

«πολιτικής διεξόδου» και της εναλλακτικής διαχείρισης του κράτους ταυτίζεται με την μετριοπαθή πολιτική του ΚΚΙ. ***Για τις εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις, που σκοπεύουν να συνεχίσουν να κινούνται σ' αυτό το έδαφος, δεν μένει άλλο από το να προσπαθήσουν να παρακολουθήσουν και να καθορίσουν την πορεία του «συμβιβασμού», μετατρεπόμενες στην εξτρεμιστική εκδοχή του*** (ας θυμηθούμε το κατέβασμα «επαναστατικών» συνδυασμών στις δημοτικές εκλογές του '75 και τις βουλευτικές του '76» (Do you Remember Revolution, Αυτοκριτική του Αντάρτικου, Νέγκρι, Κούρτσιο, Σκαλτσόνε κ.α.).

Η άσκηση, λοιπόν, εξουσίας από την πλευρά της αριστεράς δεν αποτελούσε φυσικά ουδέποτε «συμβιβασμό», αλλά

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

****

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
τηλέφωνο επικοινωνίας: 69 92 23 12 86

****

Σας υπενθυμίζουμε πως όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΕΣ επιστολές ή δέματα, θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Διόλιο, ή στο Γιώργο Βλασσόπουλο

Πρόσφατα το ΚΚΕ, στις εορταστικές του εκδηλώσεις για τα 94 χρόνια από την ίδρυσή του, **χαρακτήρισε την συγκρότηση και την δράση του ΔΣΕ ως την κορυφαία στιγμή του κοινωνικού και ταξικού πολέμου στην Ελλάδα**. Είναι προφανές, ότι το ΚΚΕ υπενθυμίζει ότι κατόρθωσε να συγκροτήσει κυβέρνηση και στρατό προτού ηττηθεί και στην συνέχεια στείλει εξόριστους σε κομμουνιστικά κράτη χιλιάδες μαχητές, όπου μάλιστα οι διαφωνούντες έλαβαν την γνωστή «κατάλληλη» μεταχείριση. **Κορυφαία «στιγμή» για κάθε εξουσιαστή δεν παύει να αποτελεί η επιβολή της λήθης, η διαστρέβλωση της ιστορίας.**

Η 6η Ολομέλεια της Κεντρικής επιτροπής του κόμματος τον Οκτώβρη του 1949 διατύπωσε την άποψη ότι «είναι αναμφισβήτητο, πως η τιτική προδοσία χειροτέ-

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε, ακόμη, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να την προμηθευτούν με αντίτιμο (που είναι μια συμβολή για την συνέχιση έκδοσης της εφημερίδας).

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια σκέψη ή πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στη μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με email.

Προς όσους/ες επιθυμούν να ενισχύσουν οικονομικά την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ υπάρχει ο παρακάτω αριθμός λογαριασμού;

(Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA

προβοκάτορα Τίτο, τότε το ΚΚΕ δεν θα κατέληγε στην απόφαση να ξαναπάρει τα όπλα. Θα ακολουθούσε άλλο δρόμο, πιο επίμονο, βασανιστικό, μακρύ, γιατί είναι ολοφάνερο, πως δεν μπορούσε να προχωρήσει σε μια νέα ένοπλη αντιπαράθεση, χωρίς να έχει εξασφαλίσει τα νώτα, την στιγμή που ο μοναρχοφασισμός διέθετε την αμέριστη και ολόπλευρη αμερικανοαγγλική βοήθεια…».

Πράγματι, λοιπόν, «κορυφαία στιγμή», χωρίς καμία αμφιβολία, ένα τελικά τεράστιο «λάθος». Μόνο που πριν από το τεράστιο «λάθος» και την «προδοσία του Τίτο», τον Ιούλιο του 1946 ο Ζαχαριάδης πρότεινε την «ανεξαρτησία της Ελλάδας» υπό την εγγύηση όλων των Μεγάλων Δυνάμεων. Στην 7η Ολομέλεια, ο ίδιος ο Ζαχαριάδης διάβασε ολόκληρο το «ντοκουμέντο της λίμνης Ρίτσα», που είχε συνυπογράψει ο Στάλιν και στο οποίο, μετά την ήττα, τίθενται οι «νέοι» στόχοι του ΚΚΕ «πάνω στην βάση του προγράμματος του αγώνα για την ανεξαρτησία και την δημοκρατικοποίηση της Ελλάδας να δημιουργήσει πλατύ δημοκρατικό συνασπισμό, όπου να τραβηχτούνε, όσοι δέχονται το μίνιμουμ αυτό πρόγραμμα δημοκρατικής ανάπτυξης της Ελλάδας». Οι «κορυφαίες στιγμές» του ταξικού και κοινωνικού πολέμου στην Ελλάδα σε συνέχειες... Και για να μην ξεχνιόμαστε. **Αμέσως μετά την συμφωνία της Βάρκιζας, το ΚΚΕ προχώρησε σε εκκαθάριση των μητρώων του κόμματος αποβάλλοντας περίπου 25.000 μέλη, ενώ ταυτόχρονα συμφώνησε για το ακαταδίωκτο αρκετών στελεχών του.**

Η αφοβία «μιας μόνο δράσης», μπορεί να θεωρείται ένα «ωραίο σφάλμα», όπως υποστήριζε ο Κλαούζεβιτς (Περί Πολέμου), αλλά δεν μπορεί και δεν είναι κατά την γνώμη μας σε κάθε εποχή και σε κάθε τόπο υπεύθυνη για την κατασταλτική επέλαση του κράτους και των μηχανισμών του. Ούτε βέβαια, αντίστοιχα, η απουσία διάνοιας (!!!) που εντοπίζεται από πολλούς σε ορισμένα πρόσωπα, όταν καμώνονται ότι προσπαθούν να «εξηγήσουν» ενίοτε τα ...»παιδαριώδη λάθη».

Συσπείρωση Αναρχικών

Τάξη, εξουσία, κοινωνικός ανταγωνισμός

(Μέρος 1ο)

Μία γενική αναφορά

Η επανάληψη ιδεών και απόψεων είναι σημαντικός βοηθός στη διεύρυνση της σκέψης και της ανάλυσης των εμπειριών. Δεν θα πρέπει να είναι μια δογματική αποστήθιση των όσων έχουν διατυπωθεί από εξουσιαστές και μη. Δεν χρησιμεύει στην απελευθερωτική διεργασία η διαρκής επανάληψη ιδεολογημάτων[1] και ιδεολογιών[2] που οδήγησαν σε λάθη με καταστροφικές συνέπειες για όσους πρόσβλεπαν σε ένα κόσμο αποδεσμευμένο από κάθε είδους και μορφής εξουσιαστικά δεσμά. Δεν μπορεί, τέλος, να είναι μια μηχανιστική επανάληψη πρακτικών που αλλοτριώνουν τους ανθρώπους και όπου αναρχικές απόψεις απαλλοτριώνονται και αντικαθίστανται από εξουσιαστικές καρικατούρες αντί «πινακίου φακής» και της ενότητας με τους εξουσιαστές.

Όπως έχουμε γράψει και σε άλλα κείμενά μας, υπάρχει η εντύπωση πως είναι, κατά κάποιο τρόπο, κοπιαστικό το να ασχολείται κάποιος με τέτοια θέματα επειδή όσοι έχουν τοποθετήσει τους εαυτούς τους σε μια ορισμένη πλευρά, όπως αυτή της αναρχίας, εννοείται πως θα έχουν επαναοικειοποιηθεί τις θεμελιακές απόψεις και θεωρήσεις που εκπορεύονται από την απελευθερωτική της ουσία. Μετά από αυτό, το ζητούμενο, πλέον, θα ήταν η εύρεση εκείνων των τρόπων με τους οποίους θα αναδεικνύονταν και θα γίνονταν λειτουργικά όλα όσα έχουν αποκομισθεί ως απελευθερωτικές εμπειρίες.

Όμως, τα παραπάνω δεν ισχύουν πάντοτε και κατά συνέπεια η επισήμανση σε ζητήματα που συνδέονται με θεμελιακές αναρχικές απόψεις είναι αναγκαία, παρά το ότι φαίνεται κοπιαστική. Είναι, πάντως, τέτοια η σημαντικότητα των θεμάτων, τα οποία άπτονται της αναρχικής απελευθερωτικής δράσης, που όλη αυτή η προσπάθεια καταγραφής και επανεγγραφής γίνεται διασκέδαση. Όσο και αν κάτι τέτοιο μπορεί να παραξενεύει, στην πραγματικότητα δεν θα έπρεπε. Επειδή η αναρχία δεν είναι κάτι το επαγγελματικό, ή μια προσωρινή ενασχόληση. Είναι ένας όρος ζωής που τον αποδεχτήκαμε και τον αναδιαμορφώνουμε. Έτσι, το αναρχικό μέλλον, στο οποίο προσβλέπουμε και το οποίο θέλουμε να δημιουργήσουμε, μας βάζει μπροστά στις ευθύνες μας, τις οποίες δεν θέλουμε να παρακάμψουμε, επειδή τις αποδεχτήκαμε ολόψυχα και τις φέρνουμε σε πέρας με ευχαρίστηση.

Βεβαίως, η αναρχία δεν είναι δόγμα. Αλλά δεν είναι και ο σκουπιδοτενεκές όπου ο κάθε τυχάρπαστος εξου- δεδομένο από την βάση τους αλλά και από την πολιτική μεθοδολογία που έχει εφαρμοστεί τα τελευταία διακόσια χρόνια, από τότε δηλαδή που απέκτησε αυτή την ονομασία. Πρόκειται για μια πραγματικότητα η οποία, εφ' όσον δεν γίνεται αποδεκτή, έχουμε το πέρασμα σε κατάσταση φαντασιώσεων, που επιδρούν σε ατομικό, αλλά και σε συλλογικό επίπεδο. Αυτές οι φαντασιώσεις παραγνωρίζουν δύο τουλάχιστον συνταρακτικές εμπειρίες: της Ρωσίας από το 1917 και μετά και της Ισπανίας από το 1936 και μετά.

Για τους αναρχικούς η εμπειρία της Μπολσεβίκικης Επανάστασης στη Ρωσία και του Ισπανικού Εμφύλιου Πολέμου 1936-1939, συμβάλλει σε απελευθερωτικές διεργασίες, μόνον εάν κατανοηθούν τα πλέον κρίσιμα σημεία τους, που μετέβαλαν εκατομμύρια ανθρώπους σε υποχείρια των εξουσιαστικών διαθέσεων και πολιτικών παιχνιδιών της αριστεράς (σοσιαλιστικής και κομμουνιστικής) και οδήγησαν στα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα.

Κι όμως, οι σύγχρονοι οπαδοί του αναρχισμού γράφουν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους την εμπειρία που απελευθερώνει και ακολουθούν τις «πεπατημένες» της ισπανικής τραγωδίας.

Διαπιστώνουμε, έτσι, πως ο εκθειασμός όλων των αρνητικών συμβάντων μετατρέπεται σε πράξη. Ο ομιχλώδης εργατισμός, οι πολιτοφυλακές που ζέχνουν εξουσία μίλια μακριά, ο εναγκαλισμός με την αριστερά, η υμνολογία των πλέον αποτρόπαιων στιγμών που έζησαν άνθρωποι (σφαγές στο Μελιγαλά, Δεκεμβριανά, Δημοκρατικός Στρατός), η υμνολογία σφαγέων (Άρης

σμάτων, που προσφέρει η πλούσια αρνητική (και θετική) εμπειρία των αναρχικών αγώνων.

Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο πως, όταν απουσιάζουν όσα προαναφέραμε, τότε είναι που πρωταγωνιστεί ο πρακτικισμός και η συνθηματολογία μέσα από τα οποία πλασάρονται με ευκολία οι εξουσιαστικές απόψεις και δραστηριότητες είτε σαν θεμιτές είτε (το χειρότερο) σαν αναρχικές και απελευθερωτικές.

Πολλοί είναι αυτοί που βρίσκονται μπλεγμένοι μέσα στον κυκεώνα της παραπληροφόρησης και της προπαγάνδας. Η γνώση, μέσα από την επεξεργασία διαφόρων καταγεγραμμένων εμπειριών, αποφεύγεται. Το φάστ φουντ ισχύει και στο τομέα της γνώσης και της πληροφόρησης, που συχνά προτρέπει στην υποτιθέμενη ανώτερη όλων πράξη. Η επεξεργασία γεγονότων και απόψεων ανατίθεται στους υπολογιστές (επί το ορθότερον υπολογιστήρες). Ο εγκέφαλος αφήνεται να επεξεργαστεί πολύ σύντομα και απλά δεδομένα, άσχετα αν αυτή η τυπική σχέση με την σκέψη και τον συλλογισμό μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα επιφανειακά. Αυτή η αποδοχή καθιερώνει και μια βαριεστημάρα και μια «πληρότητα» που αποτρέπει την ενασχόληση με την ουσία και την ευρύτερη διάσταση που έχει το κάθε θέμα. Τα μεγάλα κείμενα, τα πολυσέλιδα βιβλία, αλλά και τα περιοδικά που δεν έχουν καταταχθεί σ' αυτά που περιέχουν άρθρα ελαφρού περιεχομένου, αποφεύγονται. Η «γενική τάση», η «γραμμή» που έχει γίνει αποδεκτή είναι πως τα κείμενα αναλύσεων αποτελούν άχρηστες θεωρητικολογίες, ότι είναι κουραστικά και σχολαστικά και ότι δεν έχουν σχέση με τα τρέχοντα ζητήματα που

απαλλοτριώνονται και αντικαθίστανται από εξουσιαστικές καρικατούρες αντί «πινακίου φακής» και της ενότητας με τους εξουσιαστές.

Όπως έχουμε γράψει και σε άλλα κείμενά μας, υπάρχει η εντύπωση πως είναι, κατά κάποιο τρόπο, κοπιαστικό το να ασχολείται κάποιος με τέτοια θέματα επειδή όσοι έχουν τοποθετήσει τους εαυτούς τους σε μια ορισμένη πλευρά, όπως αυτή της αναρχίας, εννοείται πως θα έχουν επαναοικειοποιηθεί τις θεμελιακές απόψεις και θεωρήσεις που εκπορεύονται από την απελευθερωτική της ουσία. Μετά από αυτό, το ζητούμενο, πλέον, θα ήταν η εύρεση εκείνων των τρόπων με τους οποίους θα αναδεικνύονταν και θα γίνονταν λειτουργικά όλα όσα έχουν αποκομισθεί ως απελευθερωτικές εμπειρίες.

Όμως, τα παραπάνω δεν ισχύουν πάντοτε και κατά συνέπεια η επισήμανση σε ζητήματα που συνδέονται με θεμελιακές αναρχικές απόψεις είναι αναγκαία, παρά το ότι φαίνεται κοπιαστική. Είναι, πάντως, τέτοια η σημαντικότητα των θεμάτων, τα οποία άπτονται της αναρχικής απελευθερωτικής δράσης, που όλη αυτή η προσπάθεια καταγραφής και επανεγγραφής γίνεται διασκέδαση. Όσο και αν κάτι τέτοιο μπορεί να παραξενεύει, στην πραγματικότητα δεν θα έπρεπε. Επειδή η αναρχία δεν είναι κάτι το επαγγελματικό, ή μια προσωρινή ενασχόληση. Είναι ένας όρος ζωής που τον αποδεχτήκαμε και τον αναδιαμορφώνουμε. Έτσι, το αναρχικό μέλλον, στο οποίο προσβλέπουμε και το οποίο θέλουμε να δημιουργήσουμε, μας βάζει μπροστά στις ευθύνες μας, τις οποίες δεν θέλουμε να παρακάμψουμε, επειδή τις αποδεχτήκαμε ολόψυχα και τις φέρνουμε σε πέρας με ευχαρίστηση.

Βεβαίως, η αναρχία δεν είναι δόγμα. Αλλά δεν είναι και ο σκουπιδοτενεκές όπου ο κάθε τυχάρπαστος εξουσιαστής θα μπορεί ασύδοτος να εναποθέτει τα στομαχικά του απορρίμματα κατασκευάζοντας έναν τερατώδους μορφής αναρχισμό, που δεν διστάζει να τον ονοματίζει ή να τον ταυτίζει με την αναρχία.

Στις Νεφέλες των «σύγχρονων» ιδεολογιών, ο κάθε Στρεψιάδης μπορεί να ξεγελάσει καλόπιστους και αφελείς και να προσεταιριστεί ωφελιματίες. Αλλά στην πραγματικότητα η αλήθεια δεν μπορεί να κρυφτεί. Η εξουσία όποιον μανδύα κι αν ντυθεί, όποιος κι αν την αγκαλιάσει, παραμένει αυτούσια και σύντομα αποκαλύπτεται.

Είναι διαπιστωμένο πως η εξουσία γίνεται και παραμένει ανίκητη, όσο οι άνθρωποι –και ιδιαίτερα αυτοί που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουν ενταχθεί σε κάποιου είδους αγώνα– αποδέχονται ή (ακόμα χειρότερα) προβάλλουν τις «εύκολες» λύσεις που στην πραγματικότητα όχι μόνο δεν είναι εύκολες, αλλά δυσκολεύουν και δυναστεύουν τις ανθρώπινες υπάρξεις, χωρίς να περιορίζονται σ' αυτές, αλλά προκαλούν καταστροφικά αποτελέσματα ευρύτερης κλίμακας.

(Μέρος 1ο)

δεδομένο από την βάση τους αλλά και από την πολιτική μεθοδολογία που έχει εφαρμοστεί τα τελευταία διακόσια χρόνια, από τότε δηλαδή που απέκτησε αυτή την ονομασία. Πρόκειται για μια πραγματικότητα η οποία, εφ' όσον δεν γίνεται αποδεκτή, έχουμε το πέρασμα σε κατάσταση φαντασιώσεων, που επιδρούν σε ατομικό, αλλά και σε συλλογικό επίπεδο. Αυτές οι φαντασιώσεις παραγνωρίζουν δύο τουλάχιστον συνταρακτικές εμπειρίες: της Ρωσίας από το 1917 και μετά και της Ισπανίας από το 1936 και μετά.

Για τους αναρχικούς η εμπειρία της Μπολσεβίκικης Επανάστασης στη Ρωσία και του Ισπανικού Εμφύλιου Πολέμου 1936-1939, συμβάλλει σε απελευθερωτικές διεργασίες, μόνον εάν κατανοηθούν τα πλέον κρίσιμα σημεία τους, που μετέβαλαν εκατομμύρια ανθρώπους σε υποχείρια των εξουσιαστικών διαθέσεων και πολιτικών παιχνιδιών της αριστεράς (σοσιαλιστικής και κομμουνιστικής) και οδήγησαν στα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα.

Κι όμως, οι σύγχρονοι οπαδοί του αναρχισμού γράφουν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους την εμπειρία που απελευθερώνει και ακολουθούν τις «πεπατημένες» της ισπανικής τραγωδίας.

Διαπιστώνουμε, έτσι, πως ο εκθειασμός όλων των αρνητικών συμβάντων μετατρέπεται σε πράξη. Ο ομιχλώδης εργατισμός, οι πολιτοφυλακές που ζέχνουν εξουσία μίλια μακριά, ο εναγκαλισμός με την αριστερά, η υμνολογία των πλέον αποτρόπαιων στιγμών που έζησαν άνθρωποι (σφαγές στο Μελιγαλά, Δεκεμβριανά, Δημοκρατικός Στρατός), η υμνολογία σφαγέων (Άρης Βελουχιώτης, Νίκος Μπελογιάννης, Νίκος Ζαχαριάδης κ.λπ.),συνιστούν το ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο που περιλαμβάνει, επίσης, κάργα αντιφασισμό και ταξική λαγνεία, σε σημείο μάλιστα ώστε να χρησιμοποιούνται ΕΑΜικά συνθήματα και να προτάσσεται «η οργάνωση της τάξης μας».

Θέλουμε να πιστεύουμε πως αυτό το πρόταγμα δεν εννοεί την οργάνωση των αναρχικών σε τάξη, επειδή κάτι τέτοιο θα προκαλούσε ακράτητα γέλια. Δεχόμαστε πως ο λόγος γίνεται για την λεγόμενη εργατική τάξη (άλλωστε αυτό συνάδει και με μια ήδη υπάρχουσα κειμενογραφία) στην οποία κάποιοι εντάσσουν τον εαυτό τους.

Έτσι, το ζήτημα της «τάξης» επανέρχεται στο προσκήνιο και μάλιστα σε μία εποχή κατά την οποία ο κυριότερος εκφραστής αυτής της προκατάληψης βρίσκεται σε κατάσταση αποσύνθεσης προσδοκώντας κάποια ιατρικά παρασκευάσματα που θα δώσουν μια προσωρινή ανάκαμψη στην, ούτως ή άλλως, συνεχώς καταρρέ-

σμάτων, που προσφέρει η πλούσια αρνητική (και θετική) εμπειρία των αναρχικών αγώνων.

Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο πως, όταν απουσιάζουν όσα προαναφέραμε, τότε είναι που πρωταγωνιστεί ο πρακτικισμός και η συνθηματολογία μέσα από τα οποία πλασάρονται με ευκολία οι εξουσιαστικές απόψεις και δραστηριότητες είτε σαν θεμιτές είτε (το χειρότερο) σαν αναρχικές και απελευθερωτικές.

Πολλοί είναι αυτοί που βρίσκονται μπλεγμένοι μέσα στον κυκεώνα της παραπληροφόρησης και της προπαγάνδας. Η γνώση, μέσα από την επεξεργασία διαφόρων καταγεγραμμένων εμπειριών, αποφεύγεται. Το φάστ φουντ ισχύει και στο τομέα της γνώσης και της πληροφόρησης, που συχνά προτρέπει στην υποτιθέμενη ανώτερη όλων πράξη. Η επεξεργασία γεγονότων και απόψεων ανατίθεται στους υπολογιστές (επί το ορθότερον υπολογιστήρες). Ο εγκέφαλος αφήνεται να επεξεργαστεί πολύ σύντομα και απλά δεδομένα, άσχετα αν αυτή η τυπική σχέση με την σκέψη και τον συλλογισμό μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα επιφανειακά. Αυτή η αποδοχή καθιερώνει και μια βαριεστημάρα και μια «πληρότητα» που αποτρέπει την ενασχόληση με την ουσία και την ευρύτερη διάσταση που έχει το κάθε θέμα. Τα μεγάλα κείμενα, τα πολυσέλιδα βιβλία, αλλά και τα περιοδικά που δεν έχουν καταταχθεί σ' αυτά που περιέχουν άρθρα ελαφρού περιεχομένου, αποφεύγονται. Η «γενική τάση», η»γραμμή» που έχει γίνει αποδεκτή είναι πως τα κείμενα αναλύσεων αποτελούν άχρηστες θεωρητικολογίες, ότι είναι κουραστικά και σχολαστικά και ότι δεν έχουν σχέση με τα τρέχοντα ζητήματα που απασχολούν τον κόσμο. Έτσι, τα «εύκολα» και εύπεπτα, τα «περιεκτικά» κείμενα που μπορουν να ταυτιστούν και με συνθηματολογία ή με περιλήψεις που έχουν «πέραση». Αυτή η «τάση» επιδιώκει την απομάκρυνση από την κατανόηση ουσιαστικών ζητημάτων που **έχουν άμεση σχέση με τα προβλήματα που απασχολούν τον κόσμο,** διαχωρίζοντας τις εμπειρίες σε θεωρητικές και πρακτικές, υποβιβάζοντας και καλώντας σε απαξίωση της συμπυκνωμένης γνώσης την ίδια στιγμή που διαχέουν τμηματικά και με μερικότητα τις εξουσιαστικές θεωρίες σαν τη θεραπεία «κάθε νόσου και κάθε μαλακίας».

Ας έρθουμε στο προκείμενο

Το ζήτημα των τάξεων δεν είναι καινούργιο. Δεν είναι ανακάλυψη του γνωστού εξουσιαστή οικονομολόγου Κάρολου Μαρξ. Οι τάξεις έλκουν την «καταγωγή» τους στην απαρχή της συγκρότησης των εξουσιών και των εξουσιαστικών σχέσεων, στη δόμηση τους. Η συγκρότηση μιας ή περισσότερων τάξεων συνίσταται, εκτός των

κής απελευθερωτικής δράσης, που όλη αυτή η προσπάθεια καταγραφής και επανεγγραφής γίνεται διασκέδαση. Όσο και αν κάτι τέτοιο μπορεί να παραξενεύει, στην πραγματικότητα δεν θα έπρεπε. Επειδή η αναρχία δεν είναι κάτι το επαγγελματικό, ή μια προσωρινή ενασχόληση. Είναι ένας όρος ζωής που τον αποδεχτήκαμε και τον αναδιαμορφώνουμε. Έτσι, το αναρχικό μέλλον, στο οποίο προσβλέπουμε και το οποίο θέλουμε να δημιουργήσουμε, μας βάζει μπροστά στις ευθύνες μας, τις οποίες δεν θέλουμε να παρακάμψουμε, επειδή τις αποδεχτήκαμε ολόψυχα και τις φέρνουμε σε πέρας με ευχαρίστηση.

Βεβαίως, η αναρχία δεν είναι δόγμα. Αλλά δεν είναι και ο σκουπιδοτενεκές όπου ο κάθε τυχάρπαστος εξουσιαστής θα μπορεί ασύδοτος να εναποθέτει τα στομαχικά του απορρίμματα κατασκευάζοντας έναν τερατώδους μορφής αναρχισμό, που δεν διστάζει να τον ονοματίζει ή να τον ταυτίζει με την αναρχία.

Στις Νεφέλες των «σύγχρονων» ιδεολογιών, ο κάθε Στρεψιάδης μπορεί να ξεγελάσει καλόπιστους και αφελείς και να προσεταιριστεί ωφεληματίες. Αλλά στην πραγματικότητα η αλήθεια δεν μπορεί να κρυφτεί. Η εξουσία όποιον μανδύα κι αν ντυθεί, όποιος κι αν την αγκαλιάσει, παραμένει αυτούσια και σύντομα αποκαλύπτεται.

Είναι διαπιστωμένο πως η εξουσία γίνεται και παραμένει ανίκητη, όσο οι άνθρωποι –και ιδιαίτερα αυτοί που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουν ενταχθεί σε κάποιου είδους αγώνα– αποδέχονται ή (ακόμα χειρότερα) προβάλλουν τις «εύκολες» λύσεις που στην πραγματικότητα όχι μόνοδεν είναι εύκολες, αλλά δυσκολεύουν και δυναστεύουν τις ανθρώπινες υπάρξεις, χωρίς να περιορίζονται σ' αυτές, αλλά προκαλούν καταστροφικά αποτελέσματα ευρύτερης κλίμακας.

Θεωρούμε πως ήταν αρκετά κατανοητή η διάκριση που κάναμε αρχικά, ανάμεσα στις ιδέες και τις απόψεις αφ' ενός και στις ιδεολογίες και τα ιδεολογήματα αφ' ετέρου, επειδή αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία.

Όμως, όταν αναφερόμαστε για την «σχέση» ανάμεσα στην εξουσία και την αναρχία, τότε δεν έχουμε απλά έντονη διάκριση, αλλά μία πλήρως ανταγωνιστική κατάσταση. (Εδώ θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι υπάρχει σαφής διαφορά ως προς τον αναρχισμό, ο οποίος όσο δανείζεται από εξουσιαστικές ιδεολογίες –και ιδιαίτερα από τον Μαρξισμό– τόσο στενότερη γίνεται η σχέση του με την εξουσία).

Σ' αυτή τη θεμελιακή αντίθεση εντάσσονται οι ιδέες της αριστεράς, οι οποίες, ανεξάρτητα από την απόχρωση την οποία παίρνουν, παραμένουν βαθύτατα εξουσιαστικές. Αυτό δεν είναι απλά αυταπόδεικτο, είναι επιβεβαιωμένο από πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες. Είναι κών παιχνιδιών της αριστεράς (σοσιαλιστικής και κομμουνιστικής) και οδήγησαν στα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα.

Κι όμως, οι σύγχρονοι οπαδοί του αναρχισμού γράφουν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους την εμπειρία που απελευθερώνει και ακολουθούν τις «πεπατημένες» της ισπανικής τραγωδίας.

Διαπιστώνουμε, έτσι, πως ο εκθειασμός όλων των αρνητικών συμβάντων μετατρέπεται σε πράξη. Ο ομιχλώδης εργατισμός, οι πολιτοφυλακές που ζέχνουν εξουσία μίλια μακριά, ο εναγκαλισμός με την αριστερά, η υμνολογία των πλέον αποτρόπαιων στιγμών που έζησαν άνθρωποι (σφαγές στο Μελιγαλά, Δεκεμβριανά, Δημοκρατικός Στρατός), η υμνολογία σφαγέων (Άρης Βελουχιώτης, Νίκος Μπελογιάννης, Νίκος Ζαχαριάδης κ.λπ.),συνιστούν το ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο που περιλαμβάνει, επίσης, κάργα αντιφασισμό και ταξική λαγνεία, σε σημείο μάλιστα ώστε να χρησιμοποιούνται ΕΑΜικά συνθήματα και να προτάσσεται «η οργάνωση της τάξης μας».

Θέλουμε να πιστεύουμε πως αυτό το πρόταγμα δεν εννοεί την οργάνωση των αναρχικών σε τάξη, επειδή κάτι τέτοιο θα προκαλούσε ακράτητα γέλια. Δεχόμαστε πως ο λόγος γίνεται για την λεγόμενη εργατική τάξη (άλλωστε αυτό συνάδει και με μια ήδη υπάρχουσα κειμενογραφία) στην οποία κάποιοι εντάσσουν τον εαυτό τους.

Έτσι, το ζήτημα της «τάξης» επανέρχεται στο προσκήνιο και μάλιστα σε μία εποχή κατά την οποία ο κυριότερος εκφραστής αυτής της προκατάληψης βρίσκεται σε κατάσταση αποσύνθεσης προσδοκώντας κάποια ιατρικά παρασκευάσματα που θα δώσουν μια προσωρινή ανάκαμψη στην, ούτως ή άλλως, συνεχώς καταρρέουσα «υγεία» του.

Δεν θα μπορούσαμε να ασχοληθούμε με το ζήτημα της «τάξης» χωρίς να λάβουμε υπ' όψιν μας τα όσα αναφέρει ο Μαρξ, οι οπαδοί και οι συνεχιστές του σε σχέση με αυτό το ζήτημα. Επειδή σ' αυτά αναφέρονται ή γύρω από αυτά τα «θέσφατα» περιστρέφονται οι διάφορες «ταξικές» αναζητήσεις, τοποθετήσεις και ...φαντασιώσεις.

Να, λοιπόν, που η ιστορική, πολιτική, ιδεολογική και θεωρητική ατσουμπαλιά προσπαθεί να ανοίξει ένα νέο κύκλο, τόσο ανούσιο, από απελευθερωτική άποψη, όσο και καταστροφικό. Μπροστά σ' αυτές τις συνθήκες είμαστε υποχρεωμένοι, εξ αιτίας των όσων απλώνονται μπροστά μας, να επιμείνουμε στην επανάληψη ιδεών και απόψεων, αδιαφορώντας για την σκόπιμη προπαγάνδα που προσπαθεί να απαξιώσει την συζήτηση επί της ουσίας, την ανάλυση και την εξαγωγή συμπερατερον υπολογιστήρες). Ο εγκέφαλος αφήνεται να επεξεργαστεί πολύ σύντομα και απλά δεδομένα, άσχετα αν αυτή η τυπική σχέση με την σκέψη και τον συλλογισμό μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα επιφανειακά. Αυτή η αποδοχή καθιερώνει και μια βαριεστημάρα και μια «πληρότητα» που αποτρέπει την ενασχόληση με την ουσία και την ευρύτερη διάσταση που έχει το κάθε θέμα. Τα μεγάλα κείμενα, τα πολυσέλιδα βιβλία, αλλά και τα περιοδικά που δεν έχουν καταταχθεί σ' αυτά που περιέχουν άρθρα ελαφρού περιεχομένου, αποφεύγονται. Η «γενική τάση», η»γραμμή» που έχει γίνει αποδεκτή είναι πως τα κείμενα αναλύσεων αποτελούν άχρηστες θεωρητικολογίες, ότι είναι κουραστικά και σχολαστικά και ότι δεν έχουν σχέση με τα τρέχοντα ζητήματα που απασχολούν τον κόσμο. Έτσι, τα «εύκολα» και εύπεπτα, τα «περιεκτικά» κείμενα που μπορούν να ταυτιστούν και με συνθηματολογίες ή με περιλήψειςέχουν «πέραση». Αυτή η «τάση» επιδιώκει την απομάκρυνση από την κατανόηση ουσιαστικών ζητημάτων που **έχουν άμεση σχέση με τα προβλήματα που απασχολούν τον κόσμο**, διαχωρίζοντας τις εμπειρίες σε θεωρητικές και πρακτικές, υποβιβάζοντας και καλώντας σε απαξίωση της συμπυκνωμένης γνώσης την ίδια στιγμή που διαχέουν τμηματικά και με μερικότητα τις εξουσιαστικές θεωρίες σαν τη θεραπεία «κάθε νόσου και κάθε μαλακίας».

Ας έρθουμε στο προκείμενο

Το ζήτημα των τάξεων δεν είναι καινούργιο. Δεν είναι ανακάλυψη του γνωστού εξουσιαστή οικονομολόγου Κάρολου Μαρξ. Οι τάξεις έλκουν την «καταγωγή» τους στην απαρχή της συγκρότησης των εξουσιών και των εξουσιαστικών σχέσεων, στη δόμησή τους. Η συγκρότηση μιας ή περισσότερων τάξεων συνίσταται, εκτός των άλλων και στον όσο το δυνατόν εμφανή διαχωρισμό, των ομάδων που την αποτελούν, από το υπόλοιπο πλήθος των ανθρώπων.

Δεν έχουμε την πρόθεση να επεκταθούμε σε πολλές αναφορές με αυτό μας το κείμενο. Θα σταθούμε σε δύο από τις γνωστότερες και χαρακτηριστικότερες στην ιστορία περιπτώσεις, της Ρώμης και των Αθηνών, επειδή **η ιστορία της κυριαρχίας είναι διδακτική**.

Στην αρχαία Ρώμη, οι πληβείοι χαρακτήριζαν τους πατρικίους ως classicus (κλασσικούς = αυτούς που ανήκαν σε τάξη), δεδομένου ότι αποτελούσαν την ανώτατη τάξη.[3]

Βέβαια, χρειάστηκαν πολυετείς αγώνες των πληβείων (plebs = η πλέμπα), ώστε να μπορέσουν να «εξο-

συνέχεια στη σελίδα 6

συνέχεια από τη σελίδα 5

μοιωθούν» με τάξη, κερδίζοντας «δικαιώματα» στην Σύγκλητο και εκλέγοντας αντιπροσώπους. Μετά από 230 περίπου χρόνια (494-264 Παλαιά Χρονολογία) έντονων αντιπαραθέσεων και διεκδικήσεων, η «τάξη»των πληβείων παρέμεινε ένα ανομοιογενές και ανίσχυρο σώμα μέσα στον κοινωνικό χώρο έχοντας, παρ' όλα αυτά, εκπληρώσει ένα ιστορικό «καθήκον»: Να ενσωματώσει στην ήδη υπάρχουσα τάξη ένα ακόμα συμπλήρωμα εξουσίας, που φαινομενικά τους «αντιπροσώπευε», αλλά στην ουσία, εφάρμοζε κατά κανόνα τις θελήσεις των αρχόντων.

Στην περίπτωση της **αθηναϊκής πόλης-κράτους** (η οποία αποτελεί την προσφιλή αναφορά των «νέο»-εξουσιαστικών θεωριών, όπως αυτών που προτάσσουν την αμεσοδημοκρατική διαχείριση των εξουσιαστικών υποθέσεων), όπως είναι γνωστό, η κυριαρχία της άρχουσας τάξης ασκούνταν μέσω των διαβαθμίσεων κατά τέλη, ανάλογα δηλαδή με τα εισοδήματα. Τα πολιτικά δικαιώματα καθώς και οι δημόσιες υποχρεώσεις είχαν σχέση με αυτές τις διαβαθμίσεις.΄Ετσι, οι *θήτες* (όσοι είχαν καταχωρηθεί στην κατηγορία των 200 μεδίμνων) αποκλείονταν από την εκκλησία του δήμου. Οι άρχοντες αναδεικνύονταν *αριστίνδην* και *πλουτίνδην*. **Οι ευγενείς έ-**

χουν απέναντι στους μη ευγενείς ταξική ενότητα και α-νει να διασώσει τους άρχοντες μπροστά σε ένα εμφύλιο που βρίσκεται προ των πυλών. Εκλέγεται άρχοντας και παίρνει έκτακτες εξουσίες με έκτακτη διαδικασία. Γίνεται, δηλαδή, **δικτάτορας**, κάτι που συνήθως αποφεύγεται να ειπωθεί ξεκάθαρα, απ' όσους ασχολούνται με αυτή την περίοδο.

Με δεδομένο ότι οι κρατούντες, έχοντας εντείνει τις εκμεταλλευτικές και καταπιεστικές συνθήκες, προετοίμαζαν το πέρασμα στο επόμενο στάδιο ισχυροποίησης του εξουσιαστικού πλέγματος, οι νόμοι του Σόλωνα ξαναμοίρασαν τους όρους της εξουσίας και της επιβολής. Δόθηκε δικαίωμα στους θήτες να συμμετέχουν στην εκκλησία του δήμου, αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου (ένα δώρο άδωρο). Ενίσχυσε την παρουσία των μεσαίων στρωμάτων στα διάφορα όργανα διοίκησης της πόλης-κράτους, όπου τον πρώτο (και τελευταίο) λόγο διατήρησαν και πάλι οι ευγενείς. Νομοθέτησε μια «δίκαιη» ανισότητα όπου οι ευγενείς διατηρούσαν και πάλι όλα τα προνόμια τους, απλώς άνοιξε κάποιες νομοθετικές βαλβίδες αποσυμπίεσης, ενώ παράλληλα,διατηρώντας τίς κατηγοριοποιήσεις, ενίσχυσε τον μετασχηματισμό των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών προς την ανάπτυξη της βιοτεχνίας, καλλιεργώντας ταυτόχρονα την ψευδαίσθηση περί «κοινότητας» ανάμεσα σε άρχοντες και αρχόμενους (με την *σεισάχθεια*).

Η κυρίαρχη τάξη παρέμεινε δεδομένη και μία. Αυτό συνεχίστηκε παρά τις στάσεις που ξέσπασαν στο δεύτερο τέταρτο του 6ου αιώνα (Παλαιά Χρονολογία), οι οποίες δεν είχαν αυτά που θα μπορούσαν να ορισθούν σαν ταξικά χαρακτηριστικά, αλλά αποτελούσαν έκφραση της πάλης για την εξουσία διαφόρων τμημάτων των ευγενών. Σ' αυτή τη διαμάχη, ανάλογα με την περίσταση, πραγματοποιούνται συμμαχίες αυτών των τμημάτων με διάφορες κοινωνικές κατηγορίες.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα που καταγράφηκε ιστορικά; Μα, αναμφισβήτητα, η διεύρυνση της εξουσίας των αρχόντων, αφού ενισχύθηκε το σύστημα επιβολής των θελήσεών τους με την συμμετοχή και των υπόλοιπων τμημάτων του «πλήθους», το οποίο όμως δεν συγκροτούσε σε καμία περίπτωση τάξη.

Χωρίς μεγάλη δυσκολία ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί ότι υπάρχει μία παράλληλη διαδικασία στα παραδείγματα που αναφέραμε, της Ρώμης και των Αθηνών. Μια διαδικασία που επιβεβαιώνει, αν όχι το αρχικό, στα σίγουρα ένα από τα σημαντικά στάδια στην πορεία της κυριαρχίας, όπου γίνεται αντιληπτό το «ταξικό ζήτημα» αλλά και η αλληλεπίδραση των εξουσιών.

Ας σημειωθεί πως απεσταλμένοι της Ρώμης, στάλθηκαν στην Αθήνα προκειμένου να ενημερωθούν για τους αίματος και καταστροφών, όπου κάθε μία από αυτές και άλλοτε όλες μαζί στήνουν ένα διαρκή εγκληματικό χορό σε βάρος δισεκατομμυρίων και τρισεκατομμυρίων ανθρώπινων σκλαβωμένων και υποδουλωμένων υπάρξεων ανά τους αιώνες.

΄Επειτα, οι σχηματισμοί, που όχι μόνο μπορούν να ονομασθούν, αλλά και που πραγματικά προσδιορίζονται ως τάξεις, είναι οι οργανωμένες και κατανεμημένες σε όλο το εύρος του πλανήτη εξουσίες. Είναι αυτές που έχουν **δική τους ιδεολογία (την ιδεολογία της κυριαρχίας), είναι συγκροτημένες, ελέγχουν την κοινωνική και οικονομική ζωή των υπόλοιπων στοιχείων του κοινωνικού χώρου καιβρίσκονται σε ανταγωνισμό με τις υπόλοιπες εξουσιαστικές ομάδες που συγκροτούνται εντός και εκτός των εδαφών που ορίζουν.** Αλλά κυρίως βρίσκονται σε πλήρη αντίθεση με το σύνολο των ανθρώπων που είναι κάτω από την εξουσία τους. Είναι ένας διαρκής ανταγωνισμός που η σωστότερη διατύπωση που θα μπορούσενα την αποδώσει είναι αυτή του **κοινωνικού ανταγωνισμού.**

Η μόνη **συγκροτημένη τάξη είναι αυτή που κατέχει την εξουσία** και τον εκάστοτε μηχανισμό επιβολής (κράτος). Η ανατροπή μιας τάξης από το βάθρο της εξουσίας μπορεί να προέλθει κυρίως από **εξωτερική** επέμβαση άλλης τάξης που έχει το δικό της συγκροτημένο εξουσιαστικό μηχανισμό Σ' αυτήν την περίπτωση, εφ' όσον ο σκοπός είναι η κατάκτηση κι όχι η ολοκληρωτική καταστροφή (π.χ. περίπτωση Καρχηδόνας), τότε υπάρχει ανάδειξη και εγκατάσταση εκείνου του τμήματος της ηττημένης τάξης που διέκειτο ευνοϊκά και εκ των προτέρων με την άποψη και τον πολιτικό σχεδιασμό αυτής που υπερίσχυσε ή είναι διατεθειμένο στην συνέχεια να συμμορφωθεί με την κατάσταση που έχει προκύψει.

Στην περίπτωση που υπάρχει ανατροπή μιας τάξης από εσωτερικές δυνάμεις, τότε αυτό συνήθως οφείλεται σε ένα τμήμα της υπάρχουσας που, παρ' όλη την ανταγωνιστικότητα με τους εξουσιαζόμενους, θα προσεταιριστεί κάποια τμήματα της κοινωνίας προκειμένου να πετύχει με επαναστατικό τρόπο την **ανατροπή**. Το συνηθισμένο αποτέλεσμα είναι οι αντιθέσεις να ξεκαθαριστούν με την επαναφομοίωση μέρους της προϋπάρχουσας και την πλήρη απομάκρυνση εκείνου ή εκείνων των τμημάτων που δεν μπορούν να ενταχθούν στο νέο status quo.

Αυτό το οποίο θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν είναι πως, τόσο στην εσωτερικού όσο και στην εξωτερικού τύπου ανατροπή, το κύριο χαρακτηριστικό είναι ο μετασχηματισμός της υπάρχουσας μορφής κυριαρχίας και των συντελεστών της, που συνήθως είναι βίαιος και επιφέρει έντονες αναταράξεις.

αμεσοδημοκρατική διαχείριση των εξουσιαστικών υποθέσεων), όπως είναι γνωστό, η κυριαρχία της άρχουσας τάξης ασκούνταν μέσω των διαβαθμίσεων κατά τέλη, ανάλογα δηλαδή με τα εισοδήματα. Τα πολιτικά δικαιώματα καθώς και οι δημόσιες υποχρεώσεις είχαν σχέση με αυτές τις διαβαθμίσεις. Έτσι, οι *θήτες* (όσοι είχαν καταχωρηθεί στην κατηγορία των 200 μεδίμνων) αποκλείονταν από την εκκλησία του δήμου. Οι άρχοντες αναδεικνύονταν *αριστίνδην* και *πλουτίνδην*. **Οι ευγενείς έ-**

χουν απέναντι στους μη ευγενείς ταξική ενότητα και αντίστοιχη συνείδηση και συμπεριφορά. Αυτοχαρακτηρίζονται *ευπατρίδαι* (από καλή γενιά), *γνώριμοι* (γνωστοί), *αγαθοί* (καλοί), *εσθλοί* (καλοί).[4]

Είναι προφανές, πως **η εξουσία και η άσκησή της συνδέεται άρρηκτα με την ύπαρξη μιας τάξης, η οποία δεσπόζει της κοινωνίας.** Οι εξουσιαστές συμπτύσσονται σε τάξη, διαχωρίζονται από αυτούς που εξουσιάζουν, ενώ παράλληλα τούς διατηρούν χωρισμένους κατατάσσοντάς τους σε μεγάλες ή μικρές αριθμητικά κατηγορίες με βάση συνήθως εισοδηματικά κριτήρια. Η διατήρηση της ισχύος τους καλύπτεται με την καθιέρωση εισοδηματικών κριτηρίων και με αυτό τον τρόπο αποσυνδέουν επιφανειακά τους όρους δουλείας, μεταθέτοντάς τους. Έτσι, διατηρούν τους σκλαβωμένους σε συνθήκες διαρκούς εξάρτησης από τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους, τα οποία βρίσκονται σε συνάρτηση με την κατηγορία στην οποία έχουν ενταχθεί.

Θα πρέπει να έχουμε, επίσης, υπ' όψιν, ότι σε περιόδους κρίσιμες για το σύστημα κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης, η ***συσπείρωση*** και η ***μονολιθικότητα*** στο εσωτερικό της τάξης επιβάλλεται προς τα έξω με την ομό-

σαν και πάλι οι ευγενείς. Νομοθέτησε μια «δίκαιη» ανισότητα όπου οι ευγενείς διατηρούσαν και πάλι όλα τα προνόμια τους, απλώς άνοιξε κάποιες νομοθετικές βαλβίδες αποσυμπίεσης, ενώ παράλληλα,διατηρώντας τίς κατηγοριοποιήσεις, ενίσχυσε τον μετασχηματισμό των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών προς την ανάπτυξη της βιοτεχνίας, καλλιεργώντας ταυτόχρονα την ψευδαίσθηση περί «κοινότητας» ανάμεσα σε άρχοντες και αρχούμενους (με την *σεισάχθεια*).

Η κυρίαρχη τάξη παρέμεινε δεδομένη και μία. Αυτό συνεχίστηκε παρά τις στάσεις που ξέσπασαν στο δεύτερο τέταρτο του 6ου αιώνα (Παλαιά Χρονολογία), οι οποίες δεν είχαν αυτά που θα μπορούσαν να ορισθούν σαν ταξικά χαρακτηριστικά, αλλά αποτελούσαν έκφραση της πάλης για την εξουσία διαφόρων τμημάτων των ευγενών. Σ' αυτή τη διαμάχη, ανάλογα με την περίσταση, πραγματοποιούνται συμμαχίες αυτών των τμημάτων με διάφορες κοινωνικές κατηγορίες.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα που καταγράφηκε ιστορικά; Μα, αναμφισβήτητα, η διεύρυνση της εξουσίας των αρχόντων, αφού ενισχύθηκε το σύστημα επιβολής των θελήσεών τους με την συμμετοχή και των υπόλοιπων τμημάτων του «πλήθους», το οποίο όμως δεν συγκροτούσε σε καμία περίπτωση τάξη.

Χωρίς μεγάλη δυσκολία ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί ότι υπάρχει μία παράλληλη διαδικασία στα παραδείγματα που αναφέραμε, της Ρώμης και των Αθηνών. Μια διαδικασία που επιβεβαιώνει, αν όχι το αρχικό, στα σίγουρα ένα από τα σημαντικά στάδια στην πορεία της κυριαρχίας, όπου γίνεται αντιληπτό το «ταξικό ζήτημα» αλλά και η αλληλεπίδραση των εξουσιών.

Ας σημειωθεί πως απεσταλμένοι της Ρώμης, στάλθηκαν στην Αθήνα προκειμένου να ενημερωθούν για τους νόμους και την λειτουργία του κράτους. Οι ρωμαίοι μάλιστα, κατά μία άποψη, αποδείχθηκαν άριστοι μαθητές και σ' αυτόν τον τομέα.

Αν θελήσουμε να δώσουμε μια γενική εικόνα της πορείας της κυριαρχίας θα διαπιστώσουμε πως **η εξουσία και η συγκρότηση της εκάστοτε κυρίαρχης τάξης ταυτίζονται.** Η ανανέωση της τάξης που κυριαρχεί μπορεί να προέλθει είτε από μια **εσωτερική κίνηση**, είτε από την **επίδραση εξωτερικών δυνάμεων**, όπως στα παραδείγματα που αναφέρθηκαν, με την εκπροσώπηση δηλαδή διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων στην εξουσιαστική δομή που λέγεται πόλη-κράτος, (αργότερα εθνικό κράτος κ.λπ.) είτε από **συνθήκες έντονης ρευστότητας** που προτρέπουν σε ανακατατάξεις και όπου το δυναμικότερο κομμάτι επικρατεί στο πλέον αδύναμο για να ακολουθήσει στην συνέχεια η αλληλοδιείσδυση. Σε κάθε τέτοια περίπτωση, όπου η κυρίαρχη τάξη αναδομείται, όχι μόνο ισχυροποιεί το ιδεολογικό και πολιτικό της οπλοστάσιο, αλλά ενισχύει ταυτόχρονα την εξουσία και το συνολικότερο πλέγμα κυριαρχίας και όσα αυτή συνεπάγεται, όπως εντατικοποίηση της καταπίεσης, της εκ-

πων που είναι κάτω από την εξουσία τους. Είναι ένας διαρκής ανταγωνισμός που η σωστότερη διατύπωση που θα μπορούσενα την αποδώσει είναι αυτή του **κοινωνικού ανταγωνισμού.**

Η μόνη **συγκροτημένη τάξη είναι αυτή που κατέχει την εξουσία** και τον εκάστοτε μηχανισμό επιβολής (κράτος). Η ανατροπή μιας τάξης από το βάθρο της εξουσίας μπορεί να προέλθει κυρίως από **εξωτερική** επέμβαση άλλης τάξης που έχει το δικό της συγκροτημένο εξουσιαστικό μηχανισμό Σ' αυτήν την περίπτωση, εφ' όσον ο σκοπός είναι η κατάκτηση κι όχι η ολοκληρωτική καταστροφή (π.χ. περίπτωση Καρχηδόνας), τότε υπάρχει ανάδειξη και εγκατάσταση εκείνου του τμήματος της ηττημένης τάξης που διέκειτο ευνοϊκά και εκ των προτέρων με την άποψη και τον πολιτικό σχεδιασμό αυτής που υπερίσχυσε ή είναι διατεθειμένο στην συνέχεια να συμμορφωθεί με την κατάσταση που έχει προκύψει.

Στην περίπτωση που υπάρχει ανατροπή μιας τάξης από εσωτερικές δυνάμεις, τότε αυτό συνήθως οφείλεται σε ένα τμήμα της υπάρχουσας που, παρ' όλη την ανταγωνιστικότητα με τους εξουσιαζόμενους, θα προσεταιριστεί κάποια τμήματα της κοινωνίας προκειμένου να πετύχει με επαναστατικό τρόπο την **ανατροπή**. Το συνηθισμένο αποτέλεσμα είναι οι αντιθέσεις να ξεκαθαριστούν με την επαναφομοίωση μέρους της προϋπάρχουσας και την πλήρη απομάκρυνση εκείνου ή εκείνων των τμημάτων που δεν μπορούν να ενταχθούν στο νέο status quo.

Αυτό το οποίο θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν είναι πως, τόσο στην εσωτερικού όσο και στην εξωτερικού τύπου ανατροπή, το κύριο χαρακτηριστικό είναι ο μετασχηματισμός της υπάρχουσας μορφής κυριαρχίας και των συντελεστών της, που συνήθως είναι βίαιος και επιφέρει έντονες αναταράξεις.

Αυτές οι συγκρούσεις είναι δεδομένο πως **διεξάγονται με μεθόδους και όρους εξουσίας**, και για την εξουσία, αφού αυτοί που μπορούν να την διεξάγουν ελέγχουν τεράστιες εκτάσεις γης, σκλάβους και ισχυρούς μηχανισμούς που θα τους δώσουν την ευκαιρία να επιβληθούν.

Οι κοινωνίες, ανεξάρτητα από τους τρόπους με τους οποίους συγκροτήθηκαν, συνιστούν ένα πολυσύνθετο εξουσιαστικό κατασκεύασμα και παρά τις ταξινομήσεις που έχουν γίνει σ' όλη την διάρκεια της ύπαρξής τους βρίσκονται σε μια διαρκή **ρευστότητα** και σε ένα ατελεύτητο ανταγωνισμό. Αυτός είναι που **υπονομεύει αλλά και που τροφοδοτεί** την κυριαρχία ως τάξη, αλλά και ως ιδεολογικοπολιτική κατάσταση. Το ζήτημα, λοιπόν, που μένει να εξετάσουμε είναι αυτό το γεγονός, δηλαδή την πάλη ανάμεσα σε διάφορες ομάδες εξουσίας για την κυριαρχία κι όχι κάποια «πάλη των τάξεων».

Χρειάζεται, επομένως, η κατανόησηκαι η αντιμετώπιση των εξουσιαστικών διαδικασιών και η ουσιαστική ανάδειξη των αναρχικών απελευθερωτικών διεργασιών. Τα κάθε είδους «εφευρήματα» που επαγγέλλονται και

χουν απέναντι στους μη ευγενείς ταξική ενότητα και αντίστοιχη συνείδηση και συμπεριφορά. Αυτοχαρακτηρίζονται *ευπατρίδαι* (από καλή γενιά), *γνώριμοι* (γνωστοί), *αγαθοί* (καλοί), *εσθλοί* (καλοί).[4]

Είναι προφανές, πως **η εξουσία και η άσκησή της συνδέεται άρρηκτα με την ύπαρξη μιας τάξης, η οποία δεσπόζει της κοινωνίας.** Οι εξουσιαστές συμπτύσσονται σε τάξη, διαχωρίζονται από αυτούς που εξουσιάζουν, ενώ παράλληλα τούς διατηρούν χωρισμένους κατατάσσοντάς τους σε μεγάλες ή μικρές αριθμητικά κατηγορίες με βάση συνήθως εισοδηματικά κριτήρια. Η διατήρηση της ισχύος τους καλύπτεται με την καθιέρωση εισοδηματικών κριτηρίων και με αυτό τον τρόπο αποσυνδέουν επιφανειακά τους όρους δουλείας, μεταθέτοντάς τους. Έτσι, διατηρούν τους σκλαβωμένους σε συνθήκες διαρκούς εξάρτησης από τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους, τα οποία βρίσκονται σε συνάρτηση με την κατηγορία στην οποία έχουν ενταχθεί.

Θα πρέπει να έχουμε, επίσης, υπ' όψιν, ότι σε περιόδους κρίσιμες για το σύστημα κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης, η ***συσπείρωση*** και η ***μονολιθικότητα*** στο εσωτερικό της τάξης επιβάλλεται προς τα έξω με την ομόφωνη αποδοχή **έκτακτων αρμοδιοτήτων**. Είναι οι συνθήκες *δικτατορίας* της αρχαίας Ρώμης,που φτάνουν να εφαρμόζονται μέχρι και τους σύγχρονους καιρούς άλλοτε ανοιχτά και άλλοτε με την συσπείρωση πολιτικών παρατάξεων και κομμάτων (κυβερνήσεις εθνικής ενότητας, έκτακτης ανάγκης), με την σύμπραξη και την ανοχή των μη συμμετεχόντων στην διακυβέρνηση (όπως στην κατάσταση που έχουμε τώρα στον ελλαδικό χώρο).

Είναι χαρακτηριστική, επίσης, η περίπτωση της Σολώνειας νομοθεσίας. Ο αριστοκράτης Σόλων επεμβαίνει σε μια κρίσιμη περίοδο σαν κοινά αποδεκτός διαμεσολαβητής (διαλλακτής). Στην ουσία, όμως, αναλαμβάκά; Μα, αναμφισβήτητα, η διεύρυνση της εξουσίας των αρχόντων, αφού ενισχύθηκε το σύστημα επιβολής των θελήσεών τους με την συμμετοχή και των υπόλοιπων τμημάτων του «πλήθους», το οποίο όμως δεν συγκροτούσε σε καμία περίπτωση τάξη.

Χωρίς μεγάλη δυσκολία ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί ότι υπάρχει μία παράλληλη διαδικασία στα παραδείγματα που αναφέραμε, της Ρώμης και των Αθηνών. Μια διαδικασία που επιβεβαιώνει, αν όχι το αρχικό, στα σίγουρα ένα από τα σημαντικά στάδια στην πορεία της κυριαρχίας, όπου γίνεται αντιληπτό το «ταξικό ζήτημα» αλλά και η αλληλεπίδραση των εξουσιών.

Ας σημειωθεί πως απεσταλμένοι της Ρώμης, στάλθηκαν στην Αθήνα προκειμένου να ενημερωθούν για τους νόμους και την λειτουργία του κράτους. Οι ρωμαίοι μάλιστα, κατά μία άποψη, αποδείχθηκαν άριστοι μαθητές και σ' αυτόν τον τομέα.

Αν θελήσουμε να δώσουμε μια γενική εικόνα της πορείας της κυριαρχίας θα διαπιστώσουμε πως **η εξουσία και η συγκρότηση τής εκάστοτε κυρίαρχης τάξης ταυτίζονται.** Η ανανέωση της τάξης που κυριαρχεί μπορεί να προέλθει είτε από μια **εσωτερική κίνηση**, είτε από την **επίδραση εξωτερικών δυνάμεων**, όπως στα παραδείγματα που αναφέρθηκαν, με την εκπροσώπηση δηλαδή διάφορων κοινωνικών στρωμάτων στην εξουσιαστική δομή που λέγεται πόλη-κράτος, (αργότερα εθνικό κράτος κ.λπ.) είτε από **συνθήκες έντονης ρευστότητας** που προτρέπουν σε ανακατατάξεις και όπου το δυναμικότερο κομμάτι επικρατεί στο πλέον αδύναμο για να ακολουθήσει στην συνέχεια η αλληλοδιείσδυση. Σε κάθε τέτοια περίπτωση, όπου η κυρίαρχη τάξη αναδομείται, όχι μόνο ισχυροποιεί το ιδεολογικό και πολιτικό της οπλοστάσιο, αλλά ενισχύει ταυτόχρονα την εξουσία και το συνολικότερο πλέγμα κυριαρχίας και όσα αυτή συνεπάγεται, όπως εντατικοποίηση της καταπίεσης, της εκμετάλλευσης, του εξανδραποδισμού κλπ.

Οι οργανωμένες ομάδες εξουσίας, από την εποχή του σχηματισμού και της συγκρότησής τους μέχρι και τις ημέρες μας, βρίσκονται σε μια διαρκή διαμάχη. Ανακατατάξεις, σχηματισμοί και μετασχηματισμοί είναι τα προϊόντα αυτών των διαδικασιών, των μαχών και της αλληλοεξόντωσης για την επικράτηση. Πρόκειται για μία δαιμονισμένη σύγκρουση όπου το μόνο σταθερό είναι η εξουσία, ανεξάρτητα από το κατά πόσον τα διάφορα στοιχεία που την απαρτίζουν ανασυγκροτούνται, συμφιλιώνονται και διαχωρίζονται για να προκαλέσουν καταστροφές και να επιβάλλουν την «ειρήνη» (κάτι σαν ισορροπία του τρόμου), μέχρις ότου ανοίξουν ένα νέο κύκλο σε ένα τμήμα της υπάρχουσας που, παρ' όλη την ανταγωνιστικότητα με τους εξουσιαζόμενους, θα προσεταιριστεί κάποια τμήματα της κοινωνίας προκειμένου να πετύχει με επαναστατικό τρόπο την **ανατροπή**. Το συνηθισμένο αποτέλεσμα είναι οι αντιθέσεις να ξεκαθαριστούν με την επαναφομοίωση μέρους της προϋπάρχουσας και την πλήρη απομάκρυνση εκείνου ή εκείνων των τμημάτων που δεν μπορούν να ενταχθούν στο νέο status quo.

Αυτό το οποίο θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν είναι πως, τόσο στην εσωτερικού όσο και στην εξωτερικού τύπου ανατροπή, το κύριο χαρακτηριστικό είναι ο μετασχηματισμός της υπάρχουσας μορφής κυριαρχίας και των συντελεστών της, που συνήθως είναι βίαιος και επιφέρει έντονες αναταράξεις.

Αυτές οι συγκρούσεις είναι δεδομένο πως **διεξάγονται με μεθόδους και όρους εξουσίας**, και για την εξουσία, ενώ αυτοί που μπορούν να την διεξάγουν ελέγχουν τεράστιες εκτάσεις γης, σκλάβους και ισχυρούς μηχανισμούς που θα τους δώσουν την ευκαιρία να επιβληθούν.

Οι κοινωνίες, ανεξάρτητα από τους τρόπους με τους οποίους συγκροτήθηκαν, συνιστούν ένα πολυσύνθετο εξουσιαστικό κατασκεύασμα και παρά τις ταξινομήσεις που έχουν γίνει σ' όλη την διάρκεια της ύπαρξής τους βρίσκονται σε μια διαρκή **ρευστότητα** και σε ένα ατελεύτητο ανταγωνισμό. Αυτός είναι που **υπονομεύει αλλά και που τροφοδοτεί** την κυριαρχία ως τάξη, αλλά και ως ιδεολογικοπολιτική κατάσταση. Το ζήτημα, λοιπόν, που μένει να εξετάσουμε είναι αυτό το γεγονός, δηλαδή την πάλη ανάμεσα σε διάφορες ομάδες εξουσίας για την κυριαρχία κι όχι κάποια «πάλη των τάξεων».

Χρειάζεται, επομένως, η κατανόησή και η αντιμετώπιση των εξουσιαστικών διαδικασιών και η ουσιαστική ανάδειξη των αναρχικών απελευθερωτικών διεργασιών. Τα κάθε είδους «εφευρήματα» που επαγγέλλονται και ευαγγελίζονται την συγκρότηση κάποιων άλλων τάξεων (εργατών, εργαζομένων κ.λπ.), βαδίζουν στα χνάρια μιας αποκρουστικής επανάληψης εξουσιαστικών μεθοδεύσεων και πρακτικών για τα οποία θα αναφερθούμε στο επόμενο κείμενό μας.

Συσπείρωση Αναρχικών

---

1. Επινόηση, κατασκευασμένη άποψη που αποσκοπεί στο να υποστηρίξει θέσεις και πρακτικές, το υποστηρικτικό δεκανίκι μιας ιδεολογίας.
2. Ιδεολογία συνίσταται από μια οργανωμένη συλλογή ιδεών.
3. W. Durant, Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού, τόμος Β΄.
4. Μ. Β. Σακελλαρίου, Η Αθηναϊκή Δημοκρατία.

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ...

«Τι είναι αυτό το σημάδι στο δάχτυλο σου;» ρώτησε ο μικρός Ταρού, καθώς στριφογύριζε για να βολευτεί καλύτερα στο δέρμα βίσωνα που κάλυπτε το έδαφος της σκηνής. Αυτός και οι φίλοι του είχανε αποφασίσει να μην συμμετέχουν στη συντροφιά του κυνηγιού εκείνη την παγωμένη μέρα. Εξ άλλου, η παρέα του Σιάθ ήταν πάντοτε μια ελκυστική πρόταση. Τόσο ελκυστική μάλιστα, που συχνά άφηναν το παιχνίδι τους, ακόμη και τις βουτιές στα ανοιξιάτικα λιβάδια, για να ακούσουν τις ιστορίες του. Τους άρεσε να ακούν αφηγήσεις για «αυτά που έγιναν παλιά», όπως συνήθιζαν να λένε οι γεροντότεροι της φυλής. Ίσως όμως αυτό που τους γοήτευε πραγματικά δεν βρισκόταν στην αίγλη της εξιστόρησης, αλλά στο γεγονός πως γνώριζαν ότι όσα άκουγαν ήταν πέρα για πέρα αληθινά. «Θέλεις αλήθεια να μάθεις γι' αυτό το σημάδι;» αποκρίθηκε ο Σιάθ με τον γνωστό του τρόπο· τόσο γλυκά, όσο ο ήχος του μαλακού αέρα που φέρνει στα λιβάδια τη βροχή. Όλα τα παιδιά τον κοίταξαν λαίμαργα, περιμένοντας την αφετηρία άλλης μιας γοητευτικής ιστορίας. «Φυσικά και θέλω, έχει και ο πατέρας μου ένα... και η μητέρα μου νομίζω», απάντησε ο Ταρού και άφησε το κορμί του να πέσει πίσω στο μαλακό δέρμα, κάνοντας έναν αστείο ήχο. Ο Σιάθ έτριψε το σημάδι στον παράμεσο της παλάμης του χαμογελώντας και δίχως να σηκωθεί έριξε ακόμη μερικά νεκρά κλαδιά στην τεμπέλικη φωτιά.

Τα υπόλοιπα παιδιά της συντροφιάς έκλεισαν το μάτι στον μικρό Ταρού. Ήταν σχεδόν πάντα οι ερωτήσεις του που, όπως ο άνεμος τον μύλο, κινούσαν το

και τον έκοβε σε μικρά-μικρά κομματάκια. Δεν ήταν όπως τώρα μέρα και νύχτα, χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο. Όχι, ο χρόνος ήταν συνώνυμο της ακρίβειας. Τα ρολόγια καθόριζαν τα πάντα. Αυτά σας τα λέω για να σας βοηθήσω να καταλάβετε ότι τότε κάθε εποχή το κράτος μας επέβαλε να την μετράμε σε μήνες και συγκεκριμένα σε τρεις.

Ήταν Γενάρης, λοιπόν, το μέσο του χειμώνα...», είπε και η ζέστη της πυρωμένης θράκας τους αγκάλιασε σαν άδολη αγκαλιά. «...ίσως μια μέρα σαν αυτή, σε μια πόλη από εκείνες που η θλίψη

βράδυ. Υπήρξαν τραυματίες και απ' τις δύο πλευρές.»

Τα παιδιά άκουγαν αμίλητα. Κάθε τόσο ο Σιάθ δεχόταν ερωτήσεις για το νόημα της μιας ή της άλλης άγνωστης λέξης που ξεπηδούσε απ' το στόμα του, όπως οι ανθοί τις ηλιόλουστες μέρες. Τα παιδιά εύρισκαν πάντα τις ερμηνείες του απλές, κατανοητές, ακόμη και διασκεδαστικές κάποιες φορές.

«Και πως λεγόταν αυτή η πόλη;», ρώτησε ο Ταρού.

«Πάτρα, την έλεγαν, Πάτρα και βρισκόταν σε ένα κράτος που ονομαζόταν

λα αυτά, αλλά αυτή είναι η ιστορία των κοινωνικών αγώνων. Μια ιστορία με δάκρυα και χαμόγελα, αλλά πέρα για πέρα αληθινή. Μια αχτίδα ζωηρού φωτός στο ανήλιαγο σκοτάδι του κρατισμού και της λήθης».

«Η πόλη της Αθήνας λοιπόν...», συνέχισε κοιτάζοντας τον καπνό που δραπέτευε τούφες-τούφες απ' την οπή στην κορυφή της σκηνής, «...ήταν εκείνη την μέρα ολόκληρη ένα φλεγόμενο οδόφραγμα». Ο Ταρού δεν έχασε στιγμή και ρώτησε «τί... τί είναι οδόφραγμα;» «Είναι ένα φλεγόμενο ανάχωμα αξιοπρέπειας ανάμεσα στο κράτος και τους αγωνιζόμενους ανθρώπους. Μια φωτιά τόσο αρχαία όσο και η θέληση των ανθρώπων για ζωή, γύρω απ' την οποία ψιθυρίζονται όλες οι απολίτιστες αλήθειες. Ένα σύμβολο του αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη. Αυτό θαρρώ πως λέγεται οδόφραγμα...» και κάνοντας μια μικρή παύση, έριξε άλλη μια γεμάτη αγκαλιά με νεκρά κλαδιά στην φωτιά που την δέχτηκε με ευγνωμοσύνη. «Οι οδομαχίες μαίνονταν όλη νύχτα. Ξηλώναμε πεζοδρόμια, πεζούλια και οτιδήποτε θα μπορούσε να μας φανεί χρήσιμο ως πολεμοφόδιο. Η νύχτα έμοιαζε μέρα απ' τις φωτιές των πυρπολημένων κτιρίων. Γύρω μου άνθρωποι χαρούμενοι, με καλυμμένα τα πρόσωπα τους, ζέσταιναν τις καρδιές τους στην γοητεία των στιγμών. Όλα έμοιαζαν τόσο όμορφα εκείνο το βράδυ...».

«Γνωρίζατε τους ανθρώπους που μοιραστήκατε όλα αυτά τα συναισθήματα;», ρώτησε το πιο μικροσκοπικό απ' όλα τα παιδιά και χαμήλωσε άθελα του το βλέμμα, σαν να ρώτησε κάτι που δεν έ-

στη συντροφιά του κυνηγιού εκείνη την παγωμένη μέρα. Εξ άλλου, η παρέα του Σιάθ ήταν πάντοτε μια ελκυστική πρόταση. Τόσο ελκυστική μάλιστα, που συχνά άφηναν το παιχνίδι τους, ακόμη και τις βουτιές στα ανοιξιάτικα λιβάδια, για να ακούσουν τις ιστορίες του. Τους άρεσε να ακούν αφηγήσεις για «αυτά που έγιναν παλιά», όπως συνήθιζαν να λένε οι γεροντότεροι της φυλής. Ίσως όμως αυτό που τους γοήτευε πραγματικά δεν βρισκόταν στην αίγλη της εξιστόρησης, αλλά στο γεγονός πως γνώριζαν ότι όσα άκουγαν ήταν πέρα για πέρα αληθινά. «Θέλεις αλήθεια να μάθεις γι' αυτό το σημάδι;» αποκρίθηκε ο Σιάθ με τον γνωστό του τρόπο· τόσο γλυκά, όσο ο ήχος του μαλακού αέρα που φέρνει στα λιβάδια τη βροχή. Όλα τα παιδιά τον κοίταξαν λαίμαργα, περιμένοντας την αφετηρία άλλης μιας γοητευτικής ιστορίας. «Φυσικά και θέλω, έχει και ο πατέρας μου ένα... και η μητέρα μου νομίζω», απάντησε ο Ταρού και άφησε το κορμί του να πέσει πίσω στο μαλακό δέρμα, κάνοντας έναν αστείο ήχο. Ο Σιάθ έτριψε το σημάδι στον παράμεσο της παλάμης του χαμογελώντας και δίχως να σηκωθεί έριξε ακόμη μερικά νεκρά κλαδιά στην τεμπέλικη φωτιά.

Τα υπόλοιπα παιδιά της συντροφιάς έκλεισαν το μάτι στον μικρό Ταρού. Ήταν σχεδόν πάντα οι ερωτήσεις του που, όπως ο άνεμος τον μύλο, κινούσαν το νου του Σιάθ. Και εκείνος άρχιζε να τους μιλά για ζητήματα που ουδέποτε είχαν ξανακούσει. Τους έλεγε ιστορίες για εκείνες τις παλιές εποχές που οι άνθρωποι ζούσανε σκλαβωμένοι στο κράτος, τα πάντα σκέπαζε η μαύρη σκιά του πολιτισμού και οι άνθρωποι εκπαιδεύονταν να ενδιαφέρονται μόνο για το πώς θα κερδίσουν κάτι χρωματιστά χαρτάκια που τα ονόμαζαν χρήματα. Τι παράξενα πράγματα! Τους είχε μιλήσει μάλιστα και για ένα μέρος, όπου το κράτος μάντρωνε μικρά παιδιά σαν αυτούς. Τότε το έλεγαν σχολείο. Τους μιλούσε για τις πόλεις και την δυσώδη αποφορά του αέρα τους. Για την αστυνομία, το στρατό, τα δικαστήρια και για κάθε κρατικό θεσμό που κρατούσε υπόδουλο το γένος των ανθρώπων. Κάποιες φορές το πε-

και τον έκοβε σε μικρά-μικρά κομματάκια. Δεν ήταν όπως τώρα μέρα και νύχτα, χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο. Όχι, ο χρόνος ήταν συνώνυμο της ακρίβειας. Τα ρολόγια καθόριζαν τα πάντα. Αυτά σας τα λέω για να σας βοηθήσω να καταλάβετε ότι τότε κάθε εποχή το κράτος μας επέβαλε να την μετράμε σε μήνες και συγκεκριμένα σε τρεις.

Ήταν Γενάρης, λοιπόν, το μέσο του χειμώνα...», είπε και η ζέστη της πυρωμένης θράκας τους αγκάλιασε σαν άδολη αγκαλιά. «...ίσως μια μέρα σαν αυτή, σε μια πόλη από εκείνες που η θλίψη τους ήταν μεγαλύτερη και απ' το σταχτί βουνό που βρίσκεται πέρα απ' τα γελαστά λιβάδια...». Τα παιδιά κατάλαβαν με μιας ότι οι πόλεις ήταν πράγμα πολύ άσχημο, γιατί μέχρι απόψε δεν είχαν ξανακούσει κάποιον απ' τους ελεύθερους ανθρώπους να συγκρίνει κάτι σε μέγεθος με το σταχτί βουνό.

«Σε μια τέτοια πόλη, λοιπόν, μια μεγάλη συντροφιά παιδιών, αλλά και αγωνιζόμενων ανθρώπων κάθε ηλικίας, αποφάσισαν ότι δεν θέλουν άλλο να είναι σκλάβοι του κράτους και εξεγέρθηκαν. Καταλαβαίνετε τι σημαίνει *εξεγέρθηκαν*;», ρώτησε ο Σιάθ.

«Ναι, ναι, μας το είχες εξηγήσει σε μια παλιότερη ιστορία, τότε που κατασκηνώναμε κάτω απ' τα σιωπηλά πλατά-

βράδυ. Υπήρξαν τραυματίες και απ' τις δύο πλευρές.»

Τα παιδιά άκουγαν αμίλητα. Κάθε τόσο ο Σιάθ δεχόταν ερωτήσεις για το νόημα της μιας ή της άλλης άγνωστης λέξης που ξεπηδούσε απ' το στόμα του, όπως οι ανθοί τις ηλιόλουστες μέρες. Τα παιδιά εύρισκαν πάντα τις ερμηνείες του απλές, κατανοητές, ακόμη και διασκεδαστικές κάποιες φορές.

«Και πως λεγόταν αυτή η πόλη;», ρώτησε ο Ταρού.

«Πάτρα, την έλεγαν, Πάτρα και βρισκόταν σε ένα κράτος που ονομαζόταν Ελλάδα. Εκεί δολοφονήθηκε ο δάσκαλος. Η μεγαλύτερη, όμως, πόλη σε εκείνο το κράτος είχε το όνομα Αθήνα και την επόμενη μέρα αυτά που έγιναν εκεί θα τα θυμάμαι, μέχρι το πνεύμα μου να γίνει ένα με την άπειρη ύπαρξη. Εκεί γνώρισα και πολλούς απ' τους γονείς σας. Εκεί μοιράστηκα την θέρμη της ανθρώπινης συντροφιάς για πρώτη φορά με τέτοια ένταση στην ζωή μου. Εκεί γεννήθηκε και το σημάδι στο δάχτυλο μου. Την επόμενη μέρα λοιπόν στην Αθήνα χιλιάδες παιδιά και μεγαλύτεροι ξεχύθηκαν στους ασφάλτινους δρόμους έτοιμοι να διεκδικήσουν το αυτονόητο· την αξιοπρέπεια που το κράτος έκλεψε απ' τους ελεύθερους ανθρώπους. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία ήταν ά-

«Η πόλη της Αθήνας λοιπόν...», συνέχισε κοιτάζοντας τον καπνό που δραπέτευε τούφες-τούφες απ' την οπή στην κορυφή της σκηνής, «...ήταν εκείνη την μέρα ολόκληρη ένα φλεγόμενο οδόφραγμα». Ο Ταρού δεν έχασε στιγμή και ρώτησε «τί... τί είναι οδόφραγμα;» «Είναι ένα φλεγόμενο ανάχωμα αξιοπρέπειας ανάμεσα στο κράτος και τους αγωνιζόμενους ανθρώπους. Μια φωτιά τόσο αρχαία όσο και η θέληση των ανθρώπων για ζωή, γύρω απ' την οποία ψιθυρίζονται όλες οι απολίτιστες αλήθειες. Ένα σύμβολο του αγώνα της μνήμης ενάντια στη λήθη. Αυτό θαρρώ πως λέγεται οδόφραγμα...» και κάνοντας μια μικρή παύση, έριξε άλλη μια γεμάτη αγκαλιά με νεκρά κλαδιά στην φωτιά που την δέχτηκε με ευγνωμοσύνη. «Οι οδομαχίες μαίνονταν όλη νύχτα. Ξηλώναμε πεζοδρόμια, πεζούλια και οτιδήποτε θα μπορούσε να μας φανεί χρήσιμο ως πολεμοφόδιο. Η νύχτα έμοιαζε μέρα απ' τις φωτιές των πυρπολημένων κτιρίων. Γύρω μου άνθρωποι χαρούμενοι, με καλυμμένα τα πρόσωπα τους, ζέσταιναν τις καρδιές τους στην γοητεία των στιγμών. Όλα έμοιαζαν τόσο όμορφα εκείνο το βράδυ...».

«Γνωρίζατε τους ανθρώπους που μοιραστήκατε όλα αυτά τα συναισθήματα;», ρώτησε το πιο μικροσκοπικό απ' όλα τα παιδιά και χαμήλωσε άθελα του το βλέμμα, σαν να ρώτησε κάτι που δεν έπρεπε.

«Μα φυσικά και δεν τους γνώριζα προσωπικά. Οι πόλεις κατάπιναν τις ανθρώπινες σχέσεις, τα όμορφα συναισθήματα, την αγάπη για την ελευθερία. Γι' αυτό αγωνίζονταν οι άνθρωποι. Ήμασταν όμως γνώριμοι στα όνειρά μας, εκεί που το κράτος ήταν μια παλιά, δυσάρεστη για όλους ιστορία και η ανθρωπότητα πορευόταν ελεύθερη προς την άναρχη κοινοτική ζωή. Αυτό που προσπαθούμε ακόμη και τώρα...».

«...Οι πέτρες λοιπόν όλο και λιγόστευαν μέχρι που στο τέλος μας απέμειναν μόνο οι πιο μικρές. Είχα μαζί μου αυτή την σφεντόνα....» και βγάζει από την τσέπη τού καφέ μάλλινου σακακιού του μια σφεντόνα, που φάνηκε στα παιδιά

«Φυσικά και θέλω, έχει και ο πατέρας μου ένα... και η μητέρα μου νομίζω», απάντησε ο Ταρού και άφησε το κορμί του να πέσει πίσω στο μαλακό δέρμα, κάνοντας έναν αστείο ήχο. Ο Σιάθ έτριψε το σημάδι στον παράμεσο της παλάμης του χαμογελώντας και δίχως να σηκωθεί έριξε ακόμη μερικά νεκρά κλαδιά στην τεμπέλικη φωτιά.

Τα υπόλοιπα παιδιά της συντροφιάς έκλεισαν το μάτι στον μικρό Ταρού. Ήταν σχεδόν πάντα οι ερωτήσεις του που, όπως ο άνεμος τον μύλο, κινούσαν το νου του Σιάθ. Και εκείνος άρχιζε να τους μιλά για ζητήματα που ουδέποτε είχαν ξανακούσει. Τους έλεγε ιστορίες για εκείνες τις παλιές εποχές που οι άνθρωποι ζούσανε σκλαβωμένοι στο κράτος, τα πάντα σκέπαζε η μαύρη σκιά του πολιτισμού και οι άνθρωποι εκπαιδεύονταν να ενδιαφέρονται μόνο για το πώς θα κερδίσουν κάτι χρωματιστά χαρτάκια που τα ονόμαζαν χρήματα. Τι παράξενα πράγματα! Τους είχε μιλήσει μάλιστα και για ένα μέρος, όπου το κράτος μάντρωνε μικρά παιδιά σαν αυτούς. Τότε το έλεγαν σχολείο. Τους μιλούσε για τις πόλεις και την δυσώδη αποφορά του αέρα τους. Για την αστυνομία, το στρατό, τα δικαστήρια και για κάθε κρατικό θεσμό που κρατούσε υπόδουλο το γένος των ανθρώπων. Κάποιες φορές το περιεχόμενο των αφηγήσεων του Σιάθ ήταν τρομακτικό, αλλά ο καλοσυνάτος τρόπος του έκανε κάθε ιστορία ξεχωριστή και ενδιαφέρουσα.

«Λοιπόν..., θα σας πάω σε μια εποχή μακρινή, τότε που οι άνθρωποι ζούσανε με τον φόβο του κράτους. Γιατί το κράτος ήταν το ψυχρότερο απ' όλα τα ψυχρά τέρατα», είπε ο Σιάθ και συνέχισε, «Οι κυρίαρχοι είχανε πολλά όπλα τότε. Το σημαντικότερο όμως ήταν ίσως το ρολόι». «Το ρολόι;», ψιθύρισαν αντανακλαστικά και με μια φωνή τα παιδιά. «Ναι, αυτό! Ήτανε τρομερό όπλο. Να φανταστείτε, έπαιρνε τον χρόνο που ούτε η ομίχλη δεν μπορεί να τον σκεπάσει κια. Δεν ήταν όπως τώρα μέρα και νύχτα, χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο. Όχι, ο χρόνος ήταν συνώνυμο της ακρίβειας. Τα ρολόγια καθόριζαν τα πάντα. Αυτά σας τα λέω για να σας βοηθήσω να καταλάβετε ότι τότε κάθε εποχή το κράτος μας επέβαλε να την μετράμε σε μήνες και συγκεκριμένα σε τρεις.

Ήταν Γενάρης, λοιπόν, το μέσο του χειμώνα...», είπε και η ζέστη της πυρωμένης θράκας τους αγκάλιασε σαν άδολη αγκαλιά. «...ίσως μια μέρα σαν αυτή, σε μια πόλη από εκείνες που η θλίψη τους ήταν μεγαλύτερη και απ' το σταχτί βουνό που βρίσκεται πέρα απ' τα γελαστά λιβάδια...». Τα παιδιά κατάλαβαν με μιας ότι οι πόλεις ήταν πράγμα πολύ άσχημο, γιατί μέχρι απόψε δεν είχαν ξανακούσει κάποιον απ' τους ελεύθερους ανθρώπους να συγκρίνει κάτι σε μέγεθος με το σταχτί βουνό.

«Σε μια τέτοια πόλη, λοιπόν, μια μεγάλη συντροφιά παιδιών, αλλά και αγωνιζόμενων ανθρώπων κάθε ηλικίας, αποφάσισαν ότι δεν θέλουν άλλο να είναι σκλάβοι του κράτους και εξεγέρθηκαν. Καταλαβαίνετε τι σημαίνει *εξεγέρθηκαν*;», ρώτησε ο Σιάθ.

«Ναι, ναι, μας το είχες εξηγήσει σε μια παλιότερη ιστορία, τότε που κατασκηνώναμε κάτω απ' τα σιωπηλά πλατάνια», του απάντησε ένα κοριτσάκι με αχνές φακίδες στο πρόσωπο.

«Χαίρομαι. Αυτό έγινε το βράδυ της 9ης μέρας του Γενάρη, το έτος 1991, σύμφωνα με τα παλιά ρολόγια. Εκείνη λοιπόν την νύχτα μια ομάδα ανθρώπων του κράτους δολοφονεί έναν δάσκαλο σε μια κατάληψη σχολείου. Το όνομα του ήταν Νίκος Τεμπονέρας. Λίγο μετά ξεκινάει πορεία χιλιάδων αγωνιζόμενων ανθρώπων, που παίρνει διαστάσεις ανεξέλεγκτων συγκρούσεων. Πέτρες, ξύλα και ένα άλλο όπλο που το ονόμαζαν μολότοφ χρησιμοποιήθηκαν ενάντια στην αστυνομία αλλά και σε δημόσια κτίρια. Οι οδομαχίες κράτησαν σχεδόν όλο το δύο πλευρές.»

Τα παιδιά άκουγαν αμίλητα. Κάθε τόσο ο Σιάθ δεχόταν ερωτήσεις για το νόημα της μιας ή της άλλης άγνωστης λέξης που ξεπηδούσε απ' το στόμα του, όπως οι ανθοί τις ηλιόλουστες μέρες. Τα παιδιά εύρισκαν πάντα τις ερμηνείες του απλές, κατανοητές, ακόμη και διασκεδαστικές κάποιες φορές.

«Και πως λεγόταν αυτή η πόλη;», ρώτησε ο Ταρού.

«Πάτρα, την έλεγαν, Πάτρα και βρισκόταν σε ένα κράτος που ονομαζόταν Ελλάδα. Εκεί δολοφονήθηκε ο δάσκαλος. Η μεγαλύτερη, όμως, πόλη σε εκείνο το κράτος είχε το όνομα Αθήνα και την επόμενη μέρα αυτά που έγιναν εκεί θα τα θυμάμαι, μέχρι το πνεύμα μου να γίνει ένα με την άπειρη ύπαρξη. Εκεί γνώρισα και πολλούς απ' τους γονείς σας. Εκεί μοιράστηκα την θέρμη της ανθρώπινης συντροφιάς για πρώτη φορά με τέτοια ένταση στην ζωή μου. Εκεί γεννήθηκε και το σημάδι στο δάχτυλο μου. Την επόμενη μέρα λοιπόν στην Αθήνα χιλιάδες παιδιά και μεγαλύτεροι ξεχύθηκαν στους ασφάλτινους δρόμους έτοιμοι να διεκδικήσουν το αυτονόητο την αξιοπρέπεια που το κράτος έκλεψε απ' τους ελεύθερους ανθρώπους. Οι συγκρούσεις με την αστυνομία ήταν άγριες. Στήθηκαν φλεγόμενα οδοφράγματα και πυρπολήθηκαν δεκάδες δημόσια κτίρια, ανάμεσα τους και πολλές τράπεζες. Το κράτος δεν δίστασε εκείνη την ημέρα να δείξει για μιαν ακόμη φορά το δολοφονικό του πρόσωπο, καθώς ένα απ' τα κάνιστρα δηλητηρίου, που συνήθιζε η αστυνομία να ρίχνει σε όσους αγωνίζονταν, βάζει φωτιά σε ένα κατάστημα, σκοτώνοντας τέσσερις ανθρώπους. Το κράτος δολοφόνος είχε κάνει πάλι... το νοσηρό του έργο».

Τα παιδιά τα κάλυψε για λίγο ένα πέπλο θλίψης. Ο Σιάθ το ψυχανεμίστηκε αμέσως και τους είπε: «καταλαβαίνω πως ίσως σας φέρνουν δάκρυα στα μάτια όσε να μας φανεί χρήσιμο ως πολεμοφόδιο. Η νύχτα έμοιαζε μέρα απ' τις φωτιές των πυρπολημένων κτιρίων. Γύρω μου άνθρωποι χαρούμενοι, με καλυμμένα τα πρόσωπα τους, ζέσταιναν τις καρδιές τους στην γοητεία των στιγμών. Όλα έμοιαζαν τόσο όμορφα εκείνο το βράδυ...».

«Γνωρίζατε τους ανθρώπους που μοιραστήκατε όλα αυτά τα συναισθήματα;», ρώτησε το πιο μικροσκοπικό απ' όλα τα παιδιά και χαμήλωσε άθελα του το βλέμμα, σαν να ρώτησε κάτι που δεν έπρεπε.

«Μα φυσικά και δεν τους γνώριζα προσωπικά. Οι πόλεις κατάπιναν τις ανθρώπινες σχέσεις, τα όμορφα συναισθήματα, την αγάπη για την ελευθερία. Γι' αυτό αγωνίζονταν οι άνθρωποι. Ήμασταν όμως γνώριμοι στα όνειρά μας, εκεί που το κράτος ήταν μια παλιά, δυσάρεστη για όλους ιστορία και η ανθρωπότητα πορευόταν ελεύθερη προς την άναρχη κοινοτική ζωή. Αυτό που προσπαθούμε ακόμη και τώρα...».

«...Οι πέτρες λοιπόν όλο και λιγόστευαν μέχρι που στο τέλος μας απέμειναν μόνο οι πιο μικρές. Είχα μαζί μου αυτή την σφεντόνα....» και βγάζει από την τσέπη τού καφέ μάλλινου σακακιού του μια σφεντόνα, που φάνηκε στα παιδιά τόσο παλιά όσο και οι ιστορίες για το κράτος.

«Πω πω... τι παράξενη σφεντόνα... είναι φτιαγμένη από διαφορετικό υλικό. Οι δικές μας είναι ξύλινες», είπε ζωηρά ο Ταρού.

«Ναι, είναι πλαστικό, ένα υλικό του πολιτισμού καθόλου φυσικό, που δεν υπάρχει πια, ευτυχώς δηλαδή!» και το χαρακτηριστικό του μειδίαμα εμφανίστηκε στο χλωμό του πρόσωπο. «Άρχισα να εκσφενδονίζω όσες απ' τις μικρές πέτρες μπορούσα και το ίδιο έκαναν και άλλοι αγωνιζόμενοι άνθρωποι. Ένα βλέμμα ή ένα νεύμα ήταν πολλές φορές αρκετό

συνέχεια στη σελίδα 8

συνέχεια από τη σελίδα 7

για να καταλάβει ο ένας τον άλλον. Να συναισθανθεί με όλους κάθε αγωνία και κάθε φωτεινό όραμα που γεννούσαν τα γεγονότα στις ψυχές μας. Σε κάποιο σημείο της νύχτας δεν έβρισκα κανένα απολύτως πολεμοφόδιο για την σφεντόνα μου. Τότε σκέφτηκα το σιδερένιο δαχτυλίδι στο χέρι μου...». «Δεν μπορώ να θυμηθώ από πότε το φορούσα, ίσως και όλη μου τη ζωή. Ίσως και περισσότερο.... κανείς δεν ξέρει. Και λέω κανείς, διότι διαπίστωσα ξαφνικά πως δεν ήμουν ο μόνος που πέρασε όλη τη μέχρι τότε ζωή του με έναν σιδερένιο χαλκά στο χέρι. Όλοι γύρω μου προσπαθούσαν να το βγάλουν, κάτι που δεν φάνταζε διόλου εύκολο, αν αναλογιστεί κάνεις το πόσα χρόνια ήταν σφιχτά στο δάχτυλο μας. Με μια σίγουρη κίνηση και τον πόνο να μου αναμοχλεύει τα σωθικά, το ξεριζώνω και το οπλίζω στην σφεντόνα μου. Με την άκρη του ματιού μου παρατηρώ ότι το ίδιο κάνουνε και οι σύντροφοι γύρω μου. Σε μια στιγμή, μια στιγμή που θα έκανε και την αιωνιότητα να διαρκεί όσο η φλόγα ενός σπίρτου, μια καταιγίδα από σιδερένια δαχτυλίδια έβαψε την νύχτα με τη φωνή της ελευθερίας... και εμείς υψώσαμε τα ματωμένα μας δάχτυλα σαν χαρούμενα παιδιά που παρατηρούν ένα θαύμα....»

«Έτσι λοιπόν απέχτησα αυτό το σημάδι. Το αποτύπωμα της εξέγερσης του Γενάρη, όμως, μέσα μου παραμένει εξίσου ανεξίτηλο. Γιατί ήταν ακόμη ένα βήμα για την καταστροφή του κράτους, ακόμη ένα βήμα για την ελευθερία. Για έναν κόσμο δίχως εξουσία, δίχως πολιτισμό και πολιτική. Ελπίζω να απάντησα στην ερώτηση σου, Ταρού, και επίσης ελπίζω να μη σας κούρασα με τις φλυαρίες μου....».

«Όχι φυσικά, Σιάθ, ήταν υπέροχη η ιστορία σου! Όπως πάντα άλλωστε...» και του έκλεισε το μάτι για να γίνει πιο γλαφυρός. Το πρόσωπο του Σιάθ από χλωμό πήρε μια όψη ελαφρώς ερυθρή και γέλασε για να διασκεδάσει τν συστολή που του έφεραν τα εύσημα του Ταρού. «Να σε ρωτήσω και κάτι ακόμη;», πρόσθεσε ο Ταρού και πριν καλά-καλά ολοκληρώσει τη φράση του, η υπόλοιπη συντροφιά γύρισε προς το μέρος του και –το δίχως άλλο– στα μάτια τους μπορούσες να διακρίνεις το στομάχι τους να κρυφογουργουρίζει. «Εντάξει, αρκεί η ερώτηση σου να μην αποζητά και εκτενή απάντηση» και κοίταξε με νόημα την ομήγυρη. «Ήθελα να ρωτήσω, τι είναι πολιτική;».

«Α..., εντάξει εδώ η απάντηση είναι απλή, σύντομη και ξεκάθαρη: πολιτική είναι το να λες ψέματα. Να εξαπατάς τους άλλους ανθρώπους, να τους εκμεταλλεύεσαι με κάθε μέσο και τρόπο. Να τους εξευτελίζεις, να τους χειραγωγείς και στο τέλος να τους κάνεις να ξεχνάνε την αλήθεια και να θεωρούν ως πραγματικό αυτό που το κράτος τους επιβάλει ως μοναδική και αναμφισβήτητη «αλήθεια». Πολιτική και κράτος πάνε χέρι-χέρι».

«Κατάλαβα, ναι... ναι θυμάμαι και ο πολιτισμός είναι η σκοτεινή σκιά που γεννήθηκε στην πόλη... θυμάμαι την ιστορία για τις πόλεις που μας είχες διηγηθεί πριν τρία καλοκαίρια στο κυνήγι του λαγού. Ήμουν μικρός, αλλά θυμάμαι κάθε λέξη...».

«Ναι και τώρα... μεγάλωσες!» είπε το κοριτσάκι με τις αχνές φακίδες, ρίχνοντας λίγο χώμα στα αχυρένια του μαλλιά. Όλοι ξέσπασαν στα γέλια και περισσότερο απ' όλους ο Ταρού που οι φακίδες της δεν τον άφηναν καθόλου αδιάφορο.

«Μήπως θέλετε να φάμε κάτι; Η συντροφιά του κυνηγιού μπορεί να έρθει με το πρώτο φως. Μη μείνουμε όλο το βράδυ νηστικοί. Τι λέτε;».

«Ναι, ναι! Ας φάμε!».

Το κορίτσι με τις φακίδες προχωρούσε και το μυαλό της βομβαρδιζόταν απ' τις νέες λέξεις: «Ρολόγια, τράπεζες, κράτος, σχολείο, δάσκαλος, πολιτική, πολιτισμός, δικαστήρια, αστυνομία... παράξενες λέξεις, σα να μιλάνε για παλιούς ξεχασμένους εφιάλτες», σκέφτηκε, «φαντάσματα, πολλά φαντάσματα!»

σύντροφοι για
την Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Οι σκλάβοι σε μεγάλο κομμάτι του αρχαίου κόσμου, ήταν υποχρεωμένοι απ' τους εξουσιαστές να φορούν ένα σιδερένιο δαχτυλίδι. Το φαινόμενο συνεχίστηκε στους ρωμαϊκούς χρόνους, μέχρι και τους πρώτους αιώνες της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Συχνά δεν επιτρεπόταν στους συγγενείς του νεκρού σκλάβου να αφαιρέσουν το σιδερένιο δαχτυλίδι ούτε κατά την διάρκεια της νεκρικής φροντίδας. Στην αρχαία ελληνική μυθολογία ο Προμηθέας, μετά την απελευθέρωση του απ' το μαρτύριο που του επέβαλαν οι θεοί, υποχρεώθηκε από τον Δία να φοράει ένα σιδερένιο δαχτυλίδι ως σύμβολο πλήρους υποταγής.

μοφόδιο για την σφεντόνα μου. Τότε σκέφτηκα το σιδερένιο δαχτυλίδι στο χέρι μου...». «Δεν μπορώ να θυμηθώ από πότε το φορούσα, ίσως και όλη μου τη ζωή. Ίσως και περισσότερο.... κανείς δεν ξέρει. Και λέω κανείς, διότι διαπίστωσα ξαφνικά πως δεν ήμουν ο μόνος που πέρασε όλη τη μέχρι τότε ζωή του με έναν σιδερένιο χαλκά στο χέρι. Όλοι γύρω μου προσπαθούσαν να το βγάλουν, κάτι που δεν φάνταζε διόλου εύκολο, αν αναλογιστεί κάνεις το πόσα χρόνια ήταν σφιχτά στο δάχτυλο μας. Με μια σίγουρη κίνηση και τον πόνο να μου αναμοχλεύει τα σωθικά, το ξεριζώνω και το οπλίζω στην σφεντόνα μου. Με την άκρη του ματιού μου παρατηρώ ότι το ίδιο κάνουνε και οι σύντροφοι γύρω μου. Σε μια στιγμή, μια στιγμή που θα έκανε και την αιωνιότητα να διαρκεί όσο η φλόγα ενός σπίρτου, μια καταιγίδα από σιδερένια δαχτυλίδια έβαψε την νύχτα ραμένει εξίσου ανεξίτηλο. Γιατί ήταν ακόμη ένα βήμα για την καταστροφή του κράτους, ακόμη ένα βήμα για την ελευθερία. Για έναν κόσμο δίχως εξουσία, δίχως πολιτισμό και πολιτική. Ελπίζω να απάντησα στην ερώτηση σου, Ταρού, και επίσης ελπίζω να μη σας κούρασα με τις φλυαρίες μου....».

«Όχι φυσικά, Σιάθ, ήταν υπέροχη η ιστορία σου! Όπως πάντα άλλωστε...» και του έκλεισε το μάτι για να γίνει πιο γλαφυρός. Το πρόσωπο του Σιάθ από χλωμό πήρε μια όψη ελαφρώς ερυθρή και γέλασε για να διασκεδάσει τν συστολή που του έφεραν τα εύσημα του Ταρού. «Να σε ρωτήσω και κάτι ακόμη;», πρόσθεσε ο Ταρού και πριν καλά-καλά ολοκληρώσει τη φράση του, η υπόλοιπη συντροφιά γύρισε προς το μέρος του και –το δίχως άλλο– στα μάτια τους μπορούσες να διακρίνεις το στομάχι τους να κρυφογουργουρίζει. «Εντάξει, «Κατάλαβα, ναι... ναι θυμάμαι και ο πολιτισμός είναι η σκοτεινή σκιά που γεννήθηκε στην πόλη... θυμάμαι την ιστορία για τις πόλεις που μας είχες διηγηθεί πριν τρία καλοκαίρια στο κυνήγι του λαγού. Ήμουν μικρός, αλλά θυμάμαι κάθε λέξη...».

«Ναι και τώρα... μεγάλωσες!» είπε το κοριτσάκι με τις αχνές φακίδες, ρίχνοντας λίγο χώμα στα αχυρένια του μαλλιά. Όλοι ξέσπασαν στα γέλια και περισσότερο απ' όλους ο Ταρού που οι φακίδες της δεν τον άφηναν καθόλου αδιάφορο.

«Μήπως θέλετε να φάμε κάτι; Η συντροφιά του κυνηγιού μπορεί να έρθει με το πρώτο φως. Μη μείνουμε όλο το βράδυ νηστικοί. Τι λέτε;».

«Ναι, ναι! Ας φάμε!».

Το κορίτσι με τις φακίδες προχωρούσε και το μυαλό της βομβαρδιζόταν απ' τις νέες λέξεις: «Ρολόγια, τράπεζες, κράτος, σχολείο, δάσκαλος, πολιτική, πολιτισμός, δικαστήρια, αστυνομία... παράξενες λέξεις, σα να μιλάνε για παλιούς ξεχασμένους εφιάλτες», σκέφτηκε, «φαντάσματα, πολλά φαντάσματα!»

σύντροφοι για
την Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Οι σκλάβοι σε μεγάλο κομμάτι του αρχαίου κόσμου, ήταν υποχρεωμένοι απ' τους εξουσιαστές να φορούν ένα σιδερένιο δαχτυλίδι. Το φαινόμενο συνεχίστηκε στους ρωμαϊκούς χρόνους, μέχρι και τους πρώτους αιώνες της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Συχνά δεν επιτρεπόταν στους συγγενείς του νεκρού σκλάβου να αφαιρέσουν το σιδερένιο δαχτυλίδι ούτε κατά την διάρκεια της νεκρικής φροντίδας. Στην αρχαία ελληνική μυθολογία ο Προμηθέας, μετά την απελευθέρωση του απ' το μαρτύριο που του επέβαλαν οι θεοί, υποχρεώθηκε από τον Δία να φοράει ένα σιδερένιο δαχτυλίδι ως σύμβολο πλήρους υποταγής.

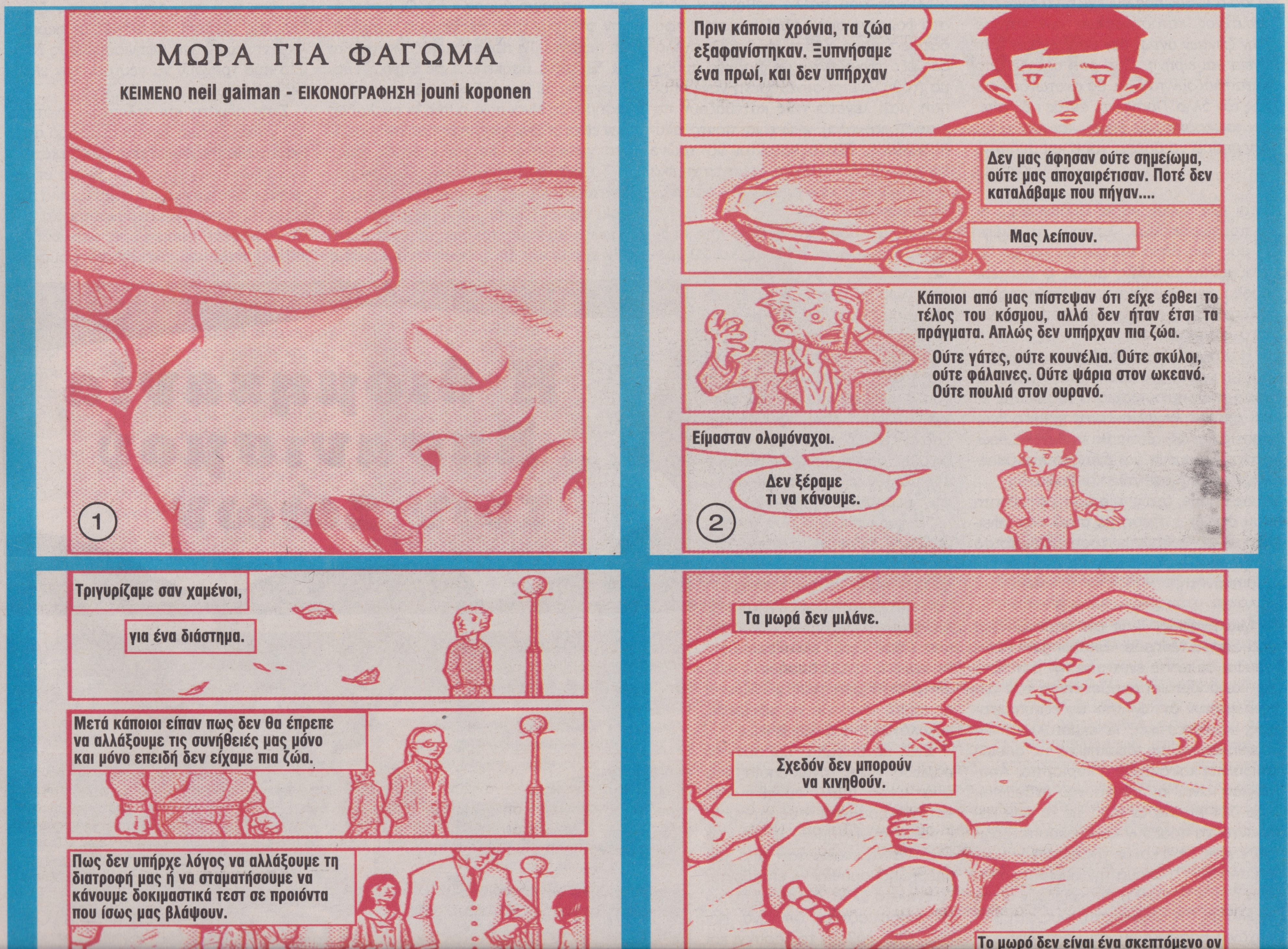
νεις, διότι διαπίστωσα ξαφνικά πως δεν ήμουν ο μόνος που πέρασε όλη τη μέχρι τότε ζωή του με έναν σιδερένιο χαλκά στο χέρι. Όλοι γύρω μου προσπαθούσαν να το βγάλουν, κάτι που δεν φάνταζε διόλου εύκολο, αν αναλογιστεί κάνεις το πόσα χρόνια ήταν σφιχτά στο δάχτυλο μας. Με μια σίγουρη κίνηση και τον πόνο να μου αναμοχλεύει τα σωθικά, το ξεριζώνω και το οπλίζω στην σφεντόνα μου. Με την άκρη του ματιού μου παρατηρώ ότι το ίδιο κάνουνε και οι σύντροφοι γύρω μου. Σε μια στιγμή, μια στιγμή που θα έκανε και την αιωνιότητα να διαρκεί όσο η φλόγα ενός σπίρτου, μια καταιγίδα από σιδερένια δαχτυλίδια έβαψε την νύχτα

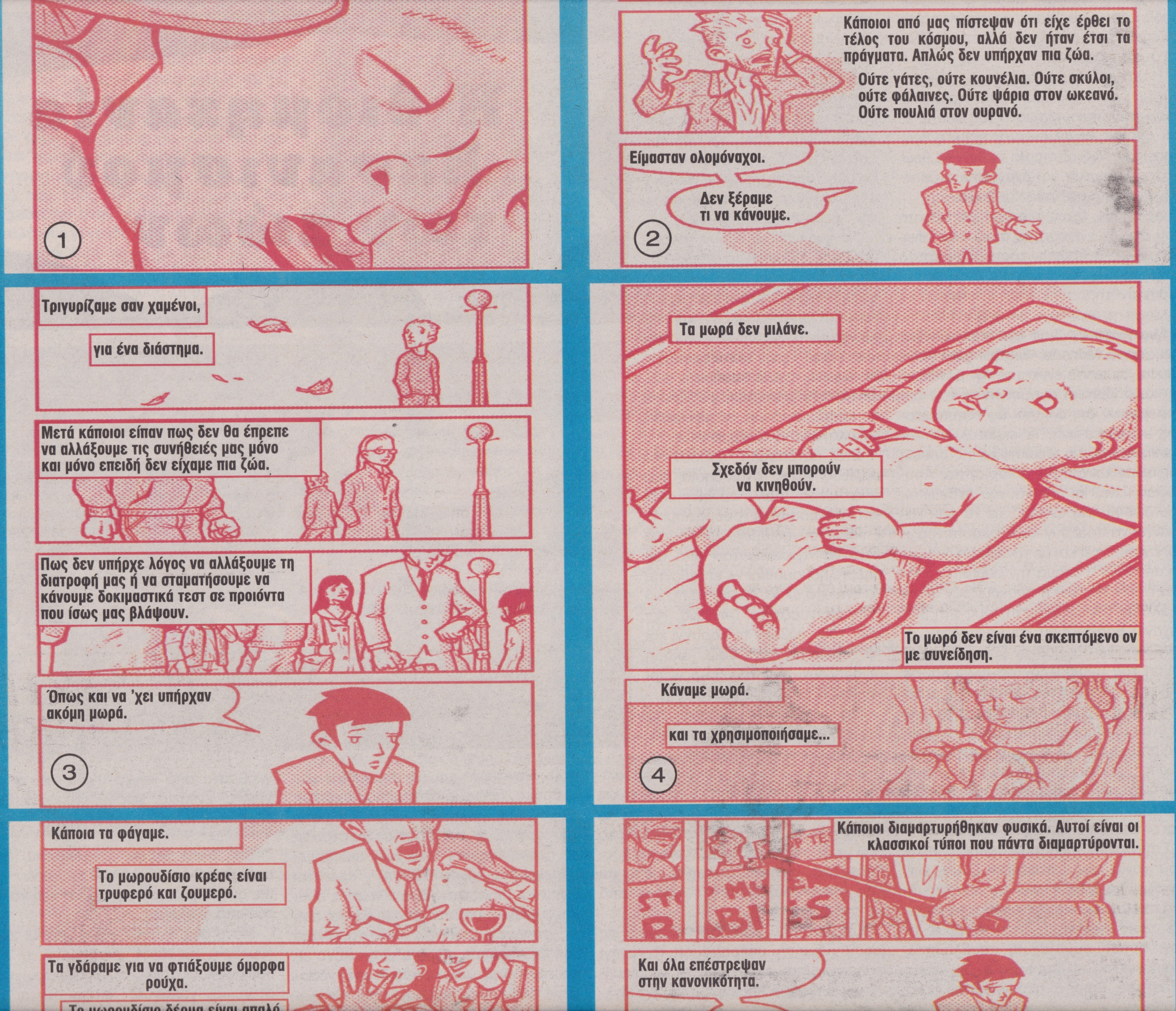
τησή σου, Ταρού, και επίσης ελπίζω να μη σας κουράσα με τις φλυαρίες μου....».

«Όχι φυσικά, Σιάθ, ήταν υπέροχη η ιστορία σου! Όπως πάντα άλλωστε...» και του έκλεισε το μάτι για να γίνει πιο γλαφυρός. Το πρόσωπο του Σιάθ από χλωμό πήρε μια όψη ελαφρώς ερυθρή και γέλασε για να διασκεδάσει τν συστολή που του έφεραν τα εύσημα του Ταρού. «Να σε ρωτήσω και κάτι ακόμη;», πρόσθεσε ο Ταρού και πριν καλά-καλά ολοκληρώσει τη φράση του, η υπόλοιπη συντροφιά γύρισε προς το μέρος του και –το δίχως άλλο– στα μάτια τους μπορούσες να διακρίνεις το στομάχι τους να κρυφογουργουρίζει. «Εντάξει,

την Αναρχική απελευθερωτική δράση

1. Οι σκλάβοι σε μεγάλο κομμάτι του αρχαίου κόσμου, ήταν υποχρεωμένοι απ' τους εξουσιαστές να φορούν ένα σιδερένιο δαχτυλίδι. Το φαινόμενο συνεχίστηκε στους ρωμαϊκούς χρόνους, μέχρι και τους πρώτους αιώνες της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Συχνά δεν επιτρεπόταν στους συγγενείς του νεκρού σκλάβου να αφαιρέσουν το σιδερένιο δαχτυλίδι ούτε κατά την διάρκεια της νεκρικής φροντίδας. Στην αρχαία ελληνική μυθολογία ο Προμηθέας, μετά την απελευθέρωση του απ' το μαρτύριο που του επέβαλαν οι θεοί, υποχρεώθηκε από τον Δία να φοράει ένα σιδερένιο δαχτυλίδι ως σύμβολο πλήρους υποταγής.

ΜΩΡΑ ΓΙΑ ΦΑΓΩΜΑ
ΚΕΙΜΕΝΟ neil gaiman - ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ jouni koponen
1
Πριν κάποια χρόνια, τα ζώα εξαφανίστηκαν. Ξυπνήσαμε ένα πρωί, και δεν υπήρχαν
Δεν μας άφησαν ούτε σημείωμα, ούτε μας αποχαιρέτισαν. Ποτέ δεν καταλάβαμε πού πήγαν....
Μας λείπουν.
Κάποιοι από μας πίστεψαν ότι είχε έρθει το τέλος του κόσμου, αλλά δεν ήταν έτσι τα πράγματα. Απλώς δεν υπήρχαν πια ζώα.
Ούτε γάτες, ούτε κουνέλια. Ούτε σκύλοι, ούτε φάλαινες. Ούτε ψάρια στον ωκεανό. Ούτε πουλιά στον ουρανό.
Είμασταν ολομόναχοι.
Δεν ξέραμε τι να κάνουμε.
2
Τριγυρίζαμε σαν χαμένοι,
για ένα διάστημα.
Μετά κάποιοι είπαν πως δεν θα έπρεπε να αλλάξουμε τις συνήθειές μας μόνο και μόνο επειδή δεν είχαμε πια ζώα.
Πως δεν υπήρχε λόγος να αλλάξουμε τη διατροφή μας ή να σταματήσουμε να κάνουμε δοκιμαστικά τεστ σε προϊόντα που ίσως μας βλάψουν.
Τα μωρά δεν μιλάνε.
Σχεδόν δεν μπορούν να κινηθούν.
Το μωρό δεν είναι ένα σκεπτόμενο ον

1
Κάποιοι από μας πίστεψαν ότι είχε έρθει το τέλος του κόσμου, αλλά δεν ήταν έτσι τα πράγματα. Απλώς δεν υπήρχαν πια ζώα.
Ούτε γάτες, ούτε κουνέλια. Ούτε σκύλοι, ούτε φάλαινες. Ούτε ψάρια στον ωκεανό. Ούτε πουλιά στον ουρανό.
Είμασταν ολομόναχοι.
Δεν ξέραμε τι να κάνουμε.
2
Τριγυρίζαμε σαν χαμένοι,
για ένα διάστημα.
Μετά κάποιοι είπαν πως δεν θα έπρεπε να αλλάξουμε τις συνήθειές μας μόνο και μόνο επειδή δεν είχαμε πια ζώα.
Πως δεν υπήρχε λόγος να αλλάξουμε τη διατροφή μας ή να σταματήσουμε να κάνουμε δοκιμαστικά τεστ σε προϊόντα που ίσως μας βλάψουν.
Όπως και να 'χει υπήρχαν ακόμη μωρά.
3
Τα μωρά δεν μιλάνε.
Σχεδόν δεν μπορούν να κινηθούν.
Το μωρό δεν είναι ένα σκεπτόμενο ον με συνείδηση.
Κάναμε μωρά.
και τα χρησιμοποιήσαμε...
4
Κάποια τα φάγαμε.
Το μωρουδίσιο κρέας είναι τρυφερό και ζουμερό.
Τα γδάραμε για να φτιάξουμε όμορφα ρούχα.
Κάποιοι διαμαρτυρήθηκαν φυσικά. Αυτοί είναι οι κλασσικοί τύποι που πάντα διαμαρτύρονται.
Και όλα επέστρεψαν στην κανονικότητα.

Μετά κάποιοι είπαν πως δεν θα έπρεπε να αλλάξουμε τις συνήθειές μας μόνο και μόνο επειδή δεν είχαμε πια ζώα.
Πως δεν υπήρχε λόγος να αλλάξουμε τη διατροφή μας ή να σταματήσουμε να κάνουμε δοκιμαστικά τεστ σε προϊόντα που ίσως μας βλάψουν.
Όπως και να 'χει υπήρχαν ακόμη μωρά.
3
Σχεδόν δεν μπορούν να κινηθούν.
Το μωρό δεν είναι ένα σκεπτόμενο ον με συνείδηση.
Κάναμε μωρά.
και τα χρησιμοποιήσαμε...
4
Κάποια τα φάγαμε.
Το μωρουδίσιο κρέας είναι τρυφερό και ζουμερό.
Τα γδάραμε για να φτιάξουμε όμορφα ρούχα.
Το μωρουδίσιο δέρμα είναι απαλό και άνετο στην αίσθηση.
Κάποια τα χρησιμοποιήσαμε για να κάνουμε τεστ. Ανοίξαμε διάπλατα τα μάτια τους και ρίξαμε απορρυπαντικά και σαμπουάν σταγόνα σταγόνα. Τα χαράξαμε και τα κάψαμε, τους κάναμε εγκαύματα, τα αλυσοδέσαμε και τους χώσαμε ηλεκτρόδια στον εγκέφαλο. Τους κάναμε ενέσεις, τα παγώσαμε και τους ρίξαμε ακτινοβολία. Τα βάλαμε να αναπνέουν καπνούς, τους βάλαμε φάρμακα και ναρκωτικά να κυλούν στις φλέβες τους μέχρι να σταματήσουν να ανασαίνουν ή μέχρι να σταματήσει να κυλά το αίμα στο σωματάκι τους. Ήταν σκληρό μεν, αλλά απαραίτητο. Κανείς δεν μπορούσε να το αμφισβητίσει. Αφού είχαν φύγει όλα τα ζώα, τι άλλο θα μπορούσαμε να κάνουμε;
5
Κάποιοι διαμαρτυρήθηκαν φυσικά. Αυτοί είναι οι κλασσικοί τύποι που πάντα διαμαρτύρονται.
Και όλα επέστρεψαν στην κανονικότητα.
Μόνο που...
Εχτές, όλα τα μωρά εξαφανίστηκαν...
...δεν ξέρουμε τι να κάνουμε χωρίς αυτά...
Κάτι θα σκεφτούμε όμως. Οι άνθρωποι είναι έξυπνοι.
Αυτό είναι το γνώρισμα που μας κάνει ανώτερους από τα ζώα και τα μωρά.
Κάτι θα σκεφτούμε...
6
τέλος

Η βιομηχανία Βασανισμού των ζώων

«Όσο ο Άνθρωπος συνεχίζει να είναι ο άσπλαχνος καταστροφέας των κατώτερων ζώντων όντων δεν θα γνωρίσει ποτέ υγεία και ειρήνη. Γιατί όσο οι άνθρωποι κατασφάζουν τα ζώα, θα σκοτώνουν ο ένας τον άλλο. Πράγματι, αυτός που σπείρει τον καρπό του φόνου και του πόνου δεν μπορεί να δρέψει χαρά και αγάπη».

Πυθαγόρας

Ναι μεν, αλλά, κύριε Πυθαγόρα... ας προχωρήσουμε, λοιπόν, τη σκέψη μας ένα βήμα παρακάτω και ας δεχτούμε ότι ακριβώς αυτός ο διαχωρισμός των έμβιων όντων σε κατώτερα και ανώτερα είναι που έχει φέρει τον πλανήτη στο μη παρέκει!

Η συνύπαρξη, με δεδομένη τη διαφορά, με όρους ισοτιμίας (ισότητας) ανάμεσα στα δημιουργήματα της φύσης είναι από τις θεμελιακές αναρχικές θεωρήσεις και ως τέτοια θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη για έναν κόσμο απαλλαγμένο από αφέντες και δούλους.

Ας δούμε, όμως, μια πραγματικότητα που δεν έχει σχέση με αυτό που οφείλουμε ως άνθρωποι τόσο στον εαυτό μας όσο και στα υπόλοιπα όντα αυτού του πλανήτη.

Μια αναφορά μας στο ντοκυμαντέρ του Shaun Monson **«Earthlings»[1]** περιγράφει σε πέντε ενότητες την ρατσιστική και σαδιστική αντιμετώπιση των άλλων έμβιων όντων από τις εξουσιαστικές, καταπιεστικές κι εκμεταλλευτικές συνθήκες και τις ιδεοληψίες τις οποίες επιβάλλει και διαχέει η κυριαρχία. Αποδέκτες είναι οι σύγχρονοι άνθρωποι, που δεν γνωρίζουν πως, με τα όσα καλούνται να πράξουν κάθε εικοσιτετράωρο, σχετίζονται και με την άμεση ή έμμεση αποδοχή ή ακόμα την συμμετοχή (όσων συμμετέχουν) ή αποκομίζουν υλικά οφέλη με την συμμετοχή τους στη βιομηχανία βασανισμού και μαρτυρικής ε-

συνθήκες που πολλά πεθαίνουν μέσα στα φορτηγά από ασφυξία, ασιτία, αφυδάτωση, κρύο, ζέστη, φόβο. Οι αγελάδες εξαναγκάζονται σε διαρκές άρμεγμα (τούς γίνεται συνεχόμενη γονιμοποίηση γιατί λέγεται πως κατεβάζουν περισσότερο γάλα), ενώ είναι πάντα αλυσοδεμένες. Εξαναγκάζονται να τρώνε τις γνωστές ζωοτροφές, γεμάτες χημικά και αντιβιοτικά, που προκαλούν σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια.

Μια αγελάδα στο φυσικό της περιβάλλον μπορεί να ζήσει ως και 20 χρόνια, ενώ όσες ζουν σε συνθήκες αιχμαλωσίας στα 4 με 5 χρόνια πεθαίνουν. Σφαγιάζονται με κάθε δυνατό τρόπο μέσα και έξω από κλωβούς, αλλά πολλές φορές διατηρούν τις αισθήσεις τους αργοπεθαίνοντας από την αιμορραγία. Τα μικρά απομακρύνονται από τις μητέρες μόλις τη δεύτερη μέρα από τη γέννησή τους και περιμένουν αλυσοδεμένα όρθια την ημερομηνία της σφαγής.

Τα χοιρινά δεν έχουν καλύτερη μοίρα. Τεχνητή γονιμοποίηση, παραμορφώσεις, κανιβαλισμός, κόψιμο ουράς, αυτιών, αφαίρεση δοντιών, γεννητικών οργάνων (όλα «χωρίς αναισθητικό»). Στο τέλος, αφού έχουν κατακρεουργηθεί και ενώ πολλά διατηρούν ακόμη τις αισθήσεις τους, βυθίζονται σε καυτό νερό για να αφαιρεθεί ευκολότερα το τρίχωμα τους.

Στα κοτόπουλα κόβουν το ράμφος χωρίς αναισθησία όσο είναι μικρά (πολύ συνηθισμένοι είναι οι πρόσθετοι τραυματισμοί). Επίσης, συνηθισμένο φαινόμενο είναι να «τρελαίνονται» από τον υπερπληθυσμό και να επιτίθενται το ένα στο άλλο. Αλλού τα πτηνά ξεπουπουλιάζονται ζωντανά. Και εδώ, τούς κόβουν το λαρύγγι και

σουν, σπάσιμο ουράς κ.ά.). Οι μισές, όταν φτάνουν στον προορισμό, έχουν ήδη πεθάνει. Τα πτώματα γδέρνονται και τα δέρματα υπόκεινται σε χημική επεξεργασία σε βυρσοδεψεία. Σημαντική επισήμανση είναι πως αυτές οι αγελάδες δεν είναι οι ίδιες με αυτές που προορίζονται για κατανάλωση του κρέατός τους.

Τα πιο «φιρμάτα» ρούχα κατασκευάζονται με γούνες από άγρια ζώα (τα οποία στριφογυρνάνε όλη μέρα στα στενά κλουβιά τους, τελείως άρρωστα από τον εγκλεισμό -με τραύματα, μολύνσεις

ποι (και έρευνα για το καλό των ζώων δηλ. της τσέπης) και σκηνές με περιπολικά να κυνηγάνε αφηνιασμένους Ντάμπο που τρέχουν να γευτούν την ελευθερία δυστυχώς για πολύ λίγο.

Στην πέμπτη και τελευταία ενότητα του ντοκυμανταίρ γίνεται αναφορά **στην βιομηχανία της επιστήμης**. Δέκα εκατομμύρια ζώα πεθαίνουν κάθε χρόνο σε ιατρικά, επιστημονικά και στρατιωτικά πειράματα (χιμπατζής αστροναύτης και άλλα ανέκδοτα), όπου χωρίς νάρκωση υποβάλλονται σε ακρωτηριασμούς, ε-

Πυθαγόρας

Ναι μεν, αλλά, κύριε Πυθαγόρα... ας προχωρήσουμε, λοιπόν, τη σκέψη μας ένα βήμα παρακάτω και ας δεχτούμε ότι ακριβώς αυτός ο διαχωρισμός των έμβιων όντων σε κατώτερα και ανώτερα είναι που έχει φέρει τον πλανήτη στο μη παρέκει!

Η συνύπαρξη, με δεδομένη τη διαφορά, με όρους ισοτιμίας (ισότητας) ανάμεσα στα δημιουργήματα της φύσης είναι από τις θεμελιακές αναρχικές θεωρήσεις και ως τέτοια θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη για έναν κόσμο απαλλαγμένο από αφέντες και δούλους.

Ας δούμε, όμως, μια πραγματικότητα που δεν έχει σχέση με αυτό που οφείλουμε ως άνθρωποι τόσο στον εαυτό μας όσο και στα υπόλοιπα όντα αυτού του πλανήτη.

Μια αναφορά μας στο ντοκυμαντέρ του Shaun Monson «**Earthlings**»[1] περιγράφει σε πέντε ενότητες την ρατσιστική και σαδιστική αντιμετώπιση των άλλων έμβιων όντων από τις εξουσιαστικές, καταπιεστικές κι εκμεταλλευτικές συνθήκες και τις ιδεοληψίες τις οποίες επιβάλλει και διαχέει η κυριαρχία. Αποδέκτες είναι οι σύγχρονοι άνθρωποι, που δεν γνωρίζουν πως, με τα όσα καλούνται να πράξουν κάθε εικοσιτετράωρο, σχετίζονται και με την άμεση ή έμμεση αποδοχή ή ακόμα την συμμετοχή (όσων συμμετέχουν) ή αποκομίζουν υλικά οφέλη με την συμμετοχή τους στη βιομηχανία βασανισμού και μαρτυρικής εξόντωσης εκατομμυρίων ζώων, στην μόλυνση του περιβάλλοντος αλλά και σε αρκετές δυσάρεστες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Ουσιαστικά επεξηγεί με έναν ορισμένο τρόπο πως ο λεγόμενος σπισισμός[2] (= η ανωτερότητα ενός είδους, –βασικά του ανθρώπινου– απέναντι στα άλλα έμβια όντα) έχει την ίδια βάση με τον ρατσισμό και τον σεξισμό (και όλους τους ...κακούς -ισμούς).

Στην *πρώτη ενότητα* αναφέρεται στην βιομηχανία των **κατοικίδιων ζώων**. Παρακολουθεί κανείς εικόνες στοιβαγμένων κουταβιών κτλ. σε ακάθαρτα κλου-

τις γνωστές ζωοτροφές, γεμάτες χημικά και αντιβιοτικά, που προκαλούν σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια.

Μια αγελάδα στο φυσικό της περιβάλλον μπορεί να ζήσει ως και 20 χρόνια, ενώ όσες ζουν σε συνθήκες αιχμαλωσίας στα 4 με 5 χρόνια πεθαίνουν. Σφαγιάζονται με κάθε δυνατό τρόπο μέσα και έξω από κλωβούς, αλλά πολλές φορές διατηρούν τις αισθήσεις τους αργοπεθαίνοντας από την αιμορραγία. Τα μικρά απομακρύνονται από τις μητέρες μόλις τη δεύτερη μέρα από τη γέννησή τους και περιμένουν αλυσοδεμένα όρθια την ημερομηνία της σφαγής.

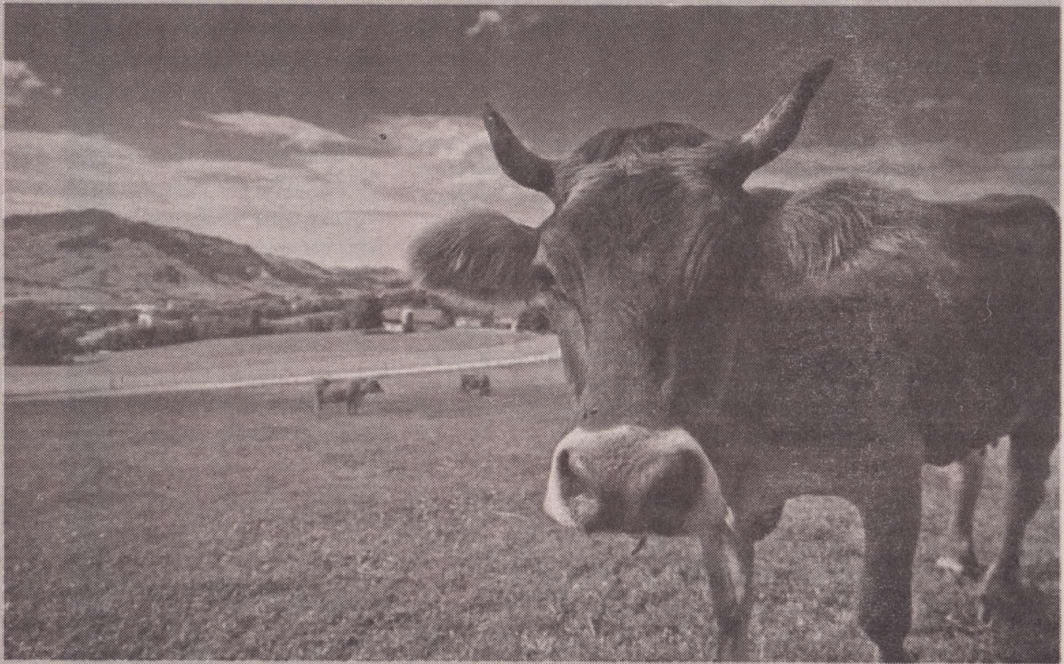
Τα χοιρινά δεν έχουν καλύτερη μοίρα. Τεχνητή γονιμοποίηση, παραμορφώσεις, κανιβαλισμός, κόψιμο ουράς, αυτιών, αφαίρεση δοντιών, γεννητικών οργάνων (όλα «χωρίς αναισθητικό»). Στο τέλος, αφού έχουν κατακρεουργηθεί και ενώ πολλά διατηρούν ακόμη τις αισθήσεις τους, βυθίζονται σε καυτό νερό για να αφαιρεθεί ευκολότερα το τρίχωμα τους.

Στα κοτόπουλα κόβουν το ράμφος χωρίς αναισθησία όσο είναι μικρά (πολύ συνηθισμένοι είναι οι πρόσθετοι τραυματισμοί). Επίσης, συνηθισμένο φαινόμενο είναι να «τρελαίνονται» από τον υπερπληθυσμό και να επιτίθενται το ένα στο άλλο. Αλλού τα πτηνά ξεπουπουλιάζονται ζωντανά. Και εδώ, τούς κόβουν το λαρύγγι και τα κρεμούν, εν όσω ακόμη σφαδάζουν, από τσιγκέλια μέχρι να βγει η τελευταία τους πνοή.

Για να κατασκευαστεί το γνωστό έδεσμα φουά-γκρα, η πάπια ταΐζεται μέχρι να σκάσει.

Στο τέλος των παραπάνω διαδικασιών, όλα τα περιττώματα, τα ούρα και τα χημικά μαζί με τα υπολείμματα του υπολείμματος από τα πτώματα (παρ' όλο που μέχρι και το αίμα μαζεύουν με κουβάδες για να χρησιμοποιηθεί ...όλο και κάτι μένει) καταλήγουν στο νερό και από κει στη θάλασσα.

Η βιομηχανία Βασανισμού των ζώων

Τα πιο «φίρματα» ρούχα κατασκευάζονται με γούνες από άγρια ζώα (τα οποία στριφογυρνάνε όλη μέρα στα στενά κλουβιά τους, τελείως άρρωστα από τον εγκλεισμό -με τραύματα, μολύνσεις κτλ). Θανατώνονται με μονοξείδιο του άνθρακα, ασφυξία, στρυχνίνη, σπάσιμο λαιμού και ηλεκτρικό ρεύμα δια μέσω του ορθού. Η εγκληματική διαστροφή σε πλήρη έξαρση! Υπάρχουν ακόμα και περιπτώσεις χωρών όπου γδέρνονται ζωντανά, όπως στην Κίνα. Γνωστές είναι και οι εικόνες από τις νεκρές φώκιες που

μυριάδα ζώα πεθαίνουν κάθε χρόνο σε ιατρικά, επιστημονικά και στρατιωτικά πειράματα (χιμπατζής αστροναύτης και άλλα ανέκδοτα), όπου χωρίς νάρκωση υποβάλλονται σε ακρωτηριασμούς, εγκαύματα από καυτά υγρά, αέρια και χημικά, ενέσεις, χειρουργικές επεμβάσεις, αλλά και ψυχολογική βία.

Ένα άλλο **βίντεο**[4] αναφέρεται, επίσης, στη βιομηχανία των τροφίμων και πιο συγκεκριμένα **στην παραγωγή γάλακτος από αγελάδες**

κή και σαδιστική αντιμετώπιση των άλλων έμβιων όντων από τις εξουσιαστικές, καταπιεστικές κι εκμεταλλευτικές συνθήκες και τις ιδεοληψίες τις οποίες επιβάλλει και διαχέει η κυριαρχία. Αποδέκτες είναι οι σύγχρονοι άνθρωποι, που δεν γνωρίζουν πως, με τα όσα καλούνται να πράξουν κάθε εικοσιτετράωρο, σχετίζονται και με την άμεση ή έμμεση αποδοχή ή ακόμα την συμμετοχή (όσων συμμετέχουν) ή αποκομίζουν υλικά οφέλη με την συμμετοχή τους στη βιομηχανία βασανισμού και μαρτυρικής εξόντωσης εκατομμυρίων ζώων, στην μόλυνση του περιβάλλοντος αλλά και σε αρκετές δυσάρεστες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Ουσιαστικά επεξηγεί με έναν ορισμένο τρόπο πως ο λεγόμενος σπισισμός[2] (= η ανωτερότητα ενός είδους, –βασικά του ανθρώπινου– απέναντι στα άλλα έμβια όντα) έχει την ίδια βάση με τον ρατσισμό και τον σεξισμό (και όλους τους ...κακούς -ισμούς).

Στην *πρώτη ενότητα* αναφέρεται στην βιομηχανία των **κατοικίδιων ζώων**. Παρακολουθεί κανείς εικόνες στοιβαγμένων κουταβιών κτλ, σε ακάθαρτα κλουβιά χωρίς κτηνίατρο, όπου συνήθως αναπτύσσουν ψυχολογικά προβλήματα, περιμένοντας να πουληθούν σε νέους ιδιοκτήτες. Επίσης, περιγράφεται το τί συμβαίνει με τα αδέσποτα που πεθαίνουν, είτε από κακές συνθήκες στους δρόμους των πόλεων είτε στα κλουβιά του μπόγια με διάφορες μεθόδους ευθανασίας, όπου κάποιες κρατούν ως 20 λεπτά της ώρας (π.χ. θάλαμος αερίων) είτε με φόλες, τουφεκισμό ή μέσα στις σκουπιδιάρες!

Στη *δεύτερη ενότητα* αναφέρεται στην **βιομηχανία των τροφίμων**. Οι εικόνες από τα σφαγεία είναι συγκλονιστικές. Τα βοοειδή σημαδεύονται στο πρόσωπο ή αλλού με πυρωμένο σίδερο, τούς αφαιρούν τα κέρατα με κόφτες, πειθαρχούνται με ματσουκιές ή ηλεκτροσόκ, μεταφέρονται σε τόσο άθλιες

μη τις αισθήσεις τους, βυθίζονται σε καυτό νερό για να αφαιρεθεί ευκολότερα το τρίχωμα τους.

Στα κοτόπουλα κόβουν το ράμφος χωρίς αναισθησία όσο είναι μικρά (πολύ συνηθισμένοι είναι οι πρόσθετοι τραυματισμοί). Επίσης, συνηθισμένο φαινόμενο είναι να «τρελαίνονται» από τον υπερπληθυσμό και να επιτίθενται το ένα στο άλλο. Αλλού τα πτηνά ξεπουπουλιάζονται ζωντανά. Και εδώ, τούς κόβουν το λαρύγγι και τα κρεμούν, εν όσω ακόμη σφαδάζουν, από τσιγκέλια μέχρι να βγει η τελευταία τους πνοή.

Για να κατασκευαστεί το γνωστό έδεσμα φουά-γκρα, η πάπια ταΐζεται μέχρι να σκάσει.

Στο τέλος των παραπάνω διαδικασιών, όλα τα περιττώματα, τα ούρα και τα χημικά μαζί με τα υπολείμματα του υπολείμματος από τα πτώματα (παρ' όλο που μέχρι και το αίμα μαζεύουν με κουβάδες για να χρησιμοποιηθεί ...όλο και κάτι μένει) καταλήγουν στο νερό και από κει στη θάλασσα.

Και μιας που λέμε για θάλασσα, ας μην ξεχνάμε την υπεραλίευση, το κυνήγι φαλαινών (που εκτός από το καμάκι γίνεται με όπλα ή και εκρηκτικά) και δελφινιών.

Στην *τρίτη ενότητα, το ντοκυμανταίρ* αναφέρεται στην **βιομηχανία της ένδυσης-υπόδησης**. Συνήθως οι μεγάλες αλυσίδες χρησιμοποιούν φτηνό δέρμα αγελάδας που προέρχεται από απομακρυσμένες επαρχίες της Ινδίας. Να θυμίσουμε ότι εκεί η αγελάδα θεωρείται ιερή. Πράγματι, οι ινδοί ιδιοκτήτες αγελάδων πείθονται πως τις στέλνουν σε φάρμα, στο «μικρό σπίτι στο λιβάδι». Αντιθέτως, οι αγελάδες φορτώνονται σε φορτηγά και διανύουν χιλιόμετρα, έχοντας υποστεί πάμπολλα βασανιστήρια (καυτερό πιπέρι στα μάτια για να συνεχίσουν να είναι όρθιες και να μην καταρρεύ-

κτλ). Θανατώνονται με μονοξείδιο του άνθρακα, ασφυξία, στρυχνίνη, σπάσιμο λαιμού και ηλεκτρικό ρεύμα δια μέσω του ορθού. Η εγκληματική διαστροφή σε πλήρη έξαρση! Υπάρχουν ακόμα και περιπτώσεις χωρών όπου γδέρνονται ζωντανά, όπως στην Κίνα. Γνωστές είναι και οι εικόνες από τις νεκρές φώκιες που τις χτυπάνε στο κεφάλι, όπως στο βίντεο της Greenpeace, αλλά εδώ η εικόνα είναι πιο «γλαφυρή» καθώς δείχνει γδαρμένο το ζώο στο πάλλευκο τοπίο του Καναδά.[3]

Η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στην **βιομηχανία της ψυχαγωγίας**, όπου ο πόνος έχει γίνει άθλημα. Πολλά είναι τα βασανιστήρια που γίνονται κατά την προετοιμασία ενός ζώου για να βγει στο κοινό θυμωμένο και αγριεμένο. Ταυρομαχίες, σκυλομαχίες, κοκορομαχίες, ροντέο, ιπποδρομίες, σκυλοδρομίες, γουρουνοδρομίες, μυρμηγκοφαγοδρομίες(!), στρουθοκαμηλοδρομίες(!!).

Αλίμονο! Μιλάμε για φαντασία που καλπάζει. Ψάρεμα, κυνήγι... λένε πως αν αναγκαζόμασταν να σκοτώσουμε ό,τι θα τρώγαμε θα γινόμασταν χορτοφάγοι άμεσα. Τέλος, τσίρκα και ζωολογικοί κή-

γκαύματα από καυτά υγρά, αέρια και χημικά, ενέσεις, χειρουργικές επεμβάσεις, αλλά και ψυχολογική βία.

Ένα άλλο **βίντεο[4]** αναφέρεται, επίσης, στη βιομηχανία των τροφίμων και πιο συγκεκριμένα **στην παραγωγή γάλατος από αγελάδες**.

Μόνο στις Η.Π.Α., πάνω από 42 εκατομμύρια αγελάδες υποφέρουν και πεθαίνουν κάθε χρόνο στη βιομηχανία κρέατος και γάλακτος. Μαρκάρονται με καυτά σίδερα (εγκαύματα 3ου βαθμού), τους κόβουν ή τούς καίνε τα κέρατα, και ευνουχίζουν τα αρσενικά και όλα αυτά χωρίς νάρκωση. Μετά ακολουθείται η διαδικασία της πάχυνσης μέχρι την τελική εξόντωση.

Οι αγελάδες είναι κοινωνικά ζώα και επιθυμούν να ζουν σε κοπάδι, και συνδέονται μεταξύ τους με ισχυρούς δεσμούς όπως τα σκυλιά. (...) Περιγράφοντας το πώς αργοπεθαίνουν, σε μια συνέντευξη στην Washington Post, ένας εργάτης λέει «Πεθαίνουν κομμάτι κομμάτι».

Η εξυπνάδα τους και η ιδιοσυγκρασία τους διαφέρει από αγελάδα σε αγελάδα. Γνωρίζουν πώς να βρουν τη λύση σε

κάποιο πρόβλημα, όπως να σπρώξουν ένα καπάκι για να πιούν νερό από μια ποτίστρα κτλ (...) Επίσης, κάθε αγελάδα μπορεί να ξεχωρίσει πάνω από 100 μέλη του κοπαδιού και οι κοινωνικές σχέσεις παίζουν μεγάλο ρόλο στην αγελαδίσια ζωή τους. Αυτές οι σχέσεις διαταράσσονται στις συνθήκες αιχμαλωσίας με μεγάλο αριθμό κεφαλών και μάλιστα, όταν υπερβαίνουν τις 200 τον αριθμό, αρχίζουν να γίνονται επιθετικές προς τις υπόλοιπες.

Πέρα από την έλλειψη σωστής περίθαλψης, πεθαίνουν από το κρύο σε πολιτείες όπως η Μοντάνα, η Νεμπράσκα και η Β. Ντακότα. Αντιθέτως, σκάνε στην κυριολεξία από τη ζέστη στο Τέξας και την Αριζόνα.

Η διατροφή τους είναι τελείως αφύσικη. Υποφέρουν από χρόνιους πόνους, κάτι σαν μια γαστρίτιδα που δεν περνάει ποτέ. Το στομάχι τους γεμίζει αέρια και τα πνευμόνια δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά γιατί συμπιέζονται. Παρατηρείται κίρρωση του ήπατος σε ποσοστό 32%, αλλά και έλκη στομάχου που αποβαίνουν και μοιραία. Αναπνέουν συνεχώς αμμωνία, μεθάνιο και άλλα χημικά και η αναπνοή τους γίνεται με δυσκολία και πόνο. Τις ταΐζουν αντιβιοτικά συνεχώς για να μείνουν ζωντανές σε αυτές τις άθλιες συνθήκες.

Οι θηλυκές μένουν συνεχώς έγκυες μέχρι να μην ανταποκρίνονται πλέον και να πάνε για σφάξιμο.

Οι αγελάδες, όπως κάθε θηλαστικό, παράγουν γάλα για να ταΐσουν τα μωρά τους. Για να συνεχίσουν να παράγουν γάλα, οι κτηνοτροφικές μονάδες προχωρούν σε τεχνητή γονιμοποίηση κάθε χρόνο. Τους παίρνουν τα μωρά με το που θα γεννηθούν, και όπως όλα τα ζώα έχοντας ισχυρά μητρικά ένστικτα, ουρλιάζουν για μέρες μετά τον αποχωρισμό από τα μικρά τους. Έπειτα οι μητέρες συνδέονται σε μηχανές αρμέγματος, [illegible]

λουθούν μια διατροφή με υγρά χαμηλά σε σίδηρο και μικρής διατροφικής αξίας. Έτσι αρρωσταίνουν και πάσχουν από αναιμία, διάρροιες και πνευμονία. Τα κέρατα τους αφαιρούνται με τον βίαιο τρόπο που έχουμε περιγράψει παραπάνω, αλλά ο πόνος συχνά παραμένει και γίνεται χρόνιος. Τέλος, να θυμίσουμε και το τελικό στάδιο που είναι το σφάξιμο με ποικίλους βάναυσους τρόπους, και πως συχνά οι αγελάδες διατηρούν τις αισθήσεις τους για αρκετά λεπτά.

Στη **Μεγάλη Βρετανία**, θυσιάζοντας τη δημόσια υγεία και τα μέτρα ασφάλειας στο βωμό του κέρδους, η κυβέρνηση Θάτσερ **είχε επιτρέψει την παραγωγή φθηνών κρεατάλευρων που μετατρέπουν τις φυτοφάγες αγελάδες σε σαρκοβόρες και διαδίδουν την ασθένεια πρώτα στα ζώα και ύστερα στον άνθρωπο.** Η κυβέρνηση καθησυχάζει το κοινό που είχε πανικοβληθεί με την εμφάνιση των πρώτων θυμάτων. *«Μου ανακοίνωσαν ότι ο γιος μου έπασχε από Κρόιτσφελντ-Γιάκομπς (σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια) και αμέσως μετά μου είπαν: Μη μιλήσεις στον τύπο»*, διηγείται ο πατέρας του Μάθιου. Με τη σειρά τους, οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις καθησυχάζουν τη δική τους κοινή γνώμη ισχυριζόμενες ότι η ασθένεια είναι καθαρά βρετανική. Όταν θα παρουσιάζεται το πρώτο θύμα στη Γαλλία, οι αρχές προσπαθούν να αρνηθούν κάθε ευθύνη. *«Προσπαθούσα να βρω ένα πιστοποιητικό θανάτου της αδερφής μου που να αποδεικνύει ότι πέθανε από Κρόιτσφελντ-Γιάκομπς, αλλά μάταια»*, διηγείται ο Ζαν Ντουαμέλ, αδερφός του πρώτου θύματος. *«Κανείς δεν μου το έδινε και οι αρχές είχαν εξαφανισθεί. Έμοιαζε σαν συνωμοσία σε κινηματογραφική ταινία». «Παρακολουθούσαν το τηλέφωνό μου σαν να ήμουν τρομοκράτης»*, προσθέτει ο Ολιβιέ Ντιπλεσί, δικηγόρος των οικογενειών των θυμάτων στη Γαλλία.[5]

ρους την ημέρα σε κάθε αγελάδα, δηλαδή περίπου 100 κιλά παραπάνω το μήνα κέρδος για τους παραγωγούς.

Παραστατικό είναι και το ντοκυμαντέρ ***Super Size Me*** (2004), του Morgan Valentine Spurlock. Αποφάσισε να γίνει ο ίδιος πειραματόζωο το 2003, όπου έτρωγε τρία γεύματα McDonald's κάθε μέρα και τίποτε άλλο για 30 μέρες. Κατέληξε να λαμβάνει τις διπλές από τις συνιστώμενες θερμίδες ημερησίως, ενώ ταυτόχρονα προσάρμοσε την άσκηση του σε αυτή του μέσου αμερικανού (ήτοι 1,5 μίλι περπάτημα την ημέρα). Πήρε 11 κιλά, απόκτησε προβλήματα στην λειτουργία του ήπατος και σαν αν μην του έφταναν αυτά άρχισε να πάσχει και από κατάθλιψη. Οι γιατροί τού είπαν πως τα συμπτώματα στον οργανισμό του ήταν αυτά ενός ανθρώπου με σοβαρό πρόβλημα ...αλκοολισμού. Του πήρε 14 μήνες να επανέλθει στα φυσιολογικά του κιλά.[6]

Πέρα, βέβαια, από την κακομεταχείριση των ζώων, την μη-ηθική του όλου θέματος και τις βλάβες στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία, υπάρχουν και άλλες προεκτάσεις στην μαζική παραγωγή τροφής. **«Είμαστε ό,τι τρώμε και αν δεν ξέρουμε τι τρώμε δεν ξέρουμε ποιοί είμαστε»,** απαντά ο καθηγητής της κοινωνιολογίας Πωλ Αριές, συγγραφέας δύο πολύκροτων βιβλίων ενάντια στην «κοινωνία των Μακ Ντόναλντς». *«Κάτι πολύ σημαντικό παίζεται σήμερα γύρω από το τραπέζι μας, που ξεπερνά την κουζίνα και φτάνει μέχρι την υγεία του πολιτισμού μας. Το φαστ φουντ (ταχυφαγείο) δεν είναι μόνο ανθυγιεινό. Μας προσφέρει ένα φαγητό χωρίς ιστορία και χωρίς γεύση. Το φαστ φουντ μετατρέπει τους ανθρώπους σε παιδιά.* ***Αν οι πολίτες μάθουν να ξεχωρίζουν τις γεύσεις μπορούν να ξεχωρίζουν και τις ιδέες, το καλό και το κακό*»**.

Μετάφραση - απόδοση Κ.

του, γεννημένα στις μεγαλουπόλεις, να αγνοούν οτιδήποτε έχει σχέση με το φυσικό περιβάλλον.

Δεν μπορούν να δουν τα φυτά να φυτρώνουν, τα ζώα να βόσκουν στα λιβάδια... Δεν μπορούν να μυρίσουν τα χόρτα ή να ακούσουν τα βελάσματα. Και δεν μπορούν ούτε να τα φανταστούν.

Ο ζωϊκός και ο φυτικός κόσμος δεν είναι παρά εικόνες σε περιτυλίγματα ή σε διαφημιστικά σποτ. Τεμαχισμένος σε τυποποιημένα «βολικά» πακέτα -έτσι ώστε να καταλαμβάνουν μικρό χώρο στο ψυγείο-, άμορφος, με «κατασκευασμένα» χρώματα και μυρωδιές. Το ανθρώπινο όν, στερημένο από τη δυνατότητα να βρει τον εαυτό του μέσα στο φυσικό κόσμο, να νιώσει μέρος της φύσης, τον παλμό της ζωής των πλασμάτων που αναπτύσσονται μέσα σ' αυτήν, φυλακισμένο μέσα στις μεγαλουπόλεις, χωρίς ορίζοντα, χωρίς ουρανό, χωρίς τις κραυγές και τους ψίθυρους της ζωής στη φύση, μεταλλάσσεται.

Οι σύγχρονοι κάτοικοι των αστικών πόλεων –ειδικά οι νεότεροι– δεν είναι σε θέση, όχι μόνο να παράξουν την τροφή τους αλλά ούτε καν να την «αναγνωρίσουν». Αν σε κάποια «εκδρομή» στη φύση συναντήσουν κάποιο ζώο ή φυτό, δεν θα τα ταυτίσουν άμεσα με τις τροφές που αποτελούν μέρος των «επιβεβλημένων από τα διάφορα «μάρκετ»- διατροφικών τους συνηθειών.

Τα διάφορα «μάρκετ» έχουν αντικαταστήσει την τροφό-μάνα Γη.

Η διατροφή είναι μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες, απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής των ανθρώπων. Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί ένα σημαντικό μηχανισμό χειραγώγησης, εξάρτησης και επιβολής. Η επιλογή των φυτικών ή ζωϊκών οργανισμών που θα διατεθούν για βρώση είναι υπό τον έλεγχο των εκάστοτε κρατών, όπως επίσης και οι τρόποι που θα καλλιεργηθούν ή εκτραφούν. Τα απάνθρωπα μέσα που

θαλψης, πεθαίνουν από το κρύο σε πολιτείες όπως η Μοντάνα, η Νεμπράσκα και η Β. Ντακότα. Αντιθέτως, σκάνε στην κυριολεξία από τη ζέστη στο Τέξας και την Αριζόνα.

Η διατροφή τους είναι τελείως αφύσικη. Υποφέρουν από χρόνιους πόνους, κάτι σαν μια γαστρίτιδα που δεν περνάει ποτέ. Το στομάχι τους γεμίζει αέρια και τα πνευμόνια δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά γιατί συμπιέζονται. Παρατηρείται κίρρωση του ύπατος σε ποσοστό 32%, αλλά και έλκη στομάχου που αποβαίνουν και μοιραία. Αναπνέουν συνεχώς αμμωνία, μεθάνιο και άλλα χημικά και η αναπνοή τους γίνεται με δυσκολία και πόνο. Τις ταΐζουν αντιβιοτικά συνεχώς για να μείνουν ζωντανές σε αυτές τις άθλιες συνθήκες.

Οι θηλυκές μένουν συνεχώς έγκυες μέχρι να μην ανταποκρίνονται πλέον και να πάνε για σφάξιμο.

Οι αγελάδες, όπως κάθε θηλαστικό, παράγουν γάλα για να ταΐσουν τα μωρά τους. Για να συνεχίσουν να παράγουν γάλα, οι κτηνοτροφικές μονάδες προχωρούν σε τεχνητή γονιμοποίηση κάθε χρόνο. Τους παίρνουν τα μωρά με το που θα γεννηθούν, και όπως όλα τα ζώα έχοντας ισχυρά μητρικά ένστικτα, ουρλιάζουν για μέρες μετά τον αποχωρισμό από τα μικρά τους. Έπειτα οι μητέρες συνδέονται σε μηχανές αρμέγματος, αρκετές φορές τη μέρα και φυσικά τους χορηγούν και φάρμακα. Τις υποχρεώνουν να παράγουν ως και 4,5 φορές παραπάνω από το γάλα που κανονικά θα παρήγαν. 30 με 50% από τις αγελάδες υποφέρουν από μαστίτιδα εξαιτίας του υπερβολικού αρμέγματος. Όσες πεθάνουν γίνονται κύβοι σούπας, ζωική τροφή ή φθηνό χάμπουργκερ.

Τα νεογέννητα μωρά τους τα παίρνουν μόλις κλείσουν μία μέρα ζωής. Έπειτα τα αλυσοδένουν για να παραμείνει τρυφερό το κρέας λόγω της ακινησίας. Για να είναι το κρέας τους λευκό ακο-

Στη **Μεγάλη Βρετανία**, θυσιάζοντας τη δημόσια υγεία και τα μέτρα ασφάλειας στο βωμό του κέρδους, η κυβέρνηση Θάτσερ **είχε επιτρέψει την παραγωγή φθηνών κρεατάλευρων που μετατρέπουν τις φυτοφάγες αγελάδες σε σαρκοβόρες και διαδίδουν την ασθένεια πρώτα στα ζώα και ύστερα στον άνθρωπο.** Η κυβέρνηση καθησυχάζει το κοινό που είχε πανικοβληθεί με την εμφάνιση των πρώτων θυμάτων. *«Μου ανακοίνωσαν ότι ο γιος μου έπασχε από Κρόιτσφελντ-Γιάκομπς (σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια) και αμέσως μετά μου είπαν: Μη μιλήσεις στον τύπο»*, διηγείται ο πατέρας του Μάθιου. Με τη σειρά τους, οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις καθησυχάζουν τη δική τους κοινή γνώμη ισχυριζόμενες ότι η ασθένεια είναι καθαρά βρετανική. Όταν θα παρουσιάζεται το πρώτο θύμα στη Γαλλία, οι αρχές προσπαθούν να αρνηθούν κάθε ευθύνη. *«Προσπαθούσα να βρω ένα πιστοποιητικό θανάτου της αδερφής μου που να αποδεικνύει ότι πέθανε από Κρόιτσφελντ-Γιάκομπς, αλλά μάταια»*, διηγείται ο Ζαν Ντουαμέλ, αδερφός του πρώτου θύματος. *«Κανείς δεν μου το έδινε και οι αρχές είχαν εξαφανισθεί. Έμοιαζε σαν συνομωσία σε κινηματογραφική ταινία». «Παρακολουθούσαν το τηλέφωνό μου σαν να ήμουν τρομοκράτης»*, προσθέτει ο Ολιβιέ Ντιπλεσί, δικηγόρος των οικογενειών των θυμάτων στη Γαλλία.[5]

Στο **Βέλγιο**, ένας κτηνίατρος και κρατικός επιθεωρητής, ο **Κάρελ Βαν Όπεν, αρνείται όλες τις προτάσεις δωροδοκίας** και εξετάζει συστηματικά τις αγελάδες που έχουν παχυνθεί με ορμόνες. Λίγο μετά, θα δολοφονηθεί από την πανίσχυρη **«μαφία του κρέατος»**. Όταν συλλαμβάνονται από την αστυνομία, οι δολοφόνοι αποκαλύπτουν ότι το σχέδιο της εκτέλεσης του αδιάφθορου κτηνιάτρου είχε την κωδική ονομασία **«Επιχείρηση άρρωστη αγελάδα»**. Οι ορμόνες στις αγελάδες προκαλούν **καρκίνο στον άνθρωπο**, αλλά προσθέτουν 3 κιλά βά-

 του σε αυτή του μέσου αμερικανού (ήτοι 1,5 μίλι περπάτημα την ημέρα). Πήρε 11 κιλά, απόκτησε προβλήματα στην λειτουργία του ήπατος και σαν αν μην του έφταναν αυτά άρχισε να πάσχει και από κατάθλιψη. Οι γιατροί τού είπαν πως τα συμπτώματα στον οργανισμό του ήταν αυτά ενός ανθρώπου με σοβαρό πρόβλημα ...αλκοολισμού. Του πήρε 14 μήνες να επανέλθει στα φυσιολογικά του κιλά.[6]

Πέρα, βέβαια, από την κακομεταχείριση των ζώων, την μη-ηθική του όλου θέματος και τις βλάβες στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία, υπάρχουν και άλλες προεκτάσεις στην μαζική παραγωγή τροφής. **«Είμαστε ό,τι τρώμε και αν δεν ξέρουμε τι τρώμε δεν ξέρουμε ποιοί είμαστε»**, απαντά ο καθηγητής της κοινωνιολογίας Πωλ Αριές, συγγραφέας δύο πολύκροτων βιβλίων ενάντια στην «κοινωνία των Μακ Ντόναλντς». *«Κάτι πολύ σημαντικό παίζεται σήμερα γύρω από το τραπέζι μας, που ξεπερνά την κουζίνα και φτάνει μέχρι την υγεία του πολιτισμού μας. Το φαστ φουντ (ταχυφαγείο) δεν είναι μόνο ανθυγιεινό. Μας προσφέρει ένα φαγητό χωρίς ιστορία και χωρίς γεύση. Το φαστ φουντ μετατρέπει τους ανθρώπους σε παιδιά.* ***Αν οι πολίτες μάθουν να ξεχωρίζουν τις γεύσεις μπορούν να ξεχωρίζουν και τις ιδέες, το καλό και το κακό*»**.

Μετάφραση - απόδοση Κ.

---

1. **www.earthlings.com**
2. Πρόκειται για έναν όρο που κατασκεύασε ο ψυχολόγος Richard D. Ryder το 1973.
3. Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 45 εκτροφεία όπου σκοτώνονται 600.000 γουνοφόρα ζώα κάθε χρόνο, όπως μινκ, αλεπούδες, κουνάβια, αγριόγατες http://adamasto.squat.gr/.
4. **http://www.peta.org/issues/animals-used-for-food/default2.aspx**
5. **http://www.rwf.gr**
6. **http://en.wikipedia.org/wiki/Morgan_Spurlock**

γείο», άμορφος, με «κατασκευασμένα» χρώματα και μυρωδιές. Το ανθρώπινο όν, στερημένο από τη δυνατότητα να βρει τον εαυτό του μέσα στο φυσικό κόσμο, να νιώσει μέρος της φύσης, τον παλμό της ζωής των πλασμάτων που αναπτύσσονται μέσα σ' αυτήν, φυλακισμένο μέσα στις μεγαλουπόλεις, χωρίς ορίζοντα, χωρίς ουρανό, χωρίς τις κραυγές και τους ψίθυρους της ζωής στη φύση, μεταλλάσσεται.

Οι σύγχρονοι κάτοικοι των αστικών πόλεων –ειδικά οι νεότεροι– δεν είναι σε θέση, όχι μόνο να παράξουν την τροφή τους αλλά ούτε καν να την «αναγνωρίσουν». Αν σε κάποια «εκδρομή» στη φύση συναντήσουν κάποιο ζώο ή φυτό, δεν θα τα ταυτίσουν άμεσα με τις τροφές που αποτελούν μέρος των -επιβεβλημένων από τα διάφορα «μάρκετ»- διατροφικών τους συνηθειών.

Τα διάφορα «μάρκετ» έχουν αντικαταστήσει την τροφό-μάνα Γη.

Η διατροφή είναι μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες, απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής των ανθρώπων. Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί ένα σημαντικό μηχανισμό χειραγώγησης, εξάρτησης και επιβολής. Η επιλογή των φυτικών ή ζωικών οργανισμών που θα διατεθούν για βρώση είναι υπό τον έλεγχο των εκάστοτε κρατών, όπως επίσης και οι τρόποι που θα καλλιεργηθούν ή εκτραφούν. Τα απάνθρωπα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υπερπαραγωγή των ζωικών ή φυτικών προϊόντων και η περιβαλλοντική καταστροφή που συνεπάγεται δεν είναι άμεσα ορατά και γνωστά.

Τα βίντεο που αποπειραθήκαμε να περιγράψουμε στο κυρίως κείμενο παρουσιάζουν ξεκάθαρα τη θυσία και τον βασανισμό των ζώων στο βωμό του κέρδους και της υπερκατανάλωσης.

Παρουσιάζουν όμως και την κατάσταση αποκτήνωσης στην οποία έχει οδηγηθεί ο άνθρωπος στο βωμό του ελέγχου, του κέρδους, της επιβολής και της άγνοιας.

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι για λόγους υγείας πρέπει να απέχουμε από τέτοιου είδους τροφή, γιατί ο βασανισμός και το

να πάνε για σφάξιμο.

Οι αγελάδες, όπως κάθε θηλαστικό, παράγουν γάλα για να ταΐσουν τα μωρά τους. Για να συνεχίσουν να παράγουν γάλα, οι κτηνοτροφικές μονάδες προχωρούν σε τεχνητή γονιμοποίηση κάθε χρόνο. Τους παίρνουν τα μωρά με το που θα γεννηθούν, και όπως όλα τα ζώα έχοντας ισχυρά μητρικά ένστικτα, ουρλιάζουν για μέρες μετά τον αποχωρισμό από τα μικρά τους. Έπειτα οι μητέρες συνδέονται σε μηχανές αρμέγματος, αρκετές φορές τη μέρα και φυσικά τους χορηγούν και φάρμακα. Τις υποχρεώνουν να παράγουν ως και 4,5 φορές παραπάνω από το γάλα που κανονικά θα παρήγαν. 30 με 50% από τις αγελάδες υποφέρουν από μαστίτιδα εξαιτίας του υπερβολικού αρμέγματος. Όσες πεθάνουν γίνονται κύβοι σούπας, ζωϊκή τροφή ή φθηνό χάμπουργκερ.

Τα νεογέννητα μωρά τους τα παίρνουν μόλις κλείσουν μία μέρα ζωής. Έπειτα τα αλυσοδένουν για να παραμείνει τρυφερό το κρέας λόγω της ακινησίας. Για να είναι το κρέας τους λευκό ακο-

προσπαθούν να αρνηθούν κάθε ευθύνη. *«Προσπαθούσα να βρω ένα πιστοποιητικό θανάτου της αδερφής μου που να αποδεικνύει ότι πέθανε από Κρόιτσφελντ-Γιάκομπς, αλλά μάταια»*, διηγείται ο Ζαν Ντουαμέλ, αδερφός του πρώτου θύματος. *«Κανείς δεν μου το έδινε και οι αρχές είχαν εξαφανισθεί. Έμοιαζε σαν συνομωσία σε κινηματογραφική ταινία». «Παρακολουθούσαν το τηλέφωνό μου σαν να ήμουν τρομοκράτης»*, προσθέτει ο Ολιβιέ Ντιπλεσί, δικηγόρος των οικογενειών των θυμάτων στη Γαλλία.[5]

Στο **Βέλγιο**, ένας κτηνίατρος και κρατικός επιθεωρητής, ο **Κάρελ Βαν Όπεν**, **αρνείται όλες τις προτάσεις δωροδοκίας** και εξετάζει συστηματικά τις αγελάδες που έχουν παχυνθεί με ορμόνες. Λίγο μετά, θα δολοφονηθεί από την πανίσχυρη **«μαφία του κρέατος»**. Όταν συλλαμβάνονται από την αστυνομία, οι δολοφόνοι αποκαλύπτουν ότι το σχέδιο της εκτέλεσης του αδιάφθορου κτηνιάτρου είχε την κωδική ονομασία **«Επιχείρηση άρρωστη αγελάδα»**. Οι ορμόνες στις αγελάδες προκαλούν **καρκίνο στον άνθρωπο**, αλλά προσθέτουν 3 κιλά βά-

γωνία των Μακ Ντόναλντς». *«Κάτι πολύ σημαντικό παίζεται σήμερα γύρω από το τραπέζι μας, που ξεπερνά την κουζίνα και φτάνει μέχρι την υγεία του πολιτισμού μας. Το φαστ φουντ (ταχυφαγείο) δεν είναι μόνο ανθυγιεινό. Μας προσφέρει ένα φαγητό χωρίς ιστορία και χωρίς γεύση. Το φαστ φουντ μετατρέπει τους ανθρώπους σε παιδιά.* ***Αν οι πολίτες μάθουν να ξεχωρίζουν τις γεύσεις μπορούν να ξεχωρίζουν και τις ιδέες, το καλό και το κακό*»**.

Μετάφραση - απόδοση Κ.

---

1. **www.earthlings.com**
2. Πρόκειται για έναν όρο που κατασκεύασε ο ψυχολόγος Richard D. Ryder το 1973.
3. Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 45 εκτροφεία όπου σκοτώνονται 600.000 γουνοφόρα ζώα κάθε χρόνο, όπως μινκ, αλεπούδες, κουνάβια, αγριόγατες http://adamasto.squat.gr/.
4. **http://www.peta.org/issues/animals-used-for-food/default2.aspx**
5. **http://www.rwf.gr**
6. **http://en.wikipedia.org/wiki/Morgan_Spurlock**

Στο http://topdocumentaryfilms.com μπορείτε να βρείτε τίτλους ντοκυμαντέρ σχετικούς με το περιβάλλον.

Επίλογος

Η επιβεβλημένη «επιλογή» του ανθρώπου να ζει στοιβαγμένος μέσα στις πόλεις –εκτός των μύριων κακών που συνεπάγεται– τον απομακρύνει από τη φύση. Η απομάκρυνση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα ο άνθρωπος να ξεχνά σιγά-σιγά όλα όσα αφορούν τη φύση, και τα παιδιά

Τα διάφορα «μάρκετ» έχουν αντικαταστήσει την τροφό-μάνα Γη.

Η διατροφή είναι μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες, απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής των ανθρώπων. Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί ένα σημαντικό μηχανισμό χειραγώγησης, εξάρτησης και επιβολής. Η επιλογή των φυτικών ή ζωϊκών οργανισμών που θα διατεθούν για βρώση είναι υπό τον έλεγχο των εκάστοτε κρατών, όπως επίσης και οι τρόποι που θα καλλιεργηθούν ή εκτραφούν. Τα απάνθρωπα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υπερπαραγωγή των ζωϊκών ή φυτικών προϊόντων και η περιβαλλοντική καταστροφή που συνεπάγεται δεν είναι άμεσα ορατά και γνωστά.

Τα βίντεο που αποπειραθήκαμε να περιγράψουμε στο κυρίως κείμενο παρουσιάζουν ξεκάθαρα τη θυσία και τον βασανισμό των ζώων στο βωμό του κέρδους και της υπερκατανάλωσης.

Παρουσιάζουν όμως και την κατάσταση αποκτήνωσης στην οποία έχει οδηγηθεί ο άνθρωπος στο βωμό του ελέγχου, του κέρδους, της επιβολής και της άγνοιας.

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι για λόγους υγείας πρέπει να απέχουμε από τέτοιου είδους τροφή, γιατί ο βασανισμός και το ντοπάρισμα του φυτικού και του ζωικού βασιλείου καταστρέφουν και δηλητηριάζουν τα παραγόμενα προϊόντα.

Εμείς θα λέγαμε, ότι, αν θελήσουμε να απέχουμε από τέτοιου είδους τροφή, καλό θα ήταν να το κάνουμε όχι τόσο για λόγους υγείας, αλλά για λόγους αυτοσεβασμού.

Η αλληλεγγύη μας είναι δεδομένη σε καθετί το αδύναμο, το αλυσοδεμένο, το πονεμένο.

Τα χωράφια του σιταριού είναι και αυτά φόνος, η καλλιέργεια είναι και αυτή βιασμός.

Βιγκανισμός, Μετα-Βιγκανισμός και Αναρχία

Προειδοποίηση. Πρόκειται για βιασμό

Πρόσφατα συνάντησα έναν όρο τον οποίον δεν είχα ξανακούσει. Στο πλαίσιο των συμφραζομένων μέσα στον οποίον τον άκουσα σκόπευε να είναι ένας όρος υποτιμητικός για εμένα, αλλά εάν κάποιος επιθυμεί να αναφέρεται σε μένα τοιουτοτρόπως θα το θεωρήσω τιμή μου και καμάρι μου και μάλιστα δεν θα με πειράξει να αυτοπροσδιορίζομαι έτσι. Ο όρος στον οποίον αναφέρομαι είναι ο «Μετα-Βιγκανισμός». Πως, όμως, διαφοροποιούνται αυτοί οι δύο όροι, «Βιγκανισμός» και «Μετα-Βιγκανισμός»; Που τέμνονται; Τι σημαίνει αυτό για εμάς ως αναρχικούς;

Κατ' αρχήν, να ξεκαθαρίσω πως δεν θα προσπαθήσω να γράψω την ριζοσπαστική εκδοχή του «Μύθου του Χορτοφάγου» ή κάτι παρόμοιο. Μην περιμένετε να σας πω ότι τα δύο χρόνια που υπήρξα βίγκαν κατέστρεψαν την ζωή μου. Στην πραγματικότητα, δεν μετανιώνω που ήμουν βίγκαν, αν και μετανιώνω για την σκληρότητα με την οποία αντιμετώπισα όσους ήταν μη-βίγκαν και μάλιστα πιστεύω πως ο βιγκανισμός ήταν για μένα ένα μεγάλο βήμα προς την κατεύθυνση της κατανόησης τού πως να διατρέφομαι, με τι τρόπο να τρώω την τροφή και για ποιούς λόγους. Ακόμη πιστεύω σε πολλές από τις ηθικές αξίες του βίγκαν τρόπου διατροφής αν και τα «συ-

κού κόσμου. Συνάγω το συμπέρασμα πως δεν απολαμβάνουν την εξουσία, τον έλεγχο και την κυριαρχία που ασκούν πάνω στα σώματα του φυτικού κόσμου. Πιστεύω πως απλώς ενδιαφέρονται για τα δικαιώματα των ζώων και για το πως θα τερματιστεί η κυριαρχία και η βάναυ-

θειες μου να δώσω ένα τέλος σε αυτές τις πρακτικές.

Έτσι, το να γράψω ένα άρθρο είναι ένας πιο αποτελεσματικός και με νόημα τρόπος για να ασχοληθώ με αυτό το θέμα, τουλάχιστον από κάποιες απόψεις.

σεβασμό και ευγνωμοσύνη, εκτελώντας ένα τελετουργικό που υμνεί την ζωή που χάθηκε -ενώ μια άλλη θα συνεχίσει να υπάρχει- και το να χρησιμοποιηθούν στο μέτρο του δυνατού όλα τα μέρη του ζώου θεωρείται σατανικό, δολοφονικό και πρακτική του μίσους. Από την άλλη, κάθε άλλο παρά ευσπλαχνικό είναι το να φάει κάποιος ένα σάντουιτς με τόφου[3] από οικόσιτα, σκλαβωμένα, γενετικώς τροποποιημένα φυτά της εταιρείας Monsanto, που έχουν φυτευτεί από μηχανές που σκοτώνουν τα ζώα στη διαδικασία βιασμού της γης, ώστε να φυτέψουν τα σκλαβωμένα φυτά, τα οποία στην συνέχεια θα δολοφονήσουν και τα οποία μετά θα αποσταλούν με φορτηγά που κινούνται με πετρέλαιο κίνησης σε ένα κυριλέ ρεστοράν σε μια γειτονιά της πόλης, όπου μόλις έχει γίνει ανάπλαση και η οποία ανήκει σε έναν καπιταλιστή και όπου οι εργαζόμενοι εκεί πληρώνονται με μισθούς πείνας. Μιλάμε για πολλά σκατά.

Δικαιώματα των Ζώων ή Απελευθέρωση των ζώων

Ο βιγκανισμός πολλές φορές προβάλλει μια θέση υπέρ των δικαιωμάτων των ζώων. Το πρόβλημα με τα «δικαιώματα» είναι πως είναι το αποτέλεσμα μιας πολιτικής δομής και μιας ιεραρχίας που χαρίζει ή επιτρέπει ορισμένα προνόμια. Τα δικαιώματα έχουν, λοι-

Πρόσφατα συνάντησα έναν όρο τον οποίον δεν είχα ξανακούσει. Στο πλαίσιο των συμφραζομένων μέσα στον οποίον τον άκουσα σκόπευε να είναι ένας όρος υποτιμητικός για εμένα, αλλά εάν κάποιος επιθυμεί να αναφέρεται σε μένα τοιουτοτρόπως θα το θεωρήσω τιμή μου και καμάρι μου και μάλιστα δεν θα με πειράξει να αυτοπροσδιορίζομαι έτσι. Ο όρος στον οποίον αναφέρομαι είναι ο «Μετα-Βιγκανισμός». Πως, όμως, διαφοροποιούνται αυτοί οι δύο όροι, «Βιγκανισμός» και «Μετα-Βιγκανισμός»; Που τέμνονται; Τι σημαίνει αυτό για εμάς ως αναρχικούς;

Κατ' αρχήν, να ξεκαθαρίσω πως δεν θα προσπαθήσω να γράψω την ριζοσπαστική εκδοχή του «Μύθου του Χορτοφάγου» ή κάτι παρόμοιο. Μην περιμένετε να σας πω ότι τα δύο χρόνια που υπήρξα βίγκαν κατέστρεψαν την ζωή μου. Στην πραγματικότητα, δεν μετανιώνω που ήμουν βίγκαν, αν και μετανιώνω για την σκληρότητα με την οποία αντιμετώπισα όσους ήταν μη-βίγκαν και μάλιστα πιστεύω πως ο βιγκανισμός ήταν για μένα ένα μεγάλο βήμα προς την κατεύθυνση της κατανόησης τού πως να διατρέφομαι, με τι τρόπο να τρώω την τροφή και για ποιούς λόγους. Ακόμη πιστεύω σε πολλές από τις ηθικές αξίες του βίγκαν τρόπου διατροφής αν και τα «συμπεράσματα» στα οποία είχα καταλήξει τότε, τώρα με οδηγούν σε πιο βαθειά και απώτερα ερωτήματα και σε μια πιο ριζική (αναζητώντας την ρίζα!) ανάλυση.

Επί πλέον, δεν επιθυμώ να παρουσιάσω τον εαυτό μου ως έναν «ανώτερο» αναρχικό ο οποίος έχει την τέλεια διατροφή. Προσπαθώ να τρώω «paleo»,[1] δηλ. να ακολουθώ την πρωτόγονη δίαιτα, να τρώω από την ντόπια παραγωγή και από ό,τι υπάρχει σε άγρια μορφή στη φύση, όμως νιώθω μεγάλη αγωνία με αυτή μου την μετάβαση. Δεν είμαι και καμιά αυθεντία στην ηθική διατροφή και παλεύω για να φάω τροφή κατάλληλη για τον ανθρώπινο οργανισμό (δηλαδή την πρωτόγονη δίαιτα) ακόμη και για λίγες συνεχόμενες μέρες χωρίς να φάω καθόλου ζώα από κτηνοτροφική εκμετάλλευση και άλλα ημι-βρώσιμα προϊόντα που ο άνθρω-

κού κόσμου. Συνάγω το συμπέρασμα πως δεν απολαμβάνουν την εξουσία, τον έλεγχο και την κυριαρχία που ασκούν πάνω στα σώματα του φυτικού κόσμου. Πιστεύω πως απλώς ενδιαφέρονται για τα δικαιώματα των ζώων και για το πως θα τερματιστεί η κυριαρχία και η βάναυση συμπεριφορά του ανθρώπου προς τα ζώα. Η εμπειρία μου λέει πως δεν δίνουν ελαφρυντικά στους Μετα-Βιγκανιστές πάνω σε αυτό το ζήτημα και γενικά πως τους αντιμετωπίζουν ως αήθεις ή εξορθολογιστές μιας διάθεσης κυριαρχίας σε μη ανθρώπινα ζώα. Γενικά, μας αντιμετωπίζουν ως έχοντες τα χειρότερα δυνατά κίνητρα. Κατανοώντας πόσο απλοϊκή, διχαστική και τεμπέλικη είναι αυτή η προσέγγιση νομίζω πως η ανάλυσή μου πρέπει να κινηθεί στην αντίθετη μεριά. Έτσι, θα αναφερθώ κυρίως στον όρο «βιγκανισμός» παρά στους ίδιους τους «βίγκαν». Ο βιγκανισμός δεν είναι ένα ον με προθέσεις ή σκοπό ή ακόμη ακόμη και με ενιαία λογική, αλλά για τους σκοπούς αυτού του άρθρου έχει περισσότερο νόημα να αντιπαρατεθώ στην ιδεολογία παρά σε σύνθετα και πολλα-

θειες μου να δώσω ένα τέλος σε αυτές τις πρακτικές.

Έτσι, το να γράψω ένα άρθρο είναι ένας πιο αποτελεσματικός και με νόημα τρόπος για να ασχοληθώ με αυτό το θέμα, τουλάχιστον από κάποιες απόψεις.

Ο Μύθος του «Ευσπλαχνικού Καταναλωτισμού»

Ο «Βιγκανισμός»[2] είναι κυρίως μια καπιταλιστική/σοσιαλιστική και άρα καταναλωτική ταυτότητα που βασίζεται σε καταναλωτικά πρότυπα και στην ηθικολογία (κυρίως σε ό,τι αφορά την πρακτική του εφαρμογή στην Δύση). Υπάρχουν κουλτούρες στην Δύση που είναι βίγκαν για θρησκευτικούς λόγους και μόνον, αλλά από τη στιγμή που δεν γνωρίζω πολλούς βίγκαν που να μην είναι κάτοικοι της Δύσης ή που να είναι έγχρωμοι, αυτό το άρθρο πραγματεύεται κυρίως την πρακτική του βιγκανισμού με την οποία είμαι πιο εξοικειωμένος, δηλαδή αυτή των λευκών δυτικών. Μια κριτική στην θρησκεία καλύπτει σχεδόν κάθε

χάθηκε -ενώ μια άλλη θα συνεχίσει να υπάρχει- και το να χρησιμοποιηθούν στο μέτρο του δυνατού όλα τα μέρη του ζώου θεωρείται σατανικό, δολοφονικό και πρακτική του μίσους. Από την άλλη, κάθε άλλο παρά ευσπλαχνικό είναι το να φάει κάποιος ένα σάντουιτς με τόφου[3] από οικόσιτα, σκλαβωμένα, γενετικώς τροποποιημένα φυτά της εταιρείας Monsanto, που έχουν φυτευτεί από μηχανές που σκοτώνουν τα ζώα στη διαδικασία βιασμού της γης, ώστε να φυτέψουν τα σκλαβωμένα φυτά, τα οποία στην συνέχεια θα δολοφονήσουν και τα οποία μετά θα αποσταλούν με φορτηγά που κινούνται με πετρέλαιο κίνησης σε ένα κυριλέ ρεστοράν σε μια γειτονιά της πόλης, όπου μόλις έχει γίνει ανάπλαση και η οποία ανήκει σε έναν καπιταλιστή και όπου οι εργαζόμενοι εκεί πληρώνονται με μισθούς πείνας. Μιλάμε για πολλά σκατά.

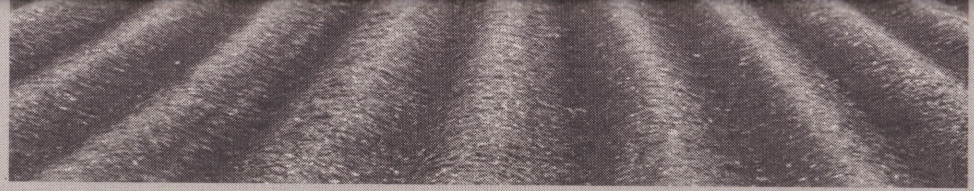
Δικαιώματα των Ζώων ή Απελευθέρωση των ζώων

Ο βιγκανισμός πολλές φορές προβάλλει μια θέση υπέρ των δικαιωμάτων των ζώων. Το πρόβλημα με τα «δικαιώματα» είναι πως είναι το αποτέλεσμα μιας πολιτικής δομής και μιας ιεραρχίας που χαρίζει ή επιτρέπει ορισμένα προνόμια. Τα δικαιώματα έχουν, λοιπόν, παραχωρηθεί και όχι διεκδικηθεί. Οι φυλακισμένοι έχουν δικαιώματα. Οι εργάτες έχουν δικαιώματα. Οι ενοικιαστές έχουν δικαιώματα, όμως όλοι αυτοί απέχουν παρασάγγας από το να είναι απελευθερωμένοι. Γι' αυτό κάνουμε την διάκριση μεταξύ δικαιωμάτων και κληρονομιάς. Τα Δικαιώματα των ζώων, σε αυτό το πλαίσιο, σημαίνουν μόνο τα προνόμια τα οποία δίνουν στα ζώα οι άνθρωποι που βρίσκονται πιο ψηλά στην ιεραρχία από τα άλλα μη ανθρώπινα ζώα. Τα δικαιώματα και η απελευθέρωση είναι ταυτοχρόνως αποκλειστικά. Αν σε κάποιον δώσεις ή παραχωρήσεις ένα δικαίωμα, δεν είναι απελευθερωμένος. Τα δικαιώματα μπορούν να καταργηθούν ή να τα στερήσουν αυτοί που τα έδωσαν, οι οποίοι βρίσκονται πιο ψηλά στην ιεραρχία από τους υπόλοιπους.

γου» ή κάτι παρόμοιο. Μην περιμένετε να σας πω ότι τα δύο χρόνια που υπήρξα βίγκαν κατέστρεψαν την ζωή μου. Στην πραγματικότητα, δεν μετανιώνω που ήμουν βίγκαν, αν και μετανιώνω για την σκληρότητα με την οποία αντιμετώπισα όσους ήταν μη-βίγκαν και μάλιστα πιστεύω πως ο βιγκανισμός ήταν για μένα ένα μεγάλο βήμα προς την κατεύθυνση της κατανόησης τού πως να διατρέφομαι, με τι τρόπο να τρώω την τροφή και για ποιους λόγους. Ακόμη πιστεύω σε πολλές από τις ηθικές αξίες του βίγκαν τρόπου διατροφής αν και τα «συμπεράσματα» στα οποία είχα καταλήξει τότε, τώρα με οδηγούν σε πιο βαθειά και απώτερα ερωτήματα και σε μια πιο ριζική (αναζητώντας την ρίζα!) ανάλυση.

Επί πλέον, δεν επιθυμώ να παρουσιάσω τον εαυτό μου ως έναν «ανώτερο» αναρχικό ο οποίος έχει την τέλεια διατροφή. Προσπαθώ να τρώω «paleo»,[1] δηλ. να ακολουθώ την πρωτόγονη δίαιτα, να τρώω από την ντόπια παραγωγή και από ό,τι υπάρχει σε άγρια μορφή στη φύση, όμως νιώθω μεγάλη αγωνία με αυτή μου την μετάβαση. Δεν είμαι και καμιά αυθεντία στην ηθική διατροφή και παλεύω για να φάω τροφή κατάλληλη για τον ανθρώπινο οργανισμό (δηλαδή την πρωτόγονη δίαιτα) ακόμη και για λίγες συνεχόμενες μέρες χωρίς να φάω καθόλου ζώα από κτηνοτροφική εκμετάλλευση και άλλα ημι-βρώσιμα προϊόντα που ο άνθρωπος δεν έχει εξελιχθεί κατάλληλα ώστε να τα τρώει.

Θέλω, επίσης, να ξεκαθαρίσω, πως δεν είναι ο στόχος μου να δαιμονοποιήσω τους βίγκαν. Για τους σκοπούς του άρθρου θα τους δώσω οπωσδήποτε ελαφρυντικά. Προφανώς αντιλαμβάνομαι πως δεν είναι βίγκαν γιατί απολαμβάνουν την αποψίλωση των εκτάσεων και την οικολογική καταστροφή που απαιτεί ο βιγκανισμός λόγω της εντατικής καλλιέργειας και των λιπασμάτων με βάση το πετρέλαιο, ή γιατί τους αρέσει που τα ζώα δολοφονούνται από τις μηχανές που χρησιμοποιούνται για να βιάσουν την γη με την φύτευση και την υποδούλωση, απαγωγή και δολοφονία του φυτικού κόσμου. Συνάγω το συμπέρασμα πως δεν απολαμβάνουν την εξουσία, τον έλεγχο και την κυριαρχία που ασκούν πάνω στα σώματα του φυτικού κόσμου. Πιστεύω πως απλώς ενδιαφέρονται για τα δικαιώματα των ζώων και για το πως θα τερματιστεί η κυριαρχία και η βάναυση συμπεριφορά του ανθρώπου προς τα ζώα. Η εμπειρία μου λέει πως δεν δίνουν ελαφρυντικά στους Μετα-Βιγκανιστές πάνω σε αυτό το ζήτημα και γενικά πως τους αντιμετωπίζουν ως αήθεις ή εξορθολογιστές μιας διάθεσης κυριαρχίας σε μη ανθρώπινα ζώα. Γενικά, μας αντιμετωπίζουν ως έχοντες τα χειρότερα δυνατά κίνητρα. Κατανοώντας πόσο απλοϊκή, διχαστική και τεμπέλικη είναι αυτή η προσέγγιση νομίζω πως η ανάλυσή μου πρέπει να κινηθεί στην αντίθετη μεριά. Έτσι, θα αναφερθώ κυρίως στον όρο «βιγκανισμός» παρά στους ίδιους τους «βίγκαν». Ο βιγκανισμός δεν είναι ένα ον με προθέσεις ή σκοπό ή ακόμη ακόμη και με ενιαία λογική, αλλά για τους σκοπούς αυτού του άρθρου έχει περισσότερο νόημα να αντιπαρατεθώ στην ιδεολογία παρά σε σύνθετα και πολλαπλών αποχρώσεων άτομα τα οποία ταυτοποιούνται με αυτήν.

Ομολογώ πως μου είναι δύσκολο να έχω μια ήρεμη, λογική, ορθολογιστική, αφαιρετική συζήτηση σχετικά με την οικοκτονία, είτε έχει «οικολογικό προφίλ» ως εναλλακτική μορφή ενέργειας, ως βιγκανισμός και άλλες πολιτικές καταναλωτή, είτε οτιδήποτε άλλο. Η Γη είναι η Μητέρα μου και το να έχω κάποιον να μου εξηγεί γιατί η προβαλλόμενη μέθοδός τους, κυριαρχίας και βιασμού της μητέρας μου, είναι όχι μόνο αποδεκτή, αλλά και ηθικά ανώτερη όχι μόνο δεν μπορώ να το αποδεχτώ, αλλά με εξαγριώνει εντελώς όταν προσπαθεί να δειχθεί ως ανώτερο ηθικά στις προσπάθειες μου να δώσω ένα τέλος σε αυτές τις πρακτικές.

Έτσι, το να γράψω ένα άρθρο είναι ένας πιο αποτελεσματικός και με νόημα τρόπος για να ασχοληθώ με αυτό το θέμα, τουλάχιστον από κάποιες απόψεις.

Ο Μύθος του «Ευσπλαχνικού Καταναλωτισμού»

Ο «Βιγκανισμός»[2] είναι κυρίως μια καπιταλιστική/σοσιαλιστική και άρα καταναλωτική ταυτότητα που βασίζεται σε καταναλωτικά πρότυπα και στην ηθικολογία (κυρίως σε ό,τι αφορά την πρακτική του εφαρμογή στην Δύση). Υπάρχουν κουλτούρες στην Δύση που είναι βίγκαν για θρησκευτικούς λόγους και μόνον, αλλά από τη στιγμή που δεν γνωρίζω πολλούς βίγκαν που να μην είναι κάτοικοι της Δύσης ή που να είναι έγχρωμοι, αυτό το άρθρο πραγματεύεται κυρίως την πρακτική του βιγκανισμού με την οποία είμαι πιο εξοικειωμένος, δηλαδή αυτή των λευκών δυτικών. Μια κριτική στην θρησκεία καλύπτει σχεδόν κάθε άλλη ιδεολογική πρακτική του βιγκανισμού. Ίσως να υπάρχουν κάπου κάποιοι βίγκαν οι οποίοι να βρίσκουν την τροφή τους μόνο στην άγρια φύση, αλλά κι αν αυτό ισχύει πρόκειται για την εξαίρεση στον κανόνα.

Ο βιγκανισμός συχνά παρουσιάζεται ως μια «ευσπλαχνική» μορφή καταναλωτισμού. Αυτό προϋποθέτει πως κάποιες μορφές εκβιομηχανοποίησης και καταναλωτισμού (ή «καπιταλισμού» για όσους δεν αισθάνονται καλά με κριτικές που πηγαίνουν πιο μακριά από όσες γεννάει η αριστερίστικη ιδεολογία) είναι καλές, ενώ κάποιες άλλες είναι κακές («σατανικές»). Δηλαδή, το να κυνηγήσει κανείς ένα ελάφι ή μια μεγάλη έλαφο με

και όπου οι εργαζόμενοι εκεί πληρώνονται με μισθούς πείνας. Μιλάμε για πολλά σκατά.

Δικαιώματα των Ζώων ή Απελευθέρωση των ζώων

Ο βιγκανισμός πολλές φορές προβάλλει μια θέση υπέρ των δικαιωμάτων των ζώων. Το πρόβλημα με τα «δικαιώματα» είναι πως είναι το αποτέλεσμα μιας πολιτικής δομής και μιας ιεραρχίας που χαρίζει ή επιτρέπει ορισμένα προνόμια. Τα δικαιώματα έχουν, λοιπόν, παραχωρηθεί και όχι διεκδικηθεί. Οι φυλακισμένοι έχουν δικαιώματα. Οι εργάτες έχουν δικαιώματα. Οι ενοικιαστές έχουν δικαιώματα, όμως όλοι αυτοί απέχουν παρασάγγας από το να είναι απελευθερωμένοι. Γι' αυτό κάνουμε την διάκριση μεταξύ δικαιωμάτων και κληρονομιάς. Τα δικαιώματα των ζώων, σε αυτό το πλαίσιο, σημαίνουν μόνο τα προνόμια τα οποία δίνουν στα ζώα οι άνθρωποι που βρίσκονται πιο ψηλά στην ιεραρχία από τα άλλα μη ανθρώπινα ζώα. Τα δικαιώματα και η απελευθέρωση είναι ταυτοχρόνως αποκλειστικά. Αν σε κάποιον δώσεις ή παραχωρήσεις ένα δικαίωμα, δεν είναι απελευθερωμένος. Τα δικαιώματα μπορούν να καταργηθούν ή να τα στερήσουν αυτοί που τα έδωσαν, οι οποίοι βρίσκονται πιο ψηλά στην ιεραρχία από τους υπόλοιπους.

Ειδισμός (σπισισμός)/ /Ανθρωποκεντρισμός

Ο βιγκανισμός συνήθως εκφράζει την θέση, ότι το να τρως μη ανθρώπινα ζώα είναι μια μορφή ειδισμού. Τα περισσότερα είδη διατρέφονται με ζωντανά πλάσματα ή με άλλες οργανικές ύλες (αποκρίματα, αίμα κτλ) που δεν προέρχονται από το ίδιο είδος ή που δεν έχουν την ίδια σύσταση με αυτά. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό όλα τα έμβια είδη είναι ειδιστές, συμπεριλαμβανομένων των βίγκαν. Για να αποφύγουμε αυτό το λογικό συμπέρασμα, ο βιγκανισμός πρέπει να αρνηθεί το γεγονός ότι

και τα φυτά έχουν συνείδηση και συναισθήματα και νιώθουν πόνο και ανταποκρίνονται σε ερεθίσματα. Λαμβάνοντας αυτό υπ' όψιν, θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι η πράξη του να φας ένα είδος διαφορετικό από το δικό σου δεν είναι ειδισμός, αλλά η αλυσίδα της ζωής, η φυσική αναρχία (με μικρό άλφα όχι η αναρχία σήμα κατατεθέν) και το χάος του σύμπαντος.

Ο ειδισμός αρχίζει με το που θα κάνουμε την διαφοροποίηση του ανθρώπου από τα άλλα είδη στα οποία κυριαρχούμε, σκλαβώνοντάς τα, ελέγχοντάς τα και τρώγοντας τροφή με βάση ανθρωποκεντρικά κριτήρια. Συχνά ο βιγκανισμός αναφέρεται στην ικανότητα των μη-ανθρώπινων ζώων να νιώθουν τον πόνο, την αιχμαλωσία, τον εγκλεισμό και την κακομεταχείριση με τον ίδιο τρόπο που το κάνουν οι άνθρωποι ή με τρόπους εύκολα αναγνωρίσιμους από εμάς. Είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς τις τρομακτικά άθλιες συνθήκες στα εργοστάσια όπου εκτρέφονται τα αιχμάλωτα ζώα, να ακούσει κανείς τα ουρλιαχτά τους, να δει τον πόνο να καθρεφτίζεται στα μάτια τους, να μπορεί να νιώσει τον τρόπο με τον οποίο νιώθουν πόνο, φόβο, λύπη κτλ. Δεν είναι, όμως, εύκολο να αντιληφθεί κανείς αυτές τις αντιδράσεις όσο αφορά τα φυτά. Καθώς δεν μπορούμε να ακούσουμε τα ουρλιαχτά τους ή να ταυτιστούμε με τον πόνο τους, μπορούμε να προσποιηθούμε πως δεν υπάρχουν και να υποβαθμίσουμε ή να αρνηθούμε το γεγονός ότι πονάνε. Τελικά, το συμπέρασμα είναι πως «εφ' όσον δεν μου θυμίζεις κάτι κοντινό στην δική μου ύπαρξη όπως τα μη ανθρώπινα ζώα, άρα είσαι και λιγότερο αντάξιο –ή και καθόλου– σεβασμού, και είναι αδύνατον να έχεις αξιοπρέπεια και να είσαι απελευθερωμένο».

Το να τρως άλλα είδη δεν είναι ειδισμός. Το να δημιουργείς μια ιεραρχία με βάση το πόσο ομοιάζουν άλλα όντα στον

Οικολογική Καταστροφή/Βιωσιμότητα

Ο βιγκανισμός συχνά παρουσιάζεται ως μια «πράσινη» εναλλακτική στην κατανάλωση κρέατος. Όπως κάθε εναλλακτική λογική, όμως, έχει μια πιο σύνθετη ανάλυση. Μια διατροφή βίγκαν απαιτεί όχι μόνον οικόσιτα ζώα, κυριαρχία πάνω στα ζώα, αλλά και υποδούλωση του φυτικού κόσμου, με εξαιρετικά εντατικό λίπασμα από πετρελαιοειδή. Ο βιγκανισμός απαντά σε αυτό το επιχείρημα με μια σχετικιστική ή διχοτομι(στι)κή προσέγγιση όπως ότι «αυτό είναι καλύτερο από την παραγωγή κρέατος μέσω βιομηχανικής κτηνοτροφίας», πράγμα που εμένα μου θυμίζει κάτι σαν «το να βιάζεις την μάνα σου με προφυλακτικό ή με κάποιο άλλο όργανο αντί του γυμνού πέους είναι καλύτερη και ηθικά ανώτερη ιδέα». Αυτό βέβαια είναι μια εντελώς διαφορετική συζήτηση. Τα πλεονεκτήματα της μιας μορφής οικοκτονίας έναντι της άλλης μορφής είναι ουσιαστικά, αν όχι ολοκληρωτικά, άσχετα για όποιον προσπαθεί να σταματήσει την οικοκτονία, αν και προσπαθώ να αποφύγω τον αναγωγισμό[4] μέσω της α-

πετρέλαιο χρειάζεται για να επιτευχθεί αυτή η καλλιέργεια και για να μεγαλώσουν στα κελιά τους αυτά τα φυτά σόγιας και για το πόσα καύσιμα/ενέργεια απαιτεί όλη αυτή η διαδικασία.

Μια διατροφή βίγκαν (και πάλι, με βάση τη συνήθη πρακτική όσων εφαρμόζουν τον βιγκανισμό) βασίζεται στην συστηματική καλλιέργεια (και πάλι, αν υπάρχουν βίγκαν που τρώνε μόνο τροφή που βρίσκουν στην άγρια φύση αγνοώ την ύπαρξη τους και πρέπει να είναι ένα πολύ-πολύ μικρό ποσοστό των βίγκαν). Η εντατική καλλιέργεια αποστερεί από το έδαφος πιο πολλά από όσα του επιστρέφει. Είναι εκμεταλλευτική και μη βιώσιμη πρακτική, άρα και ο βιγκανισμός το ίδιο.

Συμπεράσματα (του άρθρου, όχι ιδεολογική πλατφόρμα)

Αν κάποιος δεν θέλει να τρώει κρέας, δεν πρέπει να τρώει και δεν πρέπει να νιώθει πίεση από όσους δεν είναι βίγκαν πάνω σε αυτό το ζήτημα. Παρ' όλ' αυτά, ο βιγκανισμός δεν πρέπει να επιχειρεί να παρουσιάσει αυτή την στάση ως ηθικά ανώτερη, ειδικά με τόσο σαθρό ή και ανύπαρκτο υπόβαθρο. Οι βίγκαν, οι βετζετέριαν (χορτοφάγοι) και οι μετα-βίγκαν μπορούν να βρουν πολλά κοινά σημεία. Όποιος κάνει κριτική στην βιομηχανία των τροφίμων και στην παραγωγή τροφίμων από μια οπτική ενάντια στην κυριαρχία και στην ιεραρχία, έχει το λιγότερο κάποια κοινή οπτική με τους υπόλοιπους. Πάντως, αν πράγματι έχουμε ως στόχο την απελευθέρωση, το τέλος των εξουσιαστικών θεσμών, δεν μπορούμε να αγωνιζόμαστε μόνο για την απελευθέρωση των λευκών ανθρώπων, του ανθρώπου, του ανθρώπινου είδους ή των μη-ανθρώπινων ζώων, αλλά για την ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ απελευθέρωση ΚΑΘΕ ΜΟΡΦΗΣ ζωής.

Χωρίς Κλουβιά,
Χωρίς Ιεραρχίες,
Χωρίς Συμβιβασμούς.
Μέχρι η Γη να είναι Άγρια ξανά...

BISON WILDER

Μετάφραση Κ.

---

1. Ο τρόπος διατροφής paleo, έχει επίσης εμπορευματοποιηθεί (**http://thepaleodiet.com/**).
2. Αυστηρή χορτοφαγία.
3. Φυτικό τυρί από φασόλια σόγιας.
4. Είναι η άποψη σύμφωνα με την οποία το όλο μπορεί να γίνει προσπελάσιμο και κατανοητό μέσα από την κατανόηση των μερών που το απαρτίζουν.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ

χούμε, σκλαβώνοντάς τα, ελέγχοντάς τα και τρώγοντας τροφή με βάση ανθρωποκεντρικά κριτήρια. Συχνά ο βιγκανισμός αναφέρεται στην ικανότητα των μη-ανθρώπινων ζώων να νιώθουν τον πόνο, την αιχμαλωσία, τον εγκλεισμό και την κακομεταχείριση με τον ίδιο τρόπο που το κάνουν οι άνθρωποι ή με τρόπους εύκολα αναγνωρίσιμους από εμάς. Είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς τις τρομακτικά άθλιες συνθήκες στα εργοστάσια όπου εκτρέφονται τα αιχμάλωτα ζώα, να ακούσει κανείς τα ουρλιαχτά τους, να δει τον πόνο να καθρεφτίζεται στα μάτια τους, να μπορεί να νιώσει τον τρόπο με τον οποίο νιώθουν πόνο, φόβο, λύπη κτλ. Δεν είναι, όμως, εύκολο να αντιληφθεί κανείς αυτές τις αντιδράσεις όσο αφορά τα φυτά. Καθώς δεν μπορούμε να ακούσουμε τα ουρλιαχτά τους ή να ταυτιστούμε με τον πόνο τους, μπορούμε να προσποιηθούμε πως δεν υπάρχουν και να υποβαθμίσουμε ή να αρνηθούμε το γεγονός ότι πονάνε. Τελικά, το συμπέρασμα είναι πως «εφ' όσον δεν μου θυμίζεις κάτι κοντινό στην δική μου ύπαρξη όπως τα μη ανθρώπινα ζώα, άρα είσαι και λιγότερο αντάξιο –ή και καθόλου– σεβασμού, και είναι αδύνατον να έχεις αξιοπρέπεια και να είσαι απελευθερωμένο».

Το να τρως άλλα είδη δεν είναι ειδισμός. Το να δημιουργείς μια ιεραρχία με βάση το πόσο ομοιάζουν άλλα όντα στον άνθρωπο και να αρνείσαι την ύπαρξη ή να αδιαφορείς για την ύπαρξη των άλλων ειδών, ε ναι, αυτό είναι ειδισμός.

Ο βιγκανισμός χρησιμοποιεί επίσης την ηθικολογία για να νοηματοδοτήσει τον ειδισμό του και για να τοποθετήσει τους ανθρώπους έξω από την αλυσίδα της ζωής. (Η ηθικολογία είναι μια χαλαρή ιδεολογία που ορίζει πως ο ηθικολόγος έχει δίκιο και ότι όλοι οι υπόλοιποι έχουν δίκιο μόνο εφ' όσον συμφωνούν με τον ηθικολόγο, για παράδειγμα, «έχω δίκιο και είμαι καλός και αν διαφωνείς μαζί μου έχεις άδικο και είσαι κακός»). Επί πλέον, εκτός του να κάνει την διάκριση μεταξύ ζώων και φυτών, τοποθετώντας τα ζώα πιο ψηλά στην ιεραρχία, ο βιγκανισμός συχνά κάνει το ίδιο μεταξύ ζώων και ανθρώπου, υπονοώντας ότι ο άνθρωπος δεν είναι ζώο. Συχνά δηλώνει: «υπο-

Οικολογική Καταστροφή/Βιωσιμότητα

Ο βιγκανισμός συχνά παρουσιάζεται ως μια «πράσινη» εναλλακτική στην κατανάλωση κρέατος. Όπως κάθε εναλλακτική λογική, όμως, έχει μια πιο σύνθετη ανάλυση. Μια διατροφή βίγκαν απαιτεί όχι μόνον οικόσιτα ζώα, κυριαρχία πάνω στα ζώα, αλλά και υποδούλωση του φυτικού κόσμου, με εξαιρετικά εντατικό λίπασμα από πετρελαιοειδή. Ο βιγκανισμός απαντά σε αυτό το επιχείρημα με μια σχετικιστική ή διχοτομι(στι)κή προσέγγιση όπως ότι «αυτό είναι καλύτερο από την παραγωγή κρέατος μέσω βιομηχανικής κτηνοτροφίας», πράγμα που μου θυμίζει κάτι σαν «το να βιάζεις την μάνα σου με προφυλακτικό ή με κάποιο άλλο όργανο αντί του γυμνού πέους είναι καλύτερη και ηθικά ανώτερη ιδέα». Αυτό βέβαια είναι μια εντελώς διαφορετική συζήτηση. Τα πλεονεκτήματα της μιας μορφής οικοκτονίας έναντι της άλλης μορφής είναι ουσιαστικά, αν όχι ολοκληρωτικά, άσχετα για όποιον προσπαθεί να σταματήσει την οικοκτονία, αν και προσπαθώ να αποφύγω τον αναγωγισμό[4] μέσω της απολυτότητας.

Τα μονοετή φυτά αναπτύσσονται όταν τα πολυετή αποτυγχάνουν. Έτσι η γη πρέπει συνεχώς να εξαπατάται ώστε να νομίζει πως τα πολυετή φυτά απέτυχαν. Καθώς οι σπόροι των μονοετών φυτών δεν φυτρώνουν φυσικά, οι άνθρωποι που νιώθουν ότι έχουν οικειοποιηθεί αυτούς τους σπόρους χρησιμοποιούν πρακτικές εκμετάλλευσης για να ικανοποιήσουν αυτό το αίσθημα της οικειοποίησης.

Ακόμη, ο βιγκανισμός σε πολλές περιπτώσεις προβάλει αυτή την οικειοποιητική λογική όλων των ανθρώπων (καθώς πιστεύει ότι οι άνθρωποι είτε είναι ενάρετοι βίγκαν είτε ψυχοπαθείς δολοφόνοι) προς κάθε μη ζωική τροφή/προϊόν επιθυμεί άσχετα με την εποχή του χρόνου ή την εντοπιότητα του προϊόντος. Αν έ-

πετρέλαιο χρειάζεται για να επιτευχθεί αυτή η καλλιέργεια και για να μεγαλώσουν στα κελιά τους αυτά τα φυτά σόγιας και για το πόσα καύσιμα/ενέργεια απαιτεί όλη αυτή η διαδικασία.

Μια διατροφή βίγκαν (και πάλι, με βάση τη συνήθη πρακτική όσων εφαρμόζουν τον βιγκανισμό) βασίζεται στην συστηματική καλλιέργεια (και πάλι, αν υπάρχουν βίγκαν που τρώνε μόνο τροφή που βρίσκουν στην άγρια φύση αγνοώ την ύπαρξη τους και πρέπει να είναι ένα πολύ-πολύ μικρό ποσοστό των βίγκαν). Η εντατική καλλιέργεια αποστερεί από το έδαφος πιο πολλά από όσα του επιστρέφει. Είναι εκμεταλλευτική και μη βιώσιμη πρακτική, άρα και ο βιγκανισμός το ίδιο.

Συμπεράσματα (του άρθρου, όχι ιδεολογική πλατφόρμα)

Αν κάποιος δεν θέλει να τρώει κρέας,

τερο κάποια κοινή οπτική με τους υπόλοιπους. Πάντως, αν πράγματι έχουμε ως στόχο την απελευθέρωση, το τέλος των εξουσιαστικών θεσμών, δεν μπορούμε να αγωνιζόμαστε μόνο για την απελευθέρωση των λευκών ανθρώπων, του ανθρώπου, του ανθρώπινου είδους ή των μη-ανθρώπινων ζώων, αλλά για την ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ απελευθέρωση ΚΑΘΕ ΜΟΡΦΗΣ ζωής.

Χωρίς Κλουβιά,
Χωρίς Ιεραρχίες,
Χωρίς Συμβιβασμούς.
Μέχρι η Γη να είναι Άγρια ξανά...

BISON WILDER

Μετάφραση Κ.

---

1. Ο τρόπος διατροφής paleo, έχει επίσης εμπορευματοποιηθεί (**http://thepaleodiet.com/**).
2. Αυστηρή χορτοφαγία.
3. Φυτικό τυρί από φασόλια σόγιας.
4. Είναι η άποψη σύμφωνα με την οποία το όλο μπορεί να γίνει προσπελάσιμο και κατανοητό μέσα από την κατανόηση των μερών που το απαρτίζουν.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ <u>ΚΑΙ</u> ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν

προσποιηθούμε πως δεν υπάρχουν και να υποβαθμίσουμε ή να αρνηθούμε το γεγονός ότι πονάνε. Τελικά, το συμπέρασμα είναι πως «εφ' όσον δεν μου θυμίζεις κάτι κοντινό στην δική μου ύπαρξη όπως τα μη ανθρώπινα ζώα, άρα είσαι και λιγότερο αντάξιο -ή και καθόλου- σεβασμού, και είναι αδύνατον να έχεις αξιοπρέπεια και να είσαι απελευθερωμένο».

Το να τρως άλλα είδη δεν είναι ειδισμός. Το να δημιουργείς μια ιεραρχία με βάση το πόσο ομοιάζουν άλλα όντα στον άνθρωπο και να αρνείσαι την ύπαρξη ή να αδιαφορείς για την ύπαρξη των άλλων ειδών, ε ναι, αυτό είναι ειδισμός.

Ο βιγκανισμός χρησιμοποιεί επίσης την ηθικολογία για να νοηματοδοτήσει τον ειδισμό του και για να τοποθετήσει τους ανθρώπους έξω από την αλυσίδα της ζωής. (Η ηθικολογία είναι μια χαλαρή ιδεολογία που ορίζει πως ο ηθικολόγος έχει δίκιο και ότι όλοι οι υπόλοιποι έχουν δίκιο μόνο εφ' όσον συμφωνούν με τον ηθικολόγο, για παράδειγμα, «έχω δίκιο και είμαι καλός και αν διαφωνείς μαζί μου έχεις άδικο και είσαι κακός»). Επί πλέον, εκτός του να κάνει την διάκριση μεταξύ ζώων και φυτών, τοποθετώντας τα ζώα πιο ψηλά στην ιεραρχία, ο βιγκανισμός συχνά κάνει το ίδιο μεταξύ ζώων και ανθρώπου, υπονοώντας ότι ο άνθρωπος δεν είναι ζώο. Συχνά δηλώνει: «μπορούμε να διαλέξουμε να είμαστε κάτι παραπάνω από απλά ζώα και να εξυψωθούμε πιο πάνω από την ζωώδη φύση μας», πράγμα το οποίο αναφέρεται και σε πολλά θρησκευτικά κείμενα. Αυτό δημιουργεί μια πατερναλιστική σχέση με τα άλλα ζώα. Σημαίνει, πως σε αντίθεση με αυτά τα ηθικά κατώτερα όντα, μπορούμε να το παίξουμε θεοί και να αλλάξουμε το πλέγμα της ζωής και να καθορίσουμε τον κύκλο της τροφής (στον οποίο, οι ορθολογικοί στοχαστές, αναφέρονται ως «αλυσίδα της τροφής») ακόμη και να καταστρέψουμε τον κύκλο της τροφής επιβάλλοντας μια ανθρωποκεντρική τάξη.

πράγμα που εμένα μου θυμίζει κάτι σαν «το να βιάζεις την μάνα σου με προφυλακτικό ή με κάποιο άλλο όργανο αντί του γυμνού πέους είναι καλύτερη και ηθικά ανώτερη ιδέα». Αυτό βέβαια είναι μια εντελώς διαφορετική συζήτηση. Τα πλεονεκτήματα της μιας μορφής οικοκτονίας έναντι της άλλης μορφής είναι ουσιαστικά, αν όχι ολοκληρωτικά, άσχετα για όποιον προσπαθεί να σταματήσει την οικοκτονία, αν και προσπαθώ να αποφύγω τον αναγωγισμό[4] μέσω της απολυτότητας.

Τα μονοετή φυτά αναπτύσσονται όταν τα πολυετή αποτυγχάνουν. Έτσι η γη πρέπει συνεχώς να εξαπατάται ώστε να νομίζει πως τα πολυετή φυτά απέτυχαν. Καθώς οι σπόροι των μονοετών φυτών δεν φυτρώνουν φυσικά, οι άνθρωποι που νιώθουν ότι έχουν οικειοποιηθεί αυτούς τους σπόρους χρησιμοποιούν πρακτικές εκμετάλλευσης για να ικανοποιήσουν αυτό το αίσθημα της οικειοποίησης.

Ακόμη, ο βιγκανισμός σε πολλές περιπτώσεις προβάλει αυτή την οικειοποιητική λογική όλων των ανθρώπων (καθώς πιστεύει ότι οι άνθρωποι είτε είναι ενάρετοι βίγκαν είτε ψυχοπαθείς δολοφόνοι) προς κάθε μη ζωική τροφή/προϊόν επιθυμεί άσχετα με την εποχή του χρόνου ή την εντοπιότητα του προϊόντος. Αν ένας άνθρωπος δηλαδή θέλει να φάει τοφού, θα πρέπει να μπορεί να φάει παραγνωρίζοντας ποιανού πλάσματος το σπίτι καταστράφηκε, ποιά φυτά (γιατί στ' αρχίδια μας τα φυτά έτσι κι αλλιώς) καταστράφηκαν ώστε να καλλιεργηθεί στην θέση τους γενετικά τροποποιημένη σόγια την οποία καταναλώνουν οι άνθρωποι στα βίγκαν/χορτοφαγικά ρεστοράν (τα οποία και πάλι, συχνά βρίσκονται σε περιοχές που μόλις έχει γίνει ανάπλαση και όπου οι εργαζόμενοι εκεί είναι σκλάβοι για λίγα ευρώ) αδιαφορώντας για το ότι η οικόσιτη σόγια αυτή πρέπει να καλλιεργηθεί σε εντατική καλλιέργεια, να ελεγχθεί και να δολοφονηθεί και για το πόσο λίπασμα με βάση το

στρέφει. Είναι εκμεταλλευτική και μη βιώσιμη πρακτική, άρα και ο βιγκανισμός το ίδιο.

Συμπεράσματα (του άρθρου, όχι ιδεολογική πλατφόρμα)

Αν κάποιος δεν θέλει να τρώει κρέας,

1. Ο τρόπος διατροφής paleo, έχει επίσης εμπορευματοποιηθεί (**http://thepaleodiet.com/**).
2. Αυστηρή χορτοφαγία.
3. Φυτικό τυρί από φασόλια σόγιας.
4. Είναι η άποψη σύμφωνα με την οποία το όλο μπορεί να γίνει προσπελάσιμο και κατανοητό μέσα από την κατανόηση των μερών που το απαρτίζουν.

Θηλασμός:

Από το φυσικό και αυτονόητο στο τεχνητό και ...α-νόητο

«Η μεγαλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει κάποιος είναι να βάλει ένα στήθος με γάλα στο στόμα ενός μωρού».

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΣΩ

Πρόσφατα στα social media αντιληφθήκαμε μια έντονη αντιπαράθεση στο κατά πόσο είναι πρέπον κάποια γυναίκα να θηλάζει σε δημόσιο χώρο και συγκεκριμένα στο Μέγαρο Μουσικής. Από τα σχόλια, μερικές εκατοντάδες, για το συγκεκριμένο γεγονός του θηλασμού από μια σύντροφο πολιτικού, διαπιστώνεται εύκολα ότι σημαντικό κομμάτι ανθρώπων θεωρεί τον θηλασμό σε δημόσιο χώρο όνειδος και πρόκληση. Εν πολλοίς, είναι ερμηνεύσιμο το ότι ο άνθρωπος, ζώντας αποκλειστικά σε ένα τεχνολογικό και αστικό περιβάλλον, θεωρεί ξένο ή κατάλοιπο μιας άλλης φυσικής κατάστασης και εποχής τον θηλασμό.

Το πρόβλημα δεν τοποθετείται μονάχα σε μια δημόσια χρήση του θηλασμού, αλλά γενικότερα σε μια έντονη διαφοροποίηση, που λαμβάνει χώρα στην βιομηχανική/μεταβιομηχανική εποχή και καταλαμβάνει χώρο σε όλο το φάσμα της υγείας και ιατρικής. Δηλαδή, δεν υπάρχει απλά ζήτημα στο δημόσιο θηλασμό, αλλά γενικότερα στο θηλασμό. Οφείλουμε, όμως, να τονίσουμε ότι και η χρήση του «δημόσιου» δεν σημαίνει αυτόματα και «ελεύθερο» ή ότι αποτελεί μια κατάκτηση, αφού και αυτό εντάσσεται μέσα σε μια αστική-φιλελεύθερη αντίληψη, η οποία δεν απελευθερώνει, αλλά διαχειρίζεται και μάλιστα με επιτυχία, τις ζωές των ανθρώπων υπό τη σκέπη εξουσιών, φανερών και κρυφών.

Άλλωστε, διαπιστώνουμε και από άλλες περιπτώσεις ότι όταν το κυρίαρχο σύστημα επιθυ-

Επομένως, δεν μας προξενεί μεγάλη εντύπωση όταν τον Ιούλιο του 2012, το Τμήμα Φεμινιστικών Υποθέσεων του ΣΥΡΙΖΑ κατήγγειλε την απουσία γιατρού στο Νοσοκομείο Λαμίας, παρ' ότι υπήρχε μαία σε διαδικασία τοκετού, που ασφαλώς μπορεί να δείχνει τις ελλείψεις που υπάρχουν στο εθνικό σύστημα υγείας, αλλά ταυτόχρονα τονίζει το πόσο εδραιωμένες είναι οι αντιλήψεις της ιατρικοποίησης.

νίζονται πρωτίστως ως αναπαραγωγοί και τροφοί των παιδιών των Αρίων [φωτογραφία στη διπλανή σελίδα]. Η πολιτική χρήση, λοιπόν, του θηλασμού αλλά και του στήθους συνολικά, είναι πιθανό να δημιούργησε μια απέχθεια εκ μέρους των γυναικών, συνεπικουρούμενη, ασφαλώς, από την αναπτυσσόμενη βιομηχανία παιδικών τροφών.

Στη δεκαετία του '60 η διάδοση των υποκατάστατων του μητρικού γάλακτος και των παιδικών τροφών ανέτρεψε τις έως τότε ακολουθούμενες πρακτικές. Η αρχή έγινε από τις αναπτυγμένες χώρες και στις επόμενες δεκαετίες, οι τεχνητές παιδικές τροφές διαδόθηκαν, με λιγότερη ή μεγαλύτερη επιτυχία, σε όλο τον κόσμο. Από το αρχέγονο ένστικτο και την ανάγκη του ανθρώπου να θρέψει το παιδί του από το σώμα του μέσω του θηλασμού, παρατηρείται μια εντυπωσιακή στροφή σε τυποποιημένες λύσεις υποκατάστατων μητρικού γάλακτος. Εκτός από τις αξίες και συνήθειες που επιβάλλονται με κάθε μέσο από την «κουλτούρα» της κάθε εποχής, δομείται, παράλληλα, και μία προσαρμογή στις υλικές βιομηχανικές επιταγές καθώς και υποταγή σε κυρίαρχες αντιλήψεις που στοχεύουν σε πειθήνιες και άκριτες συμπεριφορές. Να σημειωθεί ότι οι χιμπαντζήδες και γορίλες που βρίσκονται για χρόνια έγκλειστοι σε ζωολογικούς κήπους έχουν σε μεγάλο βαθμό απωλέσει το ένστικτο του θηλασμού και πρέπει να τον διδαχθούν για να τον εφαρμόσουν. Ενώ στον άνθρωπο, σύμφωνα με τον μαιευτήρα Ρίγκαρντ, τη στιγμή που γεννιέται ένα μωρό παρατηρείται μια αυθόρμητη κίνηση του βρέφους, όταν αφεθεί στη κοιλιά της μητέρας του, να σύρεται και να σκαρφαλώνει προς τη θηλή. Χρειάζεται, όμως, μια αναμονή από τη μητέρα, 30 έως 50 λε-

«Η μεγαλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει κάποιος είναι να βάλει ένα στήθος με γάλα στο στόμα ενός μωρού».

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΣΩ

Πρόσφατα στα social media αντιληφθήκαμε μια έντονη αντιπαράθεση στο κατά πόσο είναι πρέπον κάποια γυναίκα να θηλάζει σε δημόσιο χώρο και συγκεκριμένα στο Μέγαρο Μουσικής. Από τα σχόλια, μερικές εκατοντάδες, για το συγκεκριμένο γεγονός του θηλασμού από μια σύντροφο πολιτικού, διαπιστώνεται εύκολα ότι σημαντικό κομμάτι ανθρώπων θεωρεί τον θηλασμό σε δημόσιο χώρο όνειδος και πρόκληση. Εν πολλοίς, είναι ερμηνεύσιμο το ότι ο άνθρωπος, ζώντας αποκλειστικά σε ένα τεχνολογικό και αστικό περιβάλλον, θεωρεί ξένο ή κατάλοιπο μιας άλλης φυσικής κατάστασης και εποχής τον θηλασμό.

Το πρόβλημα δεν τοποθετείται μονάχα σε μια δημόσια χρήση του θηλασμού, αλλά γενικότερα σε μια έντονη διαφοροποίηση, που λαμβάνει χώρα στην βιομηχανική/μεταβιομηχανική εποχή και καταλαμβάνει χώρο σε όλο το φάσμα της υγείας και ιατρικής. Δηλαδή, δεν υπάρχει απλά ζήτημα στο δημόσιο θηλασμό, αλλά γενικότερα στο θηλασμό. Οφείλουμε, όμως, να τονίσουμε ότι και η χρήση του «δημόσιου» δεν σημαίνει αυτόματα και «ελεύθερο» ή ότι αποτελεί μια κατάκτηση, αφού και αυτό εντάσσεται μέσα σε μια αστική-φιλελεύθερη αντίληψη, η οποία δεν απελευθερώνει, αλλά διαχειρίζεται και μάλιστα με επιτυχία, τις ζωές των ανθρώπων υπό τη σκέπη εξουσιών, φανερών και κρυφών.

Άλλωστε, διαπιστώνουμε και από άλλες περιπτώσεις ότι όταν το κυρίαρχο σύστημα επιθυμούσε να ανατρέψει μια κοινωνική συνθήκη, διέθετε τα μέσα και τους τρόπους για να το πετύχει. Δηλαδή, εάν η κυριαρχία για διαφόρους λόγους αποφασίσει ο δημόσιος θηλασμός να μην είναι ταμπού, μπορεί κάλλιστα μέσω της διαφήμισης, για παράδειγμα, να το επιτύχει. Έχουμε αναφερθεί και σε προηγούμενα κείμενα για την βιο-εξουσία (Φουκώ) ή για την ιατρικοποίηση του ανθρώπινου σώματος και νου (Ιλιτς) και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η κάθε μορφής εξουσία, για να υποτάξει το ανθρώπινο σώμα.

Εδώ έχει ενδιαφέρον και η στάση φεμινιστικών ομάδων και προσώπων ως προς τη στάση που κρατούσαν σε έννοιες, όπως μητρότητα και θηλασμός. Διό-

Επομένως, δεν μας προξενεί μεγάλη εντύπωση όταν τον Ιούλιο του 2012, το Τμήμα Φεμινιστικών Υποθέσεων του ΣΥΡΙΖΑ κατήγγειλε την απουσία γιατρού στο Νοσοκομείο Λαμίας, παρ' ότι υπήρχε μαία σε διαδικασία τοκετού, που ασφαλώς μπορεί να δείχνει τις ελλείψεις που υπάρχουν στο εθνικό σύστημα υγείας, αλλά ταυτόχρονα τονίζει το πόσο εδραιωμένες είναι οι αντιλήψεις της ιατρικοποίησης.

Το ότι, όμως, οι γυναίκες που αγωνίζονταν για τα δικαιώματά τους δεν έδειξαν την δέουσα προσοχή στους τομείς του τοκετού και του θηλασμού, εκτός της επιβαλλόμενης ιατρικής εξουσίας του ειδικού, που από τον 19ο αι. καθιερωνόταν στις συνειδήσεις

νίζονται πρωτίστως ως αναπαραγωγοί και τροφοί των παιδιών των Αρίων [φωτογραφία στη διπλανή σελίδα]. Η πολιτική χρήση, λοιπόν, του θηλασμού αλλά και του στήθους συνολικά, είναι πιθανό να δημιούργησε μια απέχθεια εκ μέρους των γυναικών, συνεπικουρούμενη, ασφαλώς, από την αναπτυσσόμενη βιομηχανία παιδικών τροφών.

Στη δεκαετία του '60 η διάδοση των υποκατάστατων του μητρικού γάλακτος και των παιδικών τροφών ανέτρεψε τις έως τότε ακολουθούμενες πρακτικές. Η αρχή έγινε από τις αναπτυγμένες χώρες και στις επόμενες δεκαετίες, οι τεχνητές παιδικές τροφές διαδόθηκαν, με λιγότερη ή μεγαλύτερη επιτυχία, σε όλο τον κόσμο. Από το αρχέγονο ένστικτο και την ανάγκη του ανθρώπου να θρέψει το παιδί του από το σώμα του μέσω του θηλασμού, παρατηρείται μια εντυπωσιακή στροφή σε τυποποιημένες λύσεις υποκατάστατων μητρικού γάλακτος. Εκτός από τις αξίες και συνήθειες που επιβάλλονται με κάθε μέσο από την «κουλτούρα» της κάθε εποχής, δομείται, παράλληλα, και μία προσαρμογή στις υλικές βιομηχανικές επιταγές καθώς και υποταγή σε κυρίαρχες αντιλήψεις που στοχεύουν σε πειθήνιες και άκριτες συμπεριφορές. Να σημειωθεί ότι οι χιμπαντζήδες και γορίλες που βρίσκονται για χρόνια έγκλειστοι σε ζωολογικούς κήπους έχουν σε μεγάλο βαθμό απωλέσει το ένστικτο του θηλασμού και πρέπει να τον διδαχθούν για να τον εφαρμόσουν. Ενώ στον άνθρωπο, σύμφωνα με τον μαιευτήρα Ρίγκαρντ, τη στιγμή που γεννιέται ένα μωρό παρατηρείται μια αυθόρμητη κίνηση του βρέφους, όταν αφεθεί στη κοιλιά της μητέρας του, να σύρεται και να σκαρφαλώνει προς τη θηλή. Χρειάζεται, όμως, μια αναμονή από τη μητέρα, 30 έως 50 λεπτά, για να μπορέσει το βρέφος να συνειδητοποιήσει τη θέση του. Το παιδί κινητοποιεί με αυτόν τον τρόπο το αντανακλαστικό έρπυσης αρκετά πρόωρα, αν βρεθεί σε αυτή τη θέση, προάγοντας τα αναπτυξιακά κινητικά του στάδια. Επομένως, η πρώτη παρόρμηση κάθε ζωντανού όντος, ακόμα και του νεογνού, είναι να απλωθεί προς τα έξω και να έχει επαφή με τον κόσμο, πέρα από τον εαυτό του, για να ανακουφίσει την εσωτερική του ένταση. Το νεογνό επιθυμεί να διαστείλει την ενέργεια του προς το περιβάλλον του και να προσαρμοστεί σε αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση, εκδηλώνεται συστολή της ενέργειας προς τον εαυτό του και προσπάθεια απομά-

σιο θηλασμό, αλλά γενικότερα στο θηλασμό. Οφείλουμε, όμως, να τονίσουμε ότι και η χρήση του «δημόσιου» δεν σημαίνει αυτόματα και «ελεύθερο» ή ότι αποτελεί μια κατάκτηση, αφού και αυτό εντάσσεται μέσα σε μια αστική-φιλελεύθερη αντίληψη, η οποία δεν απελευθερώνει, αλλά διαχειρίζεται και μάλιστα με επιτυχία, τις ζωές των ανθρώπων υπό τη σκέπη εξουσιών, φανερών και κρυφών.

Άλλωστε, διαπιστώνουμε και από άλλες περιπτώσεις ότι όταν το κυρίαρχο σύστημα επιθυμούσε να ανατρέψει μια κοινωνική συνθήκη, διέθετε τα μέσα και τους τρόπους για να το πετύχει. Δηλαδή, εάν η κυριαρχία για διαφόρους λόγους αποφασίσει ο δημόσιος θηλασμός να μην είναι ταμπού, μπορεί κάλλιστα μέσω της διαφήμησης, για παράδειγμα, να το επιτύχει. Έχουμε αναφερθεί και σε προηγούμενα κείμενα για την βιο-εξουσία (Φουκώ) ή για την ιατρικοποίηση του ανθρώπινου σώματος και νου (Ιλιτς) και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η κάθε μορφής εξουσία, για να υποτάξει το ανθρώπινο σώμα.

Εδώ έχει ενδιαφέρον και η στάση φεμινιστικών ομάδων και προσώπων ως προς τη στάση που κρατούσαν σε έννοιες, όπως μητρότητα και θηλασμός. Διότι, εάν το πρώτο φεμινιστικό κύμα (αρχές 20ου αι.) επικεντρώθηκε στο «δικαίωμα ψήφου» των γυναικών και το δεύτερο (δεκαετία '60) στην καταγγελία και ανάδειξη της πατριαρχίας, φτάνουμε στη δεκαετία του '80 όπου υπήρξαν στις δυτικές μητροπόλεις (με εξαίρεση κινήσεις γυναικών στις ΗΠΑ που είχαν οργανωθεί και δραστηριοποιηθεί από τις δεκαετίες '60 και '70) σαφείς τάσεις που έθεταν ζητήματα όπως την επαναπροσέγγιση φυσικών μεθόδων τοκετού, θηλασμού, αλλά και της γυναικείας υγείας συνολικά.

Αυτή η καθυστέρηση είχε πρωτίστως να κάνει, κυρίως, με τη βαρύτητα που δίνονταν κατά τις πρώιμες φεμινιστικές δράσεις στην φυγή της γυναίκας από το καταπιεστικό χώρο του σπιτιού για ανεύρεση εργασίας ή την ανάδειξη της καριέρας ως πρωταρχική επιλογή. [Δεν θα εξετάσουμε στο παρόν κείμενο το κατά πόσο το διεθνές κεφάλαιο επωφελήθηκε από αυτήν την εξέλιξη. Να σημειώσουμε μόνο ότι οι γυναίκες υπήρξαν σημαντική εργατική δύναμη και στην Αγγλία του 19ου αι.. όπου τα εργατικά χέρια είχαν τεράστια ζήτηση].

Το ότι, όμως, οι γυναίκες που αγωνίζονταν για τα δικαιώματά τους δεν έδειξαν την δέουσα προσοχή στους τομείς του τοκετού και του θηλασμού, εκτός της επιβαλλόμενης ιατρικής εξουσίας του ειδικού, που από τον 19ο αι. καθιερωνόταν στις συνειδήσεις των ανθρώπων στη Δύση, οφείλεται και στο γεγονός ότι η κρατική και θρησκευτική εξουσία με διαφόρους τρόπους και χρονικές περιόδους επέμβαινε σε αυτούς τους τομείς. Έτσι, στην Αγγλία οι Προτεστάντες διακήρυτταν ότι η μητέρα που θηλάζει ευχαριστούσε το Θεό, «ενώ η μητέρα που αρνιόταν το θηλασμό ήταν απεχθής στα μάτια του Κυρίου». Επικρατούσε, λοιπόν, η αντίληψη ότι η πραγματική μητέρα είναι αυτή που θηλάζει το μωρό της (Μ. Γιάλομ, Η ιστορία του γυναικείου στήθους, εκδ. Άγρα).

Όμως ο θηλασμός χρησιμοποιήθηκε και για εθνικούς προπαγανδιστικούς λόγους. Έτσι, απεικονίζεται σε πίνακα του 1790, το γαλλικό έθνος (μητέρα-πατρίδα) να θηλάζει ένα λευκό και ένα μαύρο παιδί, για να υποστηρίξει την εκστρατεία απελευθέρωσης των δούλων στις Δυτικές Ινδίες [βλέπε παραπάνω φωτογραφία αυτής της σελίδας]. Όπως και σε γερμανική αφίσα του '30, όπου αναφέρεται: «η Γερμανία αναπτύσσεται από δυνατές γυναίκες και υγιή παιδιά». Είναι η έναρξη της ναζιστικής περιόδου και της αντίστοιχης προπαγάνδας, όπου οι γυναίκες απεικο-

ότι οι χιμπαντζήδες και γορίλες που βρίσκονται για χρόνια έγκλειστοι σε ζωολογικούς κήπους έχουν σε μεγάλο βαθμό απωλέσει το ένστικτο του θηλασμού και πρέπει να τον διδαχθούν για να τον εφαρμόσουν. Ενώ στον άνθρωπο, σύμφωνα με τον μαιευτήρα Ρίγκαρντ, τη στιγμή που γεννιέται ένα μωρό παρατηρείται μια αυθόρμητη κίνηση του βρέφους, όταν αφεθεί στη κοιλιά της μητέρας του, να σύρεται και να σκαρφαλώνει προς τη θηλή. Χρειάζεται, όμως, μια αναμονή από τη μητέρα, 30 έως 50 λεπτά, για να μπορέσει το βρέφος να συνειδητοποιήσει τη θέση του. Το παιδί κινητοποιεί με αυτόν τον τρόπο το αντανακλαστικό έρπυσης αρκετά πρόωρα, αν βρεθεί σε αυτή τη θέση, προάγοντας τα αναπτυξιακά κινητικά του στάδια. Επομένως, η πρώτη παρόρμηση κάθε ζωντανού όντος, ακόμα και του νεογνού, είναι να απλωθεί προς τα έξω και να έχει επαφή με τον κόσμο, πέρα από τον εαυτό του, για να ανακουφίσει την εσωτερική του ένταση. Το νεογνό επιθυμεί να διαστείλει την ενέργεια του προς το περιβάλλον του και να προσαρμοστεί σε αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση, εκδηλώνεται συστολή της ενέργειας προς τον εαυτό του και προσπάθεια απομάκρυνσης από το δυσάρεστο ερέθισμα. Η προστατευτική αυτή συμπεριφορά μπορεί να γίνει χρόνια και ονομάστηκε από τον Ράιχ «θωράκιση».

Ένα μωρό θηλάζει πέραν της τροφής και για την προσφερόμενη στοργή και ασφάλεια που εκλαμβάνει. Όμως, στον δυτικό κόσμο ο μακροχρόνιος θηλασμός αποτελεί το έναυσμα κακεντρεχών σχολίων, εκτός της διάχυτης κατάπληξης. Δεν είναι τυχαίο ότι πριν από μερικά χρόνια το facebook, πρόσκαιρα, «κατέβασε» αυτόματα όλες τις φωτογραφίες που απεικόνιζαν μητέρες να θηλάζουν τα βρέφη τους. Ενώ αντίθετα διάφορες ενδυματολογικές επιταγές του κυρίαρχου life style επικεντρώνονται στο στήθος, παρατηρείται η αντίφαση ορισμένες γυναίκες να ντρέπονται να θηλάσουν δημόσια. Έχει επικρατήσει, να ταυτίζεται ο δημόσιος θηλασμός, σε σημαντικό βαθμό, με μια πουριτανική στάση, όπου η κοινή θέα παραβιάζει το ιδιωτικό και προσωπικό. Ενώ ουσιαστικά συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Εάν η θηλάζουσα μητέρα οριζόταν ως τροφός τότε δεν υπάρχει διαφορά ως προς τη κοινή θέα, είτε ταΐζεται το παιδί μέσω θη-

«Η γερμανία αναπτύσσεται από δυνατές γυναίκες και υγιή παιδιά» - αφίσα κατά τη ναζιστική περίοδο της δεκαετίας του '30.

λασμού είτε μέσω του μπιμπερό. Προφανώς, όμως, αυτό που διαφοροποιεί την αντιμετώπιση του δημόσιου θηλασμού είναι η εμφάνιση του στήθους. Υποβαθμίζεται, λοιπόν, ο ρόλος της τροφού-μητέρας και αναβαθμίζεται ο ερωτικός-σεξουαλικός χαρακτήρας. Μια αντίληψη που πηγάζει από άλλες δομημένες καταβολές, θρησκευτικές, κοινωνικές, οικογε-

νατό –συγκεκριμένα το αργότερο μέσα σε μία ώρα– και να μην τους δοθεί κανένα άλλο παρασκεύασμα, ούτε καν νερό. Φυσικά αυτό καταστρατηγείται διαρκώς μέσα στα μαιευτήρια και παράλληλα με την ελάχιστη συμπαράσταση που λαμβάνει η μητέρα από το νοσηλευτικό προσωπικό, καθιστούν πολύ δύσκολη την προσπάθεια. Γι' αυτό μόνο, ένα ποσοστό της τάξεως 13-16% θηλάζει αποκλειστικά τους πρώτους έξι μήνες και μόλις 1% μετά το πρώτο χρόνο. Είναι η στιγμή που το «υποκατάστατο» μητρικού γάλακτος έχει μπει στη διατροφική ζωή του μωρού. Ακόμα ένας καταναλωτής για τις εταιρείες, ενώ εκείνη που φέρει το πραγματικό γάλα πάνω της να προτιμά το υποκατάστατο για το παιδί της. Φυσικά, αυτή η συμπεριφορά εντάσσεται στην συνολικότερη ιατρικοποίηση της ανθρώπινης ζωής και ταυτόχρονης «θεοποίησης» του γιατρού.

Επί πλέον, σημαντικός θεσμός για αρκετές δεκαετίες αποτελούσε η εργασία της τροφού, όπου γυναίκες που γαλακτοφορούσαν εργάζονταν σε σπίτια ευγενών και πλουσίων. Κατά την Αναγέννηση, παρά τις αντιδράσεις της συντηρητικής εκκλησίας που το αντιμετώπισε ως μέσο αποπλάνησης, το στήθος εξυμνήθηκε ως μέρος της σεξουαλικής ελευθερίας και της θηλυκής ομορφιάς. Η ερωτική διάσταση του στήθους επισκίασε τη μητρική του λειτουργία και ο θηλασμός έπαψε να θεωρείται ελκυστικός για τις κυρίες ευγενικής καταγωγής, οι οποίες εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους σε τροφούς. Έτσι, προέκυψαν δυο κατηγορίες στήθους: το στήθος της ανώτερης τάξης προορισμένο για την ανδρική ευχαρίστηση και το στήθος της κατώτερης τάξης για το θηλασμό των παιδιών των πλούσιων εργοδοτών.

Στην Άνδρο του 19ου και του πρώτου μισού του

στα 1700, λιγότερες από τις μισές βρετανίδες μητέρες θήλαζαν οι ίδιες τα παιδιά τους, ενώ τα υπόλοιπα είτε θηλάζονταν από τροφούς είτε τρέφονταν με τη μέθοδο της «ξηράς τροφής». Αυτό που αποτελούσε πρακτική των αριστοκρατών κατά το 16ο αι. και της αστικής τάξης κατά τον 17ο αι. επεκτάθηκε και στις λαϊκές τάξεις κατά τον 18ο αι. Ετσι δημιουργείται σε εκτεταμένη χρήση το «μισθωμένο γάλα», όπου οι εργάτριες πουλούν το εμπόρευμά τους στις πλουσιότερες γυναίκες, ώστε αυτές να ικανοποιήσουν τα αριστοκρατικά και αστικά πρότυπα. Στο Λονδίνο την ίδια περίοδο τα βρέφη της αριστοκρατίας στέλνονταν σε τροφούς στην επαρχία για να μεγαλώσουν σε ένα πιο υγιεινό περιβάλλον. Από τα είκοσι χιλιάδες μωρά που γεννήθηκαν στο Παρίσι κατά τη δεκαετία του 1770 μόνο το 10% θηλάζονταν στο σπίτι τους, ενώ το υπόλοιπο 90% το παρέδιδαν οι γονείς ή τα νοσοκομεία σε τροφούς στην επαρχία. Στοιχεία, όμως, από τη πρώτη δεκαετία του 19ου αι. δείχνουν μια ανατροπή στη χρήση της τροφού αφού τα μισά από τα μωρά του Παρισιού και τα 2/3 της Αγγλίας θηλάζονταν από τις μητέρες τους, (Μ. Γιάλομ, *Η ιστορία του γυναικείου στήθους*, εκδ. Άγρα). Αυτή η μεταβολή συντελέστηκε διότι σημαντικός αριθμός φιλοσόφων και γιατρών διακήρυτταν τα ωφέλη του θηλασμού τόσο για τη μητέρα όσο και για το μωρό. Θεωρούσαν παράλληλα ότι αυτό που ήταν φυσικό για το ανθρώπινο σώμα ήταν ουσιαστικά καλό και για το κοινωνικό σύνολο. Το γάλα της μητέρας που γέννησε λογιζόταν ως φυσικό αντίδοτο στα υψηλά ποσοστά θνησιμότητας των παιδιών που στέλνονταν σε τροφούς. Αλλά, ταυτόχρονα, αποτελούσε και για αρκετές γυναίκες στη Γαλλία και μια πολιτική στάση υπέρ της δημοκρατίας της Γαλλικής Επανάστασης του 1789, αφού υπήρξε η ταύτιση του μητρικού θηλασμού με τη δημοκρατία και του θηλασμού από τροφούς με τη βασιλική κατάπτωση. Έτσι διαβάζουμε σε δήλωση γυναικών του Clermont-Ferrand που απηύθυναν στην Εθνική Συνέλευση: *«Θα σιγουρευτούμε ότι τα παιδιά μας πίνουν αδιάφθορο γάλα που για το σκοπό αυτό το καθαρίζουμε με πνεύμα φυσικό και σύμφωνο με την ελευθερία»*.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

«Η γερμανία αναπτύσσεται από δυνατές γυναίκες και υγιή παιδιά» - αφίσα κατά τη ναζιστική περίοδο της δεκαετίας του '30.

λασμού είτε μέσω του μπιμπερό. Προφανώς, όμως, αυτό που διαφοροποιεί την αντιμετώπιση του δημόσιου θηλασμού είναι η εμφάνιση του στήθους. Υποβαθμίζεται, λοιπόν, ο ρόλος της τροφού-μητέρας και αναβαθμίζεται ο ερωτικός-σεξουαλικός χαρακτήρας. Μια αντίληψη που πηγάζει από άλλες δομημένες καταβολές, θρησκευτικές, κοινωνικές, οικογενειακές και οι οποίες στέκονται τροχοπέδη στην επανάκτηση της φυσικής συμπεριφοράς. **Ο μητρικός θηλασμός είναι αποκλειστικό προνόμιο της γυναίκας και δεν συμβαίνει τυχαία στη ζωή της.** Είναι απόρροια μιας σειράς μεταβολών που αρχίζουν πριν την εμφάνιση της εμμήνου ρύσης. Σχεδόν όλες οι γυναίκες (97.5%) γαλακτοφορούν επαρκώς και είναι ικανές διατήρησης της γαλουχίας, η οποία εδραιώνεται μετά τις πρώτες 40 μέρες θηλασμού. Η φύση έχει προβλέψει ώστε η παραγωγή του μητρικού γάλακτος να είναι ανάλογη με τις ανάγκες του νεογέννητου και του βρέφους. **Το γάλα που παράγεται σε κάθε θηλαστικό είναι εξειδικευμένο και περιέχει χαρακτηριστικά ειδικά για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου είδους.** Η απομύζηση όμως από το μαστό είναι μια συμπεριφορά κοινή σε όλα τα θηλαστικά. Έχει παρατηρηθεί ότι βρέφη που είχαν διακοπτόμενο θηλασμό από τη μητέρα αλλά και από το μπουκάλι

πρώτο χρόνο. Είναι η στιγμή που το «υποκατάστατο» μητρικού γάλακτος έχει μπει στη διατροφική ζωή του μωρού. Ακόμα ένας καταναλωτής για τις εταιρείες, ενώ εκείνη που φέρει το πραγματικό γάλα πάνω της να προτιμά το υποκατάστατο για το παιδί της. Φυσικά, αυτή η συμπεριφορά εντάσσεται στην συνολικότερη ιατρικοποίηση της ανθρώπινης ζωής και ταυτόχρονης «θεοποίησης» του γιατρού.

Επί πλέον, σημαντικός θεσμός για αρκετές δεκατίες αποτελούσε η εργασία της τροφού, όπου γυναίκες που γαλακτοφορούσαν εργάζονταν σε σπίτια ευγενών και πλουσίων. Κατά την Αναγέννηση, παρά τις αντιδράσεις της συντηρητικής εκκλησίας που το αντιμετώπισε ως μέσο αποπλάνησης, το στήθος εξυμνήθηκε ως μέρος της σεξουαλικής ελευθερίας και της θηλυκής ομορφιάς. Η ερωτική διάσταση του στήθους επισκίασε τη μητρική του λειτουργία και ο θηλασμός έπαψε να θεωρείται ελκυστικός για τις κυρίες ευγενικής καταγωγής, οι οποίες εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους σε τροφούς. Έτσι, προέκυψαν δυο κατηγορίες στήθους: το στήθος της ανώτερης τάξης προορισμένο για την ανδρική ευχαρίστηση και το στήθος της κατώτερης τάξης για το θηλασμό των παιδιών των πλούσιων εργοδοτών.

Στην Άνδρο του 19ου και του πρώτου μισού του 20ου αιώνα (αλλά και σε άλλα μέρη του ελλαδικού χώρου) οι γυναίκες αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού τους, το εμπιστεύονταν στη γιαγιά του ή στα μεγαλύτερα παιδιά τους ή σε μια γειτόνισσα και έφευγαν για να εργαστούν ως τροφοί σε ευκατάστατες οικογένειες της Κωνσταντινούπολης, της Σμύρνης και της Αθήνας. Όταν η περίοδος της γαλακτοφορίας τους τελείωνε, συνέχιζαν να εργάζονται ως παραμάνες ή υπηρέτριες για μια τριετία, οπότε επέστρεφαν στο χωριό τους για να τεκνοποιήσουν εκ νέου, ώστε να έχουν γαλακτοφορία και να ξαναφύγουν (Ευάγγελος Καραμανές, Ανθούλα Μπάκολη, *Μητρικό γάλα και θηλασμός: η προσέγγιση των λαογραφικών καταγραφών*, ΕΚΕΕΛΑΑ). Παράλληλα ακόμη και ανάμεσα στα παιδιά που έχουν θηλάσει από την ίδια γυναίκα θεωρούνταν ότι δημιουργείται ενός είδους συγγένεια «από γάλα». Ακόμα και αν δεν είναι αδέλφια θεωρούνταν ως τέτοια (βυζαδέρφια) και αν ήταν

νταν σε τροφούς στην επαρχία για να μεγαλώσουν σε ένα πιο υγιεινό περιβάλλον. Από τα είκοσι χιλιάδες μωρά που γεννήθηκαν στο Παρίσι κατά τη δεκαετία του 1770 μόνο το 10% θηλάζονταν στο σπίτι τους, ενώ το υπόλοιπο 90% το παρέδιδαν οι γονείς ή τα νοσοκομεία σε τροφούς στην επαρχία. Στοιχεία, όμως, από τη πρώτη δεκαετία του 19ου αι. δείχνουν μια ανατροπή στη χρήση της τροφού αφού τα μισά από τα μωρά του Παρισιού και τα 2/3 της Αγγλίας θηλάζονταν από τις μητέρες τους, (Μ. Γιάλομ, *Η ιστορία του γυναικείου στήθους*, εκδ. Άγρα). Αυτή η μεταβολή συντελέστηκε διότι σημαντικός αριθμός φιλοσόφων και γιατρών διακήρυτταν τα ωφέλη του θηλασμού τόσο για τη μητέρα όσο και για το μωρό. Θεωρούσαν παράλληλα ότι αυτό που ήταν φυσικό για το ανθρώπινο σώμα ήταν ουσιαστικά καλό και για το κοινωνικό σύνολο. Το γάλα της μητέρας που γέννησε λογιζόταν ως φυσικό αντίδοτο στα υψηλά ποσοστά θνησιμότητας των παιδιών που στέλνονταν σε τροφούς. Αλλά, ταυτόχρονα, αποτελούσε και για αρκετές γυναίκες στη Γαλλία και μια πολιτική στάση υπέρ της δημοκρατίας της Γαλλικής Επανάστασης του 1789, αφού υπήρξε η ταύτιση του μητρικού θηλασμού με τη δημοκρατία και του θηλασμού από τροφούς με τη βασιλική κατάπτωση. Έτσι διαβάζουμε σε δήλωση γυναικών του Clermont-Ferrand που απήυθυναν στην Εθνική Συνέλευση: «*Θα σιγουρευτούμε ότι τα παιδιά μας πίνουν αδιάφθορο γάλα που για το σκοπό αυτό το καθαρίζουμε με πνεύμα φυσικό και σύμφωνο με την ελευθερία*».

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

«Η γερμανία αναπτύσσεται από δυνατές γυναίκες και υγιή παιδιά» - αφίσα κατά τη ναζιστική περίοδο της δεκαετίας του '30.

λασμού είτε μέσω του μπιμπερό. Προφανώς, όμως, αυτό που διαφοροποιεί την αντιμετώπιση του δημόσιου θηλασμού είναι η εμφάνιση του στήθους. Υποβαθμίζεται, λοιπόν, ο ρόλος της τροφού-μητέρας και αναβαθμίζεται ο ερωτικός-σεξουαλικός χαρακτήρας. Μια αντίληψη που πηγάζει από άλλες δομημένες καταβολές, θρησκευτικές, κοινωνικές, οικογενειακές και οι οποίες στέκονται τροχοπέδη στην επανάκτηση της φυσικής συμπεριφοράς. **Ο μητρικός θηλασμός είναι αποκλειστικό προνόμιο της γυναίκας και δεν συμβαίνει τυχαία στη ζωή της.** Είναι απόρροια μιας σειράς μεταβολών που αρχίζουν πριν την εμφάνιση της εμμήνου ρύσης. Σχεδόν όλες οι γυναίκες (97.5%) γαλακτοφορούν επαρκώς και είναι ικανές διατήρησης της γαλουχίας, η οποία εδραιώνεται μετά τις πρώτες 40 μέρες θηλασμού. Η φύση έχει προβλέψει ώστε η παραγωγή του μητρικού γάλακτος να είναι ανάλογη με τις ανάγκες του νεογέννητου και του βρέφους. **Το γάλα που παράγεται σε κάθε θηλαστικό είναι εξειδικευμένο και περιέχει χαρακτηριστικά ειδικά για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου είδους.** Η απομύζηση όμως από το μαστό είναι μια συμπεριφορά κοινή σε όλα τα θηλαστικά. Έχει παρατηρηθεί ότι βρέφη που είχαν διακοπτόμενο θηλασμό από τη μητέρα αλλά και από το μπουκάλι μαζί ή μόνο από το μπουκάλι, από τον πρώτο μόλις μήνα, έγιναν ευερέθιστα σε δυσάρεστα ερεθίσματα, όπως θορύβους, παρουσία αγνώστων ανθρώπων, φωνές γονέων... Η σημασία του μητρικού θηλασμού είναι ανυπολόγιστη όσον αφορά το βρέφος στο στάδιο της ανάπτυξής του, σωματικά και ψυχικά, όπως επίσης και για τη μητέρα. Τα οφέλη του μας ακολουθούν σε ολόκληρη τη ζωή προσφέροντας υγεία-συναισθηματική πληρότητα-αυτοπεποίθηση.

Είναι συνήθης πρακτική στα μεγάλα ιδιωτικά μαιευτήρια, κυρίως, να απομακρύνεται το νεογνό από τη μητέρα αμέσως μετά το τοκετό, και να το βλέπει μετά από αρκετές ώρες, μέσα από ένα αυστηρά τυποποιημένο πρόγραμμα μαιευτηρίου. Αλλά σύμφωνα και με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), είναι απαραίτητο τα νεογνά να έρθουν σε επαφή με το στήθος της μητέρας το συντομότερο δυ-

ξουαλικής ελευθερίας και της θηλυκής ομορφιάς. Η ερωτική διάσταση του στήθους επισκίασε τη μητρική του λειτουργία και ο θηλασμός έπαψε να θεωρείται ελκυστικός για τις κυρίες ευγενικής καταγωγής, οι οποίες εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους σε τροφούς. Έτσι, προέκυψαν δυο κατηγορίες στήθους: το στήθος της ανώτερης τάξης προορισμένο για την ανδρική ευχαρίστηση και το στήθος της κατώτερης τάξης για το θηλασμό των παιδιών των πλούσιων εργοδοτών.

Στην Άνδρο του 19ου και του πρώτου μισού του 20ου αιώνα (αλλά και σε άλλα μέρη του ελλαδικού χώρου) οι γυναίκες αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού τους, το εμπιστεύονταν στη γιαγιά του ή στα μεγαλύτερα παιδιά τους ή σε μια γειτόνισσα και έφευγαν για να εργαστούν ως τροφοί σε ευκατάστατες οικογένειες της Κωνσταντινούπολης, της Σμύρνης και της Αθήνας. Όταν η περίοδος της γαλακτοφορίας τους τελείωνε, συνέχιζαν να εργάζονται ως παραμάνες ή υπηρέτριες για μια τριετία, οπότε επέστρεφαν στο χωριό τους για να τεκνοποιήσουν εκ νέου, ώστε να έχουν γαλακτοφορία και να ξαναφύγουν (Ευάγγελος Καραμανές, Ανθούλα Μπάκολη, *Μητρικό γάλα και θηλασμός: η προσέγγιση των λαογραφικών καταγραφών*, ΕΚΕΕΛΑΑ). Παράλληλα ακόμη και ανάμεσα στα παιδιά που έχουν θηλάσει από την ίδια γυναίκα θεωρούνταν ότι δημιουργείται ενός είδους συγγένεια «από γάλα». Ακόμα και αν δεν είναι αδέλφια θεωρούνταν ως τέτοια (βυζαδέρφια) και αν ήταν διαφορετικού φύλου δεν επιτρεπόταν να παντρευτούν μεταξύ τους (Αλεξάκης, Ελευθέριος Π. (2001) *«Γυναίκες, γάλα, συγγένεια: Κοινά παλαιοβαλκανικά στοιχεία στο λαϊκό πολιτισμό των βαλκανικών λαών»* στο Ταυτότητες και ετερότητες. Σύμβολα, συγγένεια, κοινότητα στην Ελλάδα-Βαλκάνια, Αθήνα, Δωδώνη).

Στον ευρωπαϊκό χώρο μέχρι τα τέλη του δέκατου έβδομου αιώνα, η άποψη που υποστήριζε την χρήση τροφών από τις κοινωνικές ελίτ φαίνεται να επικρατεί. Ωστόσο από πολύ νωρίτερα ουμανιστές, κληρικοί και γιατροί τάχθηκαν υπέρ του θηλασμού από τη φυσική μητέρα. Στην Γαλλία του 18ου αιώνα το επάγγελμα της τροφού πρόσφερε ένα σημαντικό οικονομικό συμπλήρωμα σε γυναίκες φτωχών περιοχών που βρίσκονταν κοντά σε μεγάλες πόλεις, από όπου προέρχονταν πολλά έκθετα παιδιά. Υπολογίζεται ότι

κετές γυναίκες στη Γαλλία και μια πολιτική στάση υπέρ της δημοκρατίας της Γαλλικής Επανάστασης του 1789, αφού υπήρξε η ταύτιση του μητρικού θηλασμού με τη δημοκρατία και του θηλασμού από τροφούς με τη βασιλική κατάπτωση. Έτσι διαβάζουμε σε δήλωση γυναικών του Clermont-Ferrand που απηύθυναν στην Εθνική Συνέλευση: *«Θα σιγουρευτούμε ότι τα παιδιά μας πίνουν αδιάφθορο γάλα που για το σκοπό αυτό το καθαρίζουμε με πνεύμα φυσικό και σύμφωνο με την ελευθερία»*.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Κατασταλτικές κινήσεις στη Βίλλα Αμαλίας και στο αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ

Στις 20 Δεκεμβρίου, περίπου στις 07.00 το πρωί, κατασταλτικές δυνάμεις, με τη συνοδεία εισαγγελέα και με το πρόσχημα «ανώνυμης» καταγγελίας περί διακίνησης ναρκωτικών, εισβάλλουν στο κατειλημμένο επί 22 χρόνια κτίριο της Βίλλα Αμαλίας, συλλαμβάνοντας οκτώ άτομα και διεξάγοντας έρευνα στο εσωτερικό της κατάληψης. Αλληλέγγυοι συγκεντρώνονται έξω από το περικυκλωμένο από ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις κτίριο, ενώ αισθητή είναι η παρουσία κατασταλτικών δυνάμεων στην ευρύτερη περιοχή. Την ίδια ημέρα προσάγονται αλληλέγγυοι που προσπαθούν να προσεγγίσουν την Βίλλα Αμαλίας, αλλά και ακόμη 7 αλληλέγγυοι που προσπαθούν να παρέμβουν στο κεντρικό δημαρχιακό κτίριο της πόλης. Στους συλληφθέντες στο χώρο της Βίλλα απαγγέλλονται κατηγορίες για παραβάσεις των Νόμων περί όπλων, φωτοβολίδων και πυροτεχνημάτων, εκρηκτικών υλών, ναρκωτικών, καθώς και διατάραξη οικιακής ειρήνης (κατασχέθηκαν 1.247 άδεια μπουκάλια μπύρας και 250ml πετρέλαιο, σφεντόνες, δυναμιτάκια, κροτίδες, σπρέι εκτόξευσης πιπεριού, μαυροκόκκινες σημαίες, ένα μαχαίρι, αντιασφυξιογόνες μάσκες, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, μια ναυτική φωτοβολίδα, μικροποσότητα ινδικής κάνναβης κλπ), και αφήνονται ελεύθεροι με τον περιοριστικό όρο εμφάνισης στο τμήμα μια φορά τον μήνα. Έκτοτε, το σφραγισμένο κτίριο της κατάληψης παραμένει φρουρούμενο από αστυνομικές δυνάμεις, ενώ η ελληνική αστυνομία δίνει στη δημοσιότητα βιντεοσκοπημένο και φωτογραφικό υλικό από το εσωτερικό της κατάληψης και από τα κατασχεμένα αντικείμενα.

Στις 28 Δεκεμβρίου, περίπου στις 4 το απόγευμα, πραγματοποιείται αστυνομική έφοδος στο χώρο της ΑΣΟΕΕ, με αφορμή και πάλι «ανώνυμη» καταγγελία, αυτή τη φορά για διακίνηση προϊόντων που πωλούν έξω από την ΑΣΟΕΕ, επί της Πατησίων, μετανάστες μικροπωλητές. Ο ευρύτερος χώρος αποκλείεται από κατασταλτικές δυνάμεις που χτυπούν και συλλαμβάνουν αρχικά μικροπωλητές που βρίσκονται έξω από το κτίριο και στη συνέχεια εισβάλλουν στο εσωτερικό του πανεπιστημίου και συλλαμβάνουν επίσης όσους είχαν καταφύγει εκεί, συνολικά 16 άτομα, και με την «ευκαιρία» ερευνούν το αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ, κατάσχοντας αντιασφυξιογόνες μάσκες, μερικά άδεια μπουκάλια μπύρας, εξοπλισμό του 98FM Ραδιοζώνες Ανατρεπτικής Έκφρασης, καθώς και την κεραία που ξηλώνεται από την ταράτσα. Πραγματοποιείται συγκέντρωση φοιτητών και γενικότερα αλληλέγγυων, ενώ η παρουσία των κατασταλτικών δυνάμεων είναι ασφυκτική στην ευρύτερη περιοχή. Επίσης, δημοσιοποιείται από τις αστυνομικές αρχές βιντεοσκοπημένο υλικό που αφορά την εισβολή στον πανεπιστημιακό χώρο, στο αντιεξουσιαστικό στέκι και τις συλλήψεις μεταναστών.

Είναι φανερό, ότι οι συγκεκριμένες κατασταλτικές κινήσεις, που εκδηλώθηκαν τόσο με την εκκένωση της Βίλλα Αμαλίας, όσο και την εισβολή στο αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ, αλλά και αντίστοιχες εισβολές στο ΑΠΘ ή στην κατάληψη ΔΕΛΤΑ, στη Θεσσαλονίκη, είναι μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού, που, εκτός των άλλων, συμπεριλαμβάνει την ασφυκτική περικύκλωση διαδηλωτών, την άγρια καταστολή διαδηλώσεων, την απαγόρευση συγκεντρώσεων στην πλατεία Συντάγματος και τις αναπλαστικές επεμβάσεις στο κέντρο της πόλης, που ήδη έχουν σχεδιαστεί με λεπτομερή τρόπο. Δεν θα πρέπει να διαφεύγει επίσης της προσοχής ούτε να υποβαθμίζεται η «διαμάχη», που εκδηλώθηκε στην περίπτωση της Βίλλα Αμαλίας μετά την ανακοίνωση συμπαράστασης εκ μέρους της νεολαίας του ΣΥΝ και της απαντητικής ανακοίνωσης της ΝΔ («Οι κουκουλοφόροι της νεολαίας του ΣΥΡΙΖΑ, αφού το κάλεσμά τους να καεί η Αθήνα και οι περιουσίες των Ελλήνων έπεσε στο κενό, τώρα «κλαψουρίζουν», επειδή η ΕΛ.ΑΣ. εφάρμοσε το νόμο και εξουδετέρωσε το στρατηγείο τους, τη Βίλα Αμαλίας. Για ένα μπορούν οι υπερασπιστές της ανομίας να είναι βέβαιοι: Ότι η τρομοκρατία, σαφώς και δεν θα περάσει»), καθώς και αντίστοιχης ανακοίνωσης του υπουργείου δημόσιας τάξης. Και ο λόγος είναι απλός. Αφ' ενός ανανεώνεται η γνωστή θεωρία των «άκρων» και η «ανάγκη» να αναδειχθεί η σιδερένια θέληση του κράτους να ξεκαθαρίσει την «κατάσταση» και αφ' ετέρου να εμπεδώνεται κοινωνικά ότι όσοι εμπλέκουν την δράση της σύγκρου-

εσωτερικό της κατάληψης. Αλληλέγγυοι συγκεντρώνονται έξω από το περικυκλωμένο από ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις κτίριο, ενώ αισθητή είναι η παρουσία κατασταλτικών δυνάμεων στην ευρύτερη περιοχή. Την ίδια ημέρα προσάγονται αλληλέγγυοι που προσπαθούν να προσεγγίσουν την Βίλλα Αμαλίας, αλλά και ακόμη 7 αλληλέγγυοι που προσπαθούν να παρέμβουν στο κεντρικό δημαρχιακό κτίριο της πόλης. Στους συλληφθέντες στο χώρο της Βίλλα απαγγέλλονται κατηγορίες για παραβάσεις των Νόμων περί όπλων, φωτοβολίδων και πυροτεχνημάτων, εκρηκτικών υλών, ναρκωτικών, καθώς και διατάραξη οικιακής ειρήνης (κατασχέθηκαν 1.247 άδεια μπουκάλια μπύρας και 250ml πετρέλαιο, σφεντόνες, δυναμιτάκια, κροτίδες, σπρέι εκτόξευσης πιπεριού, μαυροκόκκινες σημαίες, ένα μαχαίρι, αντιασφυξιογόνες μάσκες, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, μια ναυτική φωτοβολίδα, μικροποσότητα ινδικής κάνναβης κλπ), και αφήνονται ελεύθεροι με τον περιοριστικό όρο εμφάνισης στο τμήμα μια φορά τον μήνα. Έκτοτε, το σφραγισμένο κτίριο της κατάληψης παραμένει φρουρούμενο από αστυνομικές δυνάμεις, ενώ η ελληνική αστυνομία δίνει στη δημοσιότητα βιντεοσκοπημένο και φωτογραφικό υλικό από το εσωτερικό της κατάληψης και από τα κατασχεμένα αντικείμενα.

Στις 28 Δεκεμβρίου, περίπου στις 4 το απόγευ-

μα, πραγματοποιείται αστυνομική έφοδος στο χώρο της ΑΣΟΕΕ, με αφορμή και πάλι «ανώνυμη» καταγγελία, αυτή τη φορά για διακίνηση προϊόντων που πωλούν έξω από την ΑΣΟΕΕ, επί της Πατησίων, μετανάστες μικροπωλητές. Ο ευρύτερος χώρος αποκλείεται από κατασταλτικές δυνάμεις που χτυπούν και συλλαμβάνουν αρχικά μικροπωλητές που βρίσκονται έξω από το κτίριο και στη συνέχεια εισβάλλουν στο εσωτερικό του πανεπιστημίου και συλλαμβάνουν επίσης όσους είχαν καταφύγει εκεί, συνολικά 16 άτομα, και με την «ευκαιρία» ερευνούν το αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ, κατάσχοντας αντιασφυξιογόνες μάσκες, μερικά άδεια μπουκάλια μπύρας, εξοπλισμό του 98FM Ραδιοζώνες Ανατρεπτικής

κένωση της Βίλλα Αμαλίας, όσο και την εισβολή στο αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ, αλλά και αντίστοιχες εισβολές στο ΑΠΘ ή στην κατάληψη ΔΕΛΤΑ, στη Θεσσακονίκη, είναι μέρος ενός ευρύτερου σχεδιασμού, που, εκτός των άλλων, συμπεριλαμβάνει την ασφυκτική περικύκλωση διαδηλωτών, την άγρια καταστολή διαδηλώσεων, την απαγόρευση συγκεντρώσεων στην πλατεία Συντάγματος και τις αναπλαστικές επεμβάσεις στο κέντρο της πόλης, που ήδη έχουν σχεδιαστεί με λεπτομερή τρόπο. Δεν θα πρέπει να διαφεύγει επίσης της προσοχής ούτε να υποβαθμίζεται η «διαμάχη», που εκδηλώθηκε στην περίπτωση της Βίλλα Αμαλίας μετά την ανακοίνωση συμπαράστασης εκ μέρους της νεολαίας του ΣΥΝ και της απαντητικής ανακοίνωσης της ΝΔ («Οι κουκουλοφόροι της νεολαίας του ΣΥΡΙΖΑ, αφού το κάλεσμά τους να καεί η Αθήνα και οι περιουσίες των Ελλήνων έπεσε στο κενό, τώρα «κλαψουρίζουν», επειδή η ΕΛ.ΑΣ. εφάρμοσε το νόμο και εξουδετέρωσε το στρατηγείο τους, τη Βίλα Αμαλίας. Για ένα μπορούν οι υπερασπιστές της ανομίας να είναι βέβαιοι: Ότι η τρομοκρατία, σαφώς και δεν θα περάσει»), καθώς και αντίστοιχης ανακοίνωσης του υπουργείου δημόσιας τάξης. Και ο λόγος είναι απλός. Αφ' ενός ανανεώνεται η γνωστή θεωρία των «άκρων» και η «ανάγκη» να αναδειχθεί η σιδερένια θέληση του κράτους να ξεκαθαρίσει την «κατάσταση» και αφ' ετέρου να εμπεδώνεται κοινωνικά ότι όσοι επιλέγουν τον δρόμο της σύγκρουσης είναι ελεγχόμενοι από κόμματα, όπως ο Συριζα με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Τέλος, θα πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι δεν εξελίσσεται απλά μια όξυνση της καταστολής, όπως συχνά αναφέραμε σε παρόμοιες περιπτώσεις στο παρελθόν, αλλά η εμπέδωση μιας μόνιμης κατασταλτικής συνθήκης με αφορμή την λεγόμενη «κρίση» για την οποία η αριστερά πρώτη και καλύτερη θα συναινέσει, ή καλύτερα θα συνδιαχειριστεί τους όρους της...

μικροποσότητα ινδικής κάνναβης κλπ), και αφήνονται ελεύθεροι με τον περιοριστικό όρο εμφάνισης στο τμήμα μια φορά τον μήνα. Έκτοτε, το σφραγισμένο κτίριο της κατάληψης παραμένει φρουρούμενο από αστυνομικές δυνάμεις, ενώ η ελληνική αστυνομία δίνει στη δημοσιότητα βιντεοσκοπημένο και φωτογραφικό υλικό από το εσωτερικό της κατάληψης και από τα κατασχεμένα αντικείμενα.

Στις 28 Δεκεμβρίου, περίπου στις 4 το απόγευ-

της Πατησίων, μετανάστες μικροπωλητές. Ο ευρύτερος χώρος αποκλείεται από κατασταλτικές δυνάμεις που χτυπούν και συλλαμβάνουν αρχικά μικροπωλητές που βρίσκονται έξω από το κτίριο και στη συνέχεια εισβάλλουν στο εσωτερικό του πανεπιστημίου και συλλαμβάνουν επίσης όσους είχαν καταφύγει εκεί, συνολικά 16 άτομα, και με την «ευκαιρία» ερευνούν το αντιεξουσιαστικό στέκι της ΑΣΟΕΕ, κατάσχοντας αντιασφυξιογόνες μάσκες, μερικά άδεια μπουκάλια μπύρας, εξοπλισμό του 98FM Ραδιοζώνες Ανατρεπτικής

«κλαψουρίζουν», επειδή η ΕΛ.ΑΣ. εφάρμοσε το νόμο και εξουδετέρωσε το στρατηγείο τους, τη Βίλα Αμαλίας. Για ένα μπορούν οι υπερασπιστές της ανομίας να είναι βέβαιοι: Ότι η τρομοκρατία, σαφώς και δεν θα περάσει»), καθώς και αντίστοιχης ανακοίνωσης του υπουργείου δημόσιας τάξης. Και ο λόγος είναι απλός. Αφ' ενός ανανεώνεται η γνωστή θεωρία των «άκρων» και η «ανάγκη» να αναδειχθεί η σιδερένια θέληση του κράτους να ξεκαθαρίσει την «κατάσταση» και αφ' ετέρου να εμπεδώνεται κοινωνικά ότι όσοι επιλέγουν τον δρόμο της σύγκρουσης είναι ελεγχόμενοι από κόμματα, όπως ο Συριζα με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Τέλος, θα πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι δεν εξελίσσεται απλά μια όξυνση της καταστολής, όπως συχνά αναφέραμε σε παρόμοιες περιπτώσεις στο παρελθόν, αλλά η εμπέδωση μιας μόνιμης κατασταλτικής συνθήκης με αφορμή την λεγόμενη «κρίση» για την οποία η αριστερά πρώτη και καλύτερη θα συναινέσει, ή καλύτερα θα συνδιαχειριστεί τους όρους της...